Edgar Allan Poe

Detektiven C. Auguste Dupin

Bibliotek 1800

Edgar Allan Poe

Detektiven C. Auguste Dupin

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Edgar Allan Poe: *Detektiven C. Auguste Dupin* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Edgar Allan Poe: *Detektiven C. Auguste Dupin* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Mordene i Rue Morgue

What song the syrens sang, or what name Achilles assumed, when he hid himself among women, although puzzling questions, are not beyond all conjecture.

Sir Thomas Brownn.

De åndsevner, der benævnes de analytiske, er i sig selv kun lidet tilgængelige for analyse. Vi bedømmer dem efter deres virkninger. Vi ved blandt andet, at de er en kilde til den højeste nydelse for den, der besidder dem i usædvanlig grad. Mens atleten glæder sig over sin legemsstyrke og finder behag i øvelser, der bringer hans muskler i virksomhed, så glæder analytikeren sig over alt åndsarbejde, der går ud på at *udgranske*. Han finder fornøjelse selv i bagateller, blot de giver hans særegne talent lejlighed til at udfolde sig. Han morer sig med gåder, rebusser og hieroglyffer, idet han ved løsningen af dem udfolder en skarpsindighed, der må forekomme almindelige mennesker helt overnaturlig. Og i virkeligheden synes de resultater, han kommer til, som var de udsprunget af en vision, skønt de netop skylder den strengeste og mest nøjagtige videnskabelige metode deres tilblivelse.

Evnen til udgranskning styrkes måske ved studiet af matematik, og da især ved studiet af den højeste gren deraf, som – i øvrigt med urette og kun på grund af sin tilbagegående metode – fortrinsvis har fået navn af analyse. Men at udregne er ikke det samme som at analysere. En skakspiller gør f.eks. det ene og ikke i mindste måde det andet. Følgelig misforstås skakspillets indvirkning på de menneskelige åndsevner i

allerhøjeste grad. Jeg er ikke i færd med at skrive en afhandling, jeg skriver tværtimod på indledningen til en ret besynderlig historie, og jeg hjælper mig med ret tilfældigt valgte bemærkninger; jeg vil derfor benytte lejligheden og komme med den påstand, at reflektionsevnen langt mere afgørende og virkningsfuldt sættes på prøve af det jævne og beskedne damspil end af al skakspillets vel gennemtænkte overfladiskhed. I skak, hvor brikkernes bevægelser er uensartede og uregelmæssige og hvor deres værdi er forskellig og foranderlig, forveksler man – som sædvanlig – det, der kun er indviklet, med det, der er dybsindigt. Det, som det her kommer an på, er agtpågivenheden; hvis den slappes blot et eneste øjeblik og man gør sig skyldig i en overseen, så bliver resultatet tab eller totalt nederlag. Da de mulige træk ikke blot er mangfoldige, men tillige mangeartede i deres konsekvenser, bliver muligheden for en sådan overseen mangedoblet; og i de ni ud af ti tilfælde bliver det den mest opmærksomme og ikke den skarpsindigste spiller, der går af med sejren. I dam derimod, hvor trækkene er ens og kun lidet variable, formindskes sandsynligheden for uopmærksomhed, spillet bliver ikke afhængigt af blot og bar agtpågivenhed, derfor må de fordele, som vindes af den ene af parterne, tilskrives hans overlegne skarpsind. Lad os gøre spørgsmålet så lidt indviklet som muligt ved at forestille os et parti dam, hvor der kun er fire damme tilbage, og hvor der følgelig ikke er grund til at vente at noget skal blive overset. Spillernes lige store dygtighed forudsat er det klart, at sejren i dette tilfælde kun kan sikres ved en række fint gennemtænkte træk, resultatet af en stor åndsanspændelse. Analytikeren vælger, når de almindelige

hjælpekilder er udtømte, den taktik at sætte sig ind i modstanderens tankegang, så at sige gøre sig til et med hans person, og han ser da ofte med et eneste øjekast den fremgangsmåde – og den kan være ubeskrivelig nem – ved hvilken han kan forlede ham til fejltræk eller ved hastværk lokke ham ind i forkerte beregninger.

Whist har længe haft et godt ry på sig for sin indflydelse på evnen til at beregne, og det er vitterligt, at mænd af den højeste intelligens har fundet stort, tilsyneladende umotiveret behag i spillet, mens de vragede skak som ubetydeligt. Uden tvivl er der heller intet spil, der i samme grad som det, sætter den analytiske evne på prøve. Den bedste skakspiller i hele kristenheden er muligvis intet andet og mere end den bedste skakspiller, mens den, der besidder duelighed i whist, også vil lægge sin overlegenhed for dagen på andre områder, hvor menneskelig kløgt og snilde udkæmper deres kampe. Når jeg siger duelighed, mener jeg dermed det fuldkomne herredømme over spillet, der tillader én at udnytte hver lovlig hjælpekilde til det yderste. Og disse er ikke blot mangfoldige, de er tillige mangeartede, og de befinder sig tit i et område af intelligensen, der er absolut utilgængeligt for den jævne, almindelige begavelse. Skarp iagttagelse fører til nøjagtig erindren; for så vidt kommer den opmærksomme skakspiller ikke til kort i whist, og Hoyles regler, der kun tager hensyn til det rent tekniske i spillet, må anses for tilstrækkelige, ligesom de også er let fattelige. I almindelighed regnes det jo for hovedsagen i spil: at have en god hukommelse og i øvrigt følge reglerne. Men det er netop langt på den anden side enhver regel, at analytikerens evne åbenbarer sig. Han gør i stilhed en

række iagttagelser og uddrager sine slutninger af dem. De øvrige spillere gør måske ligeså, og forskellen i det udbytte, der opnås, beror ikke så meget på slutningernes gyldighed som på de gjorte iagttagelsers værdi. Frem for alt må man vide, hvad det gælder om at iagttage. Analytikeren begrænser sig ikke; fordi spillet er hovedsagen, indskrænker han ikke sine iagttagelser til det alene. Han lægger nøje mærke til sin medspillers ansigt og sammenligner det med modspillernes. Han ser efter, hvorledes hver især ordner kortene i sin hånd; og han kan ofte slutte sig til, hvor mange trumfer eller grandkort, man har på hånden – alt efter det blik, hvormed deres ejermand betragter dem. Han mærker sig hvert skiftende ansigtsudtryk, som spillet skrider fremad, og han samler sig et fond af viden fra de forskellige udtryk af forvisning, overraskelse, triumf eller ærgrelse. Efter den måde, hvorpå spilleren tager et stik hjem, slutter han sig til, om han kan tage et nyt i samme farve. Når der spilles "fordækt", ser han det straks af den måde, hvorpå kortet slænges på bordet. En tankeløs bemærkning, et kort der tilfældigt tabes og den ligegyldighed eller ængstelse, der lægges for dagen, med hensyn til at skjule det, optællingen af stikkene, deres anordning, forlegenhed, tøven, iver eller skælven – alt dette, som han tilsyneladende opfatter med et eneste blik, giver ham det rigtige indblik i spillets gang. Og er der først gjort 3-4 udspil, er han fuldstændig klar over, hvad hver enkelt har på hånden, og han spiller sine egne kort med en sådan sikkerhed, som om de andre havde vist ham deres.

Den analytiske evne må ikke forveksles med begavelse i al almindelighed; for mens analytikeren nødvendigvis er

talentfuld, så er den talentfulde tværtimod meget ofte alt andet end analytiker. Den syntetiske evne, evnen til at sammenfatte og kombinere, der sædvanligvis er den dominerende hos talentet, og som endogså af frenologerne – jeg tror med urette – har fået anvist et eget organ, har man jo så ofte iagttaget hos mennesker, hvis åndsevner på andre punkter grænsede til idioti i den grad, at det nødvendigvis har måttet vække stor opmærksomhed blandt psykologer. På geni og analytisk evne er der i virkeligheden langt større forskel, end der er på fantasi og indbildningskraft, om end forskellen er af lignende art. Det vil vise sig, at den geniale altid besidder fantasi, og at den, der virkelig besidder indbildningskraft, tillige ejer analytisk evne.

Efterfølgende fortælling vil i nogen grad kunne tjene læseren som kommentar til de her fremsatte påstande.

Da jeg boede i Paris foråret og sommeren 18.., stiftede jeg bekendtskab med en vis hr. C. Auguste Dupin. Han var ung, af god, ja af udmærket familie, men megen modgang havde gjort ham fattig og berøvet ham hans energi, så han havde opgivet at tage sig noget til og forsøge på at genvinde sin tabte formue. Hans kreditorer havde været så elskværdige at lade ham beholde en lille rest af sin fædrenearv, og han holdt så økonomisk hus med indtægterne heraf, at han havde det nødvendige til livets ophold, det overflødige bekymrede han sig ikke om; bøger var hans eneste luksusfornødenhed, og dem er det let at skaffe sig i Paris.

Vi traf hinanden for første gang i et lille bibliotek i Rue Montmartre, hvor vi begge var kommet hen for at søge et meget sjældent og meget ejendommeligt værk, hvilket så førte til at vi stiftede bekendtskab. Vi sås atter og atter. Jeg følte den dybeste

interesse for hans historie, som han betroede mig med al den oprigtighed, en franskmand lægger for dagen, når talen kun er om ham selv. Tillige blev jeg imponeret jeg af hans uhyre belæsthed, men frem for alt følte jeg mig tiltalt af hans forestillingsevnes glød og livfyldte friskhed. I betragtning af formålet med mit daværende pariserophold var jeg klar over, at omgangen med en sådan mand ville være mig til uvurderlig nytte, hvilket jeg frimodigt betroede ham. Til sidst blev vi enige om at bo sammen, så længe jeg opholdt mig der i byen, og da jeg, hvad det timelige angår, var adskilligt bedre stillet end han, blev det mit hverv at leje et sært gammelt hus, der for længst var blevet forladt på grund af visse overtroiske forestillinger, hvis natur vi ikke forhørte os nærmere om, og som nu gik sin undergang i møde i en afsides og øde krog af Faubourg St. Germain, og at indrette det i overensstemmelse med den fantastiske og dystre smag, der var fælles for os begge.

Hvis vor livsførelse, mens vi boede der, havde været kendt af den store mængde, var vi sikkert blevet anset for gale, omend måske vor galskab nok var blevet betegnet som uskadelig. Vor afsondrethed var fuldkommen; vi tog aldrig imod besøg; endog for mine tidligere bekendte var hemmeligheden med vort tilflugtssted blevet omhyggelig bevaret; og hvad Dupin angår, så havde han for længst hørt op med at have bekendte i Paris. Vi levede kun for og ved os selv.

Det var et af min vens luner – ja, hvad skal jeg ellers kalde det – at elske natten for dens egen skyld; og jeg føjede mig roligt i denne som i alle hans øvrige særheder, idet jeg med fuldstændig hengivenhed gik ind på alle hans vilde ideer. Mørkets guddom kunne ikke bestandig dvæle hos os, men det

stod i vor magt at fremlokke skinnet af den. Så snart morgenen gryede, lukkede vi alle vor gamle bygnings svære skodder og tændte et par stærkt parfumerede vokslys, der kun udsendte et svagt, spøgelseshvidt lysskær, og derpå hengav vi os til vore drømmerier, til læsning, skrivning eller samtale, til klokkens slag forkyndte os, at nu var det sande mørke kommet. Så begav vi os arm i arm ud i gaderne, fortsatte med drøftelsen af dagens emner eller strejfede viden om til langt ud på natten. Omgivet af den folkerige bys stærke lysglans og dybe, dunkle skygger hengav vi os til den rige åndsvirksomhed, der kan fremkaldes af stilfærdig iagttagen.

Ved sådanne lejligheder kunne jeg ikke undgå at bemærke og beundre en sjældent udviklet analytisk evne hos Dupin, omend hans åndslivlighed og store idérigdom havde forberedt mig derpå. Og udfoldelsen – omend ikke nogen art stillen til skue – af denne evne syntes at berede ham heftig glæde, hvad han i øvrigt også beredvilligt tilstod. Han pralede for mig med en sagte klukkende latter, at de fleste mennesker for ham gik rundt med vinduer i brystet, og han plejede at belægge slige påstande med direkte og særdeles forbløffende beviser på hans fortrolige kendskab til mig selv. Hans adfærd plejede da at være kølig og uinteresseret, hans blik udtryksløst, mens hans til dagligt fyldige og klangskønne stemme slog over i en skarp diskant, der ville have lydt irriterende, hvis hans ord ikke var blevet udtalt så betænksomt og distinkt. Når jeg så ham i det lune, kom jeg ofte til at tænke på den gamle filosofiske lære om dobbeltsjælen, og jeg morede mig med at fantasere om to Dupin'er: En skabende, og en på ny sønderdelende.

Man må ikke efter det her sagte tro, at jeg er i færd med at skildre et mysterium eller nedskrive en romantisk historie. De egenskaber, jeg har fremhævet hos min franske ven, skyldtes ene og alene en højt spændt, måske en sygelig intelligens. Et eksempel vil kunne tjene til belysning af hans udtalelser ved sådanne lejligheder som ovenfor antydet.

Vi vandrede en nat hen ad en lang, snavset gade i Palais Royals nabolag. Vi var begge – tilsyneladende i al fald – fordybet i vore egne tanker, og ingen af os havde ytret en stavelse det sidste kvarters tid eller mere. Pludselig brød Dupin tavsheden med disse ord:

"Ja, synderlig stor er han jo ikke; han ville passe langt bedre for Théâtre des Variétés".

"Utvivlsomt," svarede jeg uvilkårligt; jeg havde været så optaget af mine egne tanker, at jeg ikke straks bed mærke i den sælsomme måde, hvorpå den talende gav ord til mine overvejelser. I næste nu var jeg klar over det, og min forbavselse var overvældende.

"Dupin," sagde jeg alvorligt; "dette går over min forstand. Jeg tilstår, jeg er ikke alene forundret; nej, jeg kan næppe tro mine egne øren. Hvor kunne De dog vide, at jeg tænkte på –?"

Her holdt jeg inde for at få en upåtvivlelig bekræftelse på, om han virkelig vidste, hvem jeg havde tænkt på.

"Chantilly," sagde han. "Hvorfor holdt De inde? De gik netop og tænkte på, at hans uanselige skikkelse gjorde ham mindre egnet for tragedien."

Det var netop det, jeg havde tænkt på. Chantilly var en forhenværende skoflikker fra Rue St. Denis; han var blevet teatergal og havde forsøgt sig som "*Xerxes*" i Crebillons tragedie

af samme navn, og han var i den anledning blevet rakket ganske eftertrykkeligt ned.

"Forklar mig for Guds skyld," udbrød jeg, "den metode, hvis det da er en metode, der har tilladt Dem at trænge ind i mine tanker."

"Det var frugtsælgeren," sagde min ven, "der bragte Dem på den tanke, at sålelapperen ikke var tilstrækkelig høj til at spille *Xerxes et id genus omne*."

"Frugtsælgeren! Jeg har ikke spor af kendskab til nogen frugtsælger."

"Den mand, der løb Dem på ærmet, netop som vi gik ind i gaden her; det kan vel være et kvarter siden."

Nu huskede jeg ganske rigtigt, at en frugtsælger, der bar en stor kurv æbler på hovedet, af vanvare nær havde revet mig omkuld, netop som vi fra Rue C. gik ind i den gade, hvor vi nu befandt os. Hvad dette havde med Chantilly at gøre begreb jeg imidlertid ikke. Men der var ikke mindste præg af charlataneri over Dupin, og han sagde roligt:

"Jeg vil give en forklaring; og lad os, for at De kan forstå alt nøje, allerførst efterspore Deres tankeforbindelser lige fra det øjeblik, jeg tiltalte Dem, og til mødet med omtalte frugtsælger. Hovedleddene i kæden ser således ud: Chantilly, Orion, dr. Nichols, Epikur, stereotomi, brostenene, frugtsælgeren."

Der er vel ikke ret mange mennesker, der ikke ved en eller anden lejlighed har moret sig med at efterspore de tankeforbindelser, der har affødt en bestemt tankeslutning. Det kan være meget interessant, og den, der første gang forsøger sig på det område, bliver særdeles forbavset over den tilsyneladende grænseløse afstand og mangel på samhørighed,

der kan være mellem tankens udgangspunkt og det mål, den til sidst når til. Så meget des større måtte min forbavselse blive, da jeg hørte min franske ven tale, som han nys havde gjort, og da jeg måtte indrømme, at han havde talt sandt. Han fortsatte:

"Husker jeg ret, så havde vi talt om heste kort før vi forlod Rue C. Det var det emne, vi sidst drøftede. Netop som vi drejede ind i denne gade, fo'r en frugtsælger med en stor kurv æbler på hovedet forbi os og skubbede Dem over mod en stabel brosten, der ligger ophobet et sted, hvor brolægningen er under reparation. De kom til at træde på en af de løse sten, gled, forvred anklen en smule, så ud til at blive ærgerlig eller gnaven, mumlede nogle få ord, vendte Dem om og så på stendyngen og gik derpå videre i tavshed. Jeg lagde ikke særligt mærke til Dem, men i den senere tid er iagttagelse blevet en slags selvfølgelighed hos mig.

Deres blik var fæstet mod jorden, og De så med et irriteret udtryk på hullerne og de dybe hjulspor i brolægningen, hvoraf jeg kunne slutte mig til, at De stadig tænkte på brostenene, indtil vi kom til den lille gennemgang, der er opkaldt efter Lamartine og forsøgsvis brolagt med sammenfalsede og med nagler forbundne blokke; her klarede Deres ansigt op, og da jeg så Deres læber bevæge sig, tvivlede jeg ikke om at De mumlede ordet stereotomi, et udtryk, der ret unaturligt anvendes om denne art brolægning. Jeg vidste, at De ikke kunne tænke på stereotomi uden at komme i tanker om atomer og som følge deraf: om Epikurs teorier. Men da vi for nylig diskuterede det emne, gjorde jeg Dem opmærksom på, i hvilken grad – noget, der i øvrigt er gået temmelig upåagtet hen – hin berømmelige grækers vage formodninger har fundet bekræftelse i den nyere

tids hypotese om urtågen, og derfor tænkte jeg mig, at De nok ville rette Deres blik opad mod den store tågeplet i stjernebilledet Orion. Ja, jeg ventede med sikkerhed, at De ville gøre det. De gjorde det også, og jeg var nu forvisset om at have eftersporet Deres tankegang trin for trin. Men i den ramme udgydelse om Chantilly, som stod at læse i gårsdagens nummer af *Musée*, gør den satiriserende anmelder en sjofel hentydning til skoflikkerens forandren af sit navn, da han gik til teatret, og han gør det ved at citere en latinsk sætning, der ofte har været på tale mellem os, nemlig: *Perdidit antiquum litera prima sonum* [Note 1)].

Jeg havde fortalt Dem, at disse ord sigtede til Orion, der tidligere blev skrevet Urion; og jeg var vis på, at De ikke kunne have glemt det, da vor samtale derom havde været præget af stor ilterhed. Derfor var jeg klar over, at De ikke kunne undlade at knytte en forestilling om Chantilly til forestillingen om Orion. Og min formodning bekræftedes af det smil, der glimtede frem om Deres læber. De tænkte på massakren af den arme skoflikker. Hidtil havde De gået foroverbøjet, men nu rettede De Dem op i Deres fulde højde. Jeg følte mig da overbevist om, at De tænkte på Chantillys lidenhed. På dette tidspunkt afbrød jeg Deres overvejelser med den bemærkning, at han virkelig var en meget lille mand, den samme Chantilly, og at han ville passe bedre for Théâtre des Variétés."

Ikke længe herefter sad vi og studerede aftenudgaven af "*Gazette des Tribunaux*", og vor opmærksomhed fængsledes af følgende passus:

Gådefulde Mord.

I morges omtrent kl. 3 blev beboerne af kvarteret St. Roch skræmt op af deres søvn ved en række frygtelige skrig, der syntes at komme fra fjerde etage i et hus i Rue Morgue, der kun beboedes af en fru L'Espanaye og hendes datter frøken Camilla L'Espanaye. Efter et ophold forårsaget af frugtesløse forsøg på at åbne porten med en nøgle, sprængte man den ved hjælp af en jernstang, og 8-10 af naboerne trængte ind i huset tilligemed to gendarmer. På dette tidspunkt var skrigene hørt op; men netop som mændene ilede op ad de nederste trapper, skelnedes to eller flere grove stemmer i en heftig ordveksling, og lyden syntes at komme oppe fra huset. Da man var nået op til den anden trappeafsats, var imidlertid også disse lyde hørt op, og alt var fuldkommen stille. Mændene skiltes og ilede fra værelse til værelse. På fjerde sal kom de til et stort gårdværelse, hvis dør var låset (nøglen sad indvendig) og som derfor blev sprængt, og her frembød der sig et syn, der fyldte alle de tilstedeværende med rædsel og ikke mindre med forbavselse.

Værelset var i den frygteligste uorden, bohavet sønderbrudt og slængt omkring hulter til bulter. Der fandtes kun en seng, og fra den var sengeklæderne taget og kastet ud midt på gulvet. På en stol lå en barberkniv oversmurt med blod. På ildstedet fandtes to-tre tykke lokker af grå menneske-hår; de så ud til at være rykket ud med rode, de var ligeledes sølet i blod. På gulvet fandtes fire napoleondorer, et ørensmykke af topas, tre sølvskeer, tre mindre skeer af blandet metal og to poser, der indeholdt omtrent 4000 francs i guld. Skufferne i en sekretær, der stod i et hjørne, var åbne og antagelig plyndret, skønt der endnu lå mange ting i dem. Et lille jernpengeskab blev opdaget under sengeklæderne. Det var åbent, nøglen sad endnu i låsen;

det indeholdt kun nogle få gamle breve og andre papirer af ringe betydning.

Fru L'Espanaye så man ikke det mindste til; derimod henledte en usædvanlig mængde sod på ildstedet opmærksomheden på kaminen; en undersøgelse blev foretaget, og datterens lig blev med hovedet nedad trukket frem derfra. Det var blevet tvunget et ganske betydeligt stykke op gennem dem snævre åbning. Legemet var endnu varmt. En undersøgelse af det godtgjorde, at huden flere steder var flået af, utvivlsomt som følge af den voldsomhed, hvormed det var blevet presset op i kaminen og atter udfriet. På ansigtet fandtes ikke så få alvorlige skrammer, og på halsen sås mørke pletter og dybe mærker efter negle, hvilket tydede på, at afdøde var blevet kvalt.

Efter indgående, men resultatløs undersøgelse af hele huset, begav mændene sig ned i en lille brolagt gård bagved huset, og her fandt de liget af den gamle dame. Halsen var skåret så grundigt over, at hovedet skiltes fra kroppen, da man forsøgte at løfte hende op. Krop såvel som hoved var frygteligt lemlæstede, – førstnævnte i den grad, at dens menneskelige udseende næsten var gået tabt.

Til løsningen af denne skrækkelige gåde har man endnu ikke, så vidt vi ved, det mindste udgangspunkt."

Avisen for næste dag indeholdt følgende yderligere enkeltheder:

"**Tragedien i Rue Morgue.** Mange forskellige personer er blevet afhørt i anledning af denne frygtelige og højst besynderlige begivenhed; men intet er fremkommet, som kan kaste lys over

den. Vi gengiver nedenstående de vigtigste af de afgivne vidnesbyrd.

Pauline Dubourg, vaskekone, erklærer, at hun har kendt de afdøde i tre år, idet hun i den tid har vasket for dem. Den gamle dame og hendes datter syntes at leve i god forståelse; de var meget kærlige mod hinanden. De var udmærkede betalere. Hun kunne intet bestemt sige om deres måde at leve på og om deres indtægtskilder; men hun antog, at fru L'Espanaye ernærede sig ved at spå. Hun ansås for at have penge mellem hænderne. Vidnet erklærede videre, at hun aldrig mødte nogen i huset, når hun kom for at hente vasketøjet eller gik sin vej med det. Hun var sikker på, at de ikke havde tyende. Kun fjerde etage af huset syntes at være møbleret.

Pierre Moreau, tobakshandler, erklærer, at han i omtrent fire år til stadighed har solgt tobak og snus i små partier til fru L'Espanaye. Han var født i nabolaget og havde altid boet der. Afdøde og hendes datter havde beboet huset, i hvilket deres lig blev fundet, i mere end seks år. Tidligere blev det beboet af en juveler, som atter lejede værelserne i de øvre etager ud til forskellige personer. Huset var fru L.s ejendom. Hun blev misfornøjet med sin lejers skalten og valten med ejendommen; hun flyttede selv ind og afslog at udleje noget af huset. Den gamle dame var barnagtig. Vidnet havde kun set datteren 5-6 gange i alle de 6 år. De levede overordentlig tilbagetrukkent; gik for at have penge. Han havde hørt naboerne fortælle, at fru L'Espanaye spåede, men han troede det ikke. Han havde aldrig set andre gå ind i huset end den gamle dame selv og hendes datter, samt et bybud et par gange, og en læge 8-10 gange.

Mange af naboerne afgav et lignende vidnesbyrd. Ingen var blevet set at komme i huset til stadighed. Man vidste ikke, om fru L'Espanaye og hendes datter havde slægtninge i live. Skodderne foran vinduerne til gaden blev sjældent åbnet. Ud til gården var de altid lukket, undtagen de, der hørte til det store gårdværelse på fjerde sal. Huset var et godt hus, temmelig nyt.

Isidore Musèt, gendarm, erklærer, at han blev hidkaldt omtrent kl. 3 om morgenen og ved huset forefandt en 20-30 personer, der forsøgte at åbne porten og således slippe ind. Sluttelig brød han den op med sin bajonet – ikke med en jernstang. Det kostede i øvrigt ikke stor anstrengelse; det var en dobbeltport, og den var hverken stængt foroven eller forneden. Skrigene blev ved, til porten sprængtes, og da hørte de pludselig op. De syntes at hidrøre fra et menneske (eller mennesker) i stor dødsangst; de var høje, langtrukne, ikke korte og hurtige. Vidnet løb i spidsen for de andre op ad trapperne. Da han nåede den første trappeafsats, hørte han to stemmer i højt og vredt ordskifte; den ene stemme var grov, den anden skingrende, en højst besynderlig stemme. Han kunne skelne nogle ord, udtalt af den første; den tilhørte en franskmand. Han var sikker på, at det ikke var en kvindes stemme. Han kunne skelne ordene "*sacré*" og "*diable*". Den skingrende stemme måtte tilhøre en udlænding. Han kunne ikke afgøre, om den tilhørte en mand eller en kvinde. Han forstod ikke, hvad der blev sagt, men han mente at sproget var spansk. Vidnet beskrev derefter værelsets og ligenes tilstand, således som vi skildrede det i gårsdagens nummer.

Henri Duval, en nabo, sølvsmed af profession, erklærer, at han var blandt de første, der trængte ind i huset. Han bekræfter i

hovedsagen Musèts vidnesbyrd. Lige så snart, de havde tiltvunget sig adgang til huset, låste de porten på ny for at holde mængden ude; for trods den sene nattetime samlede der sig snart en stor skare mennesker. Den skingrende stemme måtte efter vidnets mening tilhøre en italiener. I hvert fald ikke en franskmand. Han kunne ikke med bestemthed afgøre, om det var en mands stemme. Det kunne også være en kvindes. Han var ikke det italienske sprog mægtig. Han kunne ikke skelne de enkelte ord, men tonefaldet overbeviste ham om, at den talende måtte være italiener. Han kendte fru L'Espanaye og hendes datter; havde hyppigt talt med begge; han var forvisset om, at den skingrende stemme ikke tilhørte nogen af de afdøde.

Odenheimer, restauratør. Meldte sig frivilligt som vidne; forhørtes ved tolk, da han ikke taler det franske sprog. Er født i Amsterdam. Passerede huset på den tid, da skrigene hørtes. De varede adskillige minutter, sandsynligvis en halv snes. De var høje og langtrukne, de var uhyggelige, gruopvækkende. Han var blandt dem, der trængte ind i huset. Stadfæstede det forudgående vidnesbyrd undtagen på et punkt: han var sikker på, at den skingrende stemme tilhørte en mand – en franskmand. Han kunne ikke skelne ordene. De udtaltes højt, hurtigt, usammenhængende, og de syntes at tyde på frygt såvel som på vrede. Det var en barsk stemme, ikke så meget skingrende som barsk. Han kunne ikke kalde det en skingrende stemme. Den grove stemme sagde gentagne gange: "*sacré*", "*diable*" og en gang "*mon Dieu*".

Jules Mignaud, bankdirektør af firmaet Mignaud og Søn, Rue de Lorraine. Det er den ældre Mignaud. Fru L'Espanaye besad nogen formue. Hun var trådt i forbindelse med hans bank om

foråret for 8 år siden. Hun gjorde ofte indskud i småsummer. Hun havde intet hævet før tredje dagen før sin død, da indfandt hun sig personlig og tog 4000 francs ud. Beløbet blev udbetalt i guld, og en kontorist blev sendt til hendes hjem med pengene.

Adolphe le Bon, kontorist hos Mignaud og Søn, erklærer, at han den omtalte dag ved middagstid ledsagede fru L'Espanaye til hendes bolig med de 4000 francs forvaret i to poser. Da døren åbnedes, viste frøken L'Espanaye sig; hun modtog den ene pose af hans hænder, mens fruen skilte ham af med den anden. Derpå tog han afsked og gik. Han så ikke et menneske i gaden. Det er en sidegade, og den er meget øde.

William Bird, skrædder, erklærer, at han var en af dem, der trængte ind i huset. Han er englænder. Har opholdt sig i Paris i to år. Var en af de første, der løb op ad trappen. Han hørte stemmerne, der skændtes. Den grove stemme tilhørte en franskmand, han opfangede adskillige ord, men kan nu ikke erindre dem alle. Han hørte tydeligt ordene "*sacré*" og "*mon Dieu*". Der hørtes i det øjeblik en lyd, som om flere personer var indviklet i kamp, en skrabende og forvirret lyd. Den skingrende stemme var meget høj, højere end den grove. Er sikker på, at den ikke tilhørte en englænder. Han syntes, at den tilhørte en tysker. Var muligvis en kvindestemme. Forstår ikke tysk.

Fire af ovennævnte vidner blev på ny kaldt ind og erklærede, at døren til det værelse, i hvilket frøken L'Espanayes lig fandtes, var låset indvendig fra, da de nåede den. Alt var fuldkommen stille, ingen jamren, ingen lyd af nogen art hørtes. Da døren blev åbnet med magt, sås ikke et menneske. Vinduerne, såvel de der hørte til det forreste som de der hørte til det bageste værelse, var nede og solidt lukket indvendig fra. En dør, der

forbandt de to værelser, var lukket, men ikke låset. Døren, som førte fra forværelset ud til gangen var låset, og nøglen sad indvendig. Et lille værelse for enden af gangen i fjerde etage og ud til gaden, var åbent og døren stod på klem. Dette værelse var opfyldt af gamle sengeklæder, æsker og lignende. Disse blev flyttet ud og omhyggeligt undersøgt. Der var ikke en krog af hele huset, uden at den blev undersøgt på det grundigste. Koste blev jaget op og ned gennem skorstenene. Huset bestod af fire etager samt kvist. En lem, der førte op til loftet, var sømmet fast og syntes ikke at have været i brug i mange år. Den tid, der forløb fra det øjeblik, da man hørte de skændende stemmer, og til døren blev sprængt, angaves forskelligt af de forskellige vidner. Nogle anslog den til tre minutter, andre til fem. Døren lod sig kun vanskeligt bryde op.

Alfonzo Garcio, bedemand, erklærer, at han bor i Rue Morgue. Er spanier af fødsel. Han var en af dem, der trængte ind i huset. Han gik ikke op ad trapperne. Er nervesvag og frygtede for følgerne af stærk sindsbevægelse. Hørte skænderiet. Den grove stemme tilhørte en franskmand. Kunne ikke skelne ordene. Den skingrende stemme tilhørte en englænder; det er han sikker på. Forstår ikke engelsk, men dømmer efter tonefaldet.

Albert Montani, konditor, erklærer, at han var en af de første, der løb op ad trappen. Han hørte de omtalte stemmer. Den grove røst tilhørte en franskmand. Han skelnede adskillige ord. Den talende syntes at gå i rette med den anden. Han kunne ikke skelne de ord, der udtaltes af den skingrende stemme. Talen var hurtig og usammenhængende. Tror, at den stemme tilhørte en russer. Bekræfter i hovedsagen de givne vidneforklaringer. Er italiener. Har aldrig talt med en russer.

Adskillige af vidnerne kaldtes ind på ny og forklarede, at alle skorstene var så snævre i fjerde etage, at det var umuligt for et menneske at slippe bort gennem dem. Med udtrykket "koste" havde de ment den slags cylinderformede fejekoste, som skorstensfejerne bruger. Disse koste havde man trukket gennem hvert eneste rør i hele huset. Der findes ingen bagtrappe, ad hvilken undvigelse kunne være sket, da de løb op ad trappen. Frøken L'Espanayes lig var presset så fast op i skorstenen, at det først lod sig rive løs, da 4-5 mand tog fat med forenede anstrengelser.

Paul Dumas, læge, erklærer, at han blev hidkaldt ved daggry for at syne ligene. De lå da begge på de madrasser, der hørte til sengen i det værelse, hvor frøken L. blev fundet. Den unge dames lig var oversået med skrammer og hudløst mange steder. Den omstændighed, at det var blevet presset op i skorstenen, gav tilstrækkelig forklaring herpå. Halsen var stærkt opsvulmet. Der var adskillige dybe flænger lige under hagen, samt en række stærkt farvede pletter, øjensynlig mærker efter fingre, ansigtet var uhyggeligt misfarvet; øjnene sprang frem; og tungen var delvis gennembidt. Der fandtes et blodunderløbent sted på maven; det kunne tænkes frembragt ved trykket af et knæ. Efter hr. Dumas mening var frøken L'Espanaye blevet kvalt af en eller flere personer. Moderens lig var frygteligt lemlæstet. Alle knoglerne i hendes højre ben og arm var mere eller mindre knust. Hendes venstre skinneben såvel som ribbenene i venstre side var slået i stykker. Hendes hele legeme oversået med skrammer og misfarvet på det skrækkeligste. Det var umuligt at sige, hvorledes disse beskadigelser var blevet iværksat. En tung trækølle, en svær jernstang, en stol, et hvilket som helst stort,

tungt og sløvt våben ville have frembragt slige virkninger, hvis det var blevet anvendt af en meget stærk mand. Ingen kvinde kunne have uddelt sådanne slag. Afdødes hoved var, da vidnet så det, fuldstændig skilt fra kroppen; det var også stærkt forslået. Struben var øjensynlig blevet skåret over med et meget skarpt instrument, rimeligvis en barberkniv.

Alexandre Etienne, kirurg, hidkaldt tilligemed hr. Dumas for at syne ligene. Bekræftede sin kollegas udsagn og sluttede sig til hans opfattelse.

Der blev intet yderligere fremdraget af vigtighed, skønt adskillige andre personer også var i forhør. Et så gådefuldt og i alle enkeltheder ubegribeligt mord er aldrig før begået i Paris – hvis det da er et mord. Politiet er ganske i vildrede. Der er ikke det ringeste spor at gå efter."

Aftenudgaven af avisen konstaterede, at der stadig herskede den største ophidselse i kvarteret St. Roch, at huset på ny var blevet omhyggeligt undersøgt, og at der var foretaget nye vidneafhøringer, – alt sammen uden resultat. En notits meddelte, at Adolph le Bon var blevet anholdt og arresteret, skønt intet yderligere var fremkommet imod ham.

Dupin syntes stærkt interesseret i sagens forløb; det sluttede jeg i hvert fald af hans opførsel; for selv gjorde han ingen bemærkninger om det. Det var først, da meddelelsen om le Bons arrestation fremkom, at han afæskede mig min mening om mordene.

Jeg indskrænkede mig til at sige det samme som hele Paris, at de måtte betragtes som en uløselig gåde. Jeg så ingen udvej, der kunne bringe nogen på sporet efter morderen.

"Derom er det urigtigt at dømme efter den ganske overfladiske undersøgelse, der er foretaget. Det parisiske politi, der hæves til skyerne for sin skarpsindighed, besidder en vis snuhed, men heller ikke mere. Det indretter sig for meget efter det givne tilfælde og går ikke frem efter en bestemt, velovervejet metode. Det udfolder en overdådighed af forholdsregler, men disse er dog såre ofte så lidt på deres plads, at man kommer til at tænke på hr. Jourdain, der lod sin slåbrok bringe *for bedre at kunne nyde musikken*. De resultater, der nås ad den vej, er ofte betydelige, men de skyldes udelukkende flid og pågåenhed. Og når disse egenskaber ikke slår til, så glipper det for dem. Vidocq f.eks. gættede ofte rigtigt, og han var en energisk mand. Men da hans tænkeevne ikke var skolet, tog han hyppigt fejl netop i kraft af sin ihærdighed. Han formindskede sin synsevne ved at holde genstandene for nær hen til øjet. Han så måske et eller to punkter usædvanligt klart og skarpt, men mistede derved nødvendigvis synet af sagen i sin helhed. Man kan også være for dyb. Sandheden findes ikke altid på bunden af en brønd. Jeg tror i hvert fald, at al viden af større betydning er ufravigelig overfladisk. Dybden er i dalene, hvor den bliver søgt og ikke på bjergtoppene, hvor den bliver fundet. Disse veje og metoder til at nå frem til vildfarelsen på, belyses i øvrigt ganske godt af den måde, vi betragter himmellegemerne på. Hvis man betragter stjernerne med sideblikke, hvis man nøjes med at vende udkanten af nethinden, der er mere modtagelig for svage lysindtryk end dens centrale del, mod dem, da ser man dem klart, da får man det stærkeste indtryk af deres glans – og denne glans tilsløres netop i samme grad, som man vender blikket lige imod dem. Et større antal stråler træffer ganske vist

øjet i sidstnævnte tilfælde, men lysstrålerne mødes i førstnævnte tilfælde af en langt finere modtagelighed. Ved grundighed i urette tid forvirres og svækkes tænkeevnen; vi kan drive det til at lade selve Venus forsvinde fra himlens hvælv ved alt for vedholdende, alt for anspændt, og alt for direkte opmærksomhed.

Hvad nu disse mord angår, så lad os først foretage en undersøgelse, før vi danner os nogen mening om dem. En sådan undersøgelse vil more os. Desuden har le Bon en gang gjort mig en tjeneste, som jeg er ham taknemmelig for. Lad os gå hen og betragte åstedet med vore egne øjne. Jeg kender G., politidirektøren, og det vil ikke volde mig vanskelighed at opnå den nødvendige tilladelse."

Vi fik tilladelsen, og vi begav os straks hen til Rue Morgue, en af de usle tværgader, der forbinder Rue Richelieu og Rue St. Roch. Det var sent på eftermiddagen, da vi nåede derhen, eftersom det kvarter ligger langt fra det, i hvilket vi boede. Huset var let at finde; for der stod stadig en stor menneskemængde overfor det og stirrede med tom nysgerrighed op mod de lukkede skodder. Det var et almindeligt parisisk hus, forsynet med en port, til hvis ene side der fandtes et aflukke, et portnerrum, hvis vindue var forsynet med en glug. Vi gik ikke straks ind, vi gik længere frem i gaden, drejede ind gennem en smøge og nåede derved bag om huset, og alt imens iagttog Dupin nabolaget og huset selv med en omhu, hvis årsag var mig ret ufattelig.

Vi gik tilbage til husets indgang, ringede på og blev ved forevisning af vort adgangsdokument indladt af de vagthavende betjente. Vi gik op ad trapperne og ind i det

værelse, hvor frøken L'Espanaye var blevet fundet, og hvor begge ligene endnu henlå. Som sædvanlig havde man ladet alt forblive urørt. Jeg så intet ud over, hvad jeg havde læst mig til i "*Gazette des Tribunaux*". Dupin undersøgte alt på det nøjeste, – ligene ikke at forglemme. Derpå tog vi de øvrige værelser og gården i øjesyn, over alt ledsaget af en gendarm. Undersøgelsen optog os, til det blev mørkt, og derpå begav vi os hjem. Undervejs var Dupin et øjeblik inde på et af dagbladenes kontorer.

Jeg har fortalt, at min vens indfald var utallige, og at jeg føjede mig efter dem. Nu behagede det ham at undvige enhver drøftelse af mordet lige til næste dag ved middagstid. Da spurgte han mig pludselig, om jeg intet *særligt* havde opdaget på mordstedet.

Han lagde et sådant eftertryk på ordet "særligt", at jeg kom til at gyse uden egentlig at vide hvorfor.

"Nej, intet særligt," sagde jeg; "i hvert fald ikke andet end hvad vi har læst i avisen."

Hertil svarede han:

"Jeg er bange for, at avisen ikke rigtig har fået fat på det usædvanligt grufulde i begivenheden. Men lad os nu ikke tænke mere på det papirs ligegyldige anskuelser. Det forekommer mig, at man betragter denne gåde som uløselig på grund af dens usædvanlige præg, mens man netop skulle betragte den som let løselig af den grund. Politiet er forvirret af den tilsyneladende mangel på motiv – ikke til mordet selv, men til den grusomhed, hvormed det er begået. Det er tillige bragt i vildrede, fordi det synes ganske umuligt at bringe følgende kendsgerninger i samklang: Der hørtes stemmer ovenpå, men

der fandtes ikke andre end den myrdede frøken L'Espanaye, og der var ingen mulighed for at slippe bort uden at blive opdaget af de mænd, der trængte ind i huset. Den frygtelige uorden i værelset, liget, der med hovedet nedad var presset op i skorstenen, den gamle dames grufuldt mishandlede legeme, alle disse omstændigheder tillige med dem, jeg netop har omtalt, og andre, som jeg ikke behøver nævne, har været tilstrækkelige til fuldstændig at lamslå rettens håndhævere, fordi deres berømte skarpsind her kom ganske til kort. De har gjort sig skyldige i den plumpe, men almindelige fejltagelse: at forveksle det usædvanlige med det ufattelige. Men det er netop disse afvigelser fra det almindelige, der vejleder forstanden i dens søgen efter sandheden. I undersøgelser af den art, som vi nu beskæftiger os med, skal man aldrig spørge om, "Hvad er der sket", men om "Hvad er der sket, som ikke er sket før." Den lethed, hvormed jeg vil nå – eller rettere sagt: har nået til løsningen af denne gåde, står i virkeligheden i ligefremt forhold til dens tilsyneladende uløselighed i politiets øjne."

Jeg så på den talende med målløs forbavselse. "Jeg venter netop nu," sagde han med et blik mod døren, "en person, som vel ikke selv har øvet denne bloddåd, men som dog ikke er uden forbindelse med dens udøvelse. Den tungeste del af skylden hviler sandsynligvis ikke på hans skuldre. Jeg håber, jeg har ret i denne formodning; for på den bygger jeg min forventning om helt at kunne løse gåden. Jeg venter, at manden skal vise sig her i stuen, hvad øjeblik det skal være. Ganske vist er der en mulighed for at han udebliver, men sandsynligheden taler for, at han indfinder sig. Hvis han kommer, er det nødvendigt at

holde på ham. Her er pistoler, vi forstår jo begge at bruge dem, hvis omstændighederne skulle kræve det."

Jeg tog imod pistolerne som i tanker; jeg vidste knap, hvad jeg gjorde, eller om jeg skulle tro, hvad jeg hørte. Dupin fortsatte som i enetale med sig selv. Jeg har allerede omtalt hans åndsfraværende udtryk ved sådanne lejligheder. Hans tale gjaldt mig, men hans stemme prægedes, skønt han absolut ikke talte højt, af det tonefald, som sædvanlig anvendes i tiltale på afstand; og hans udtryksløse blik var rettet mod væggen.

"Det fremgår klart af de afgivne vidnesbyrd," sagde han, "at de stemmer, der hørtes ovenpå, ikke tilhørte de to kvinder. Denne omstændighed udelukker enhver tanke om, at den gamle dame først kunne have myrdet datteren og derefter begået selvmord. Jeg nævner kun dette for en ordens skyld; for fru L'Espanayes kræfter ville have været alt for svage til at presse datterens lig op i skorstenen, ligesom de sår, der var tilføjet hende selv, udelukker enhver tanke om selvmord. Altså må mordet være begået af tredjemand, hvilket netop bekræftes af vidnesbyrdet om "stemmerne". Lad os nu fæstne opmærksomheden – ikke på alle vidneudsagn angående disse stemmer, men på den ejendommelige side af det. Var der noget, De særligt lagde mærke til?"

Jeg bemærkede, at alle vidnerne stemte overens i den påstand, at den "grove" stemme tilhørte en franskmand, men at de var højst uenige med hensyn til den "skingrende" – eller som en enkelt udtrykte sig – den "barske" stemme.

"Det var vidneudsagnet, men ikke dets ejendommelighed," sagde Dupin. "De har ikke iagttaget skarpt; og dog var der noget, som var værd at iagttage. Vidnerne var, som De siger,

enige med hensyn til den grove stemme, fuldkommen enige. Hvad nu den skingrende stemme angår, så består ejendommeligheden ikke i, at de var uenige, men i den omstændighed, at en italiener, en englænder, en spanier, en hollænder, en franskmand – der søgte at karakterisere den, alle opfattede den som tilhørende en *udlænding*. Enhver af dem er sikker på ikke at have hørt en af sine landsmænd tale. Alle henfører den hørte stemme – ikke til en nationalitet, han er fortrolig med, men omvendt. Franskmanden antager, det er en spaniers stemme og "ville have skelnet enkelte ord, *hvis han havde kunnet spansk*." Hollænderen hævder, at den må have tilhørt en franskmand; men vi finder det godtgjort, "*at dette vidne blev forhørt ved tolk, da han ikke forstod fransk*." Englænderen tror, det er en tyskers stemme, *og er ukyndig i tysk*. Spanieren er "sikker" på, at det er en englænder, men "dømmer efter accenten", da *han ikke kan engelsk*. Italieneren tror, det er en russers stemme; men "*han har aldrig talt med en indfødt russer*." En anden franskmands udsagn afviger ydermere fra den førstes; han er sikker på, at røsten tilhører en italiener, men da han er uden kendskab til det italienske sprog, dømmer han ligesom spanieren efter lyden. Hvor højst besynderlig må ikke den stemme have været, der kunne fremkalde slige vidneudsagn: den stemme, der viste sig at være fuldkommen fremmed for folk fra fem af Europas største lande! De kan indvende, at den muligvis har tilhørt en asiater eller afrikaner. Hverken asiatere eller afrikanere er der mange af i Paris; jeg vil imidlertid ikke nægte den mulighed, men kun henlede Deres opmærksomhed på tre punkter. Et vidne kalder stemmen "snarere rå end skingrende". To andre siger, at den var "hurtig og

usammenhængende" i sin tale. Ikke et eneste vidne kunne fremhæve enkelte bestemte ord, lyde, der måtte antages at være ord.

Jeg ved ikke" – vedblev Dupin – "hvilket indtryk mine betragtninger har gjort på Dem; men jeg betænker mig ikke på at sige, at der allerede af den del af vidneudsagnet, der vedrører den grove og den skingrende stemme, kan uddrages berettigede slutninger, der er betydningsfulde nok til at vække en bestemt mistanke, der må angive retningen for al videre efterforsken i den sag. Jeg sagde "berettigede slutninger"; det er ikke det nøjagtige udtryk for min mening. I virkeligheden mener jeg, at disse slutninger er de eneste mulige, og at omtalte mistanke uundgåeligt må blive resultatet af dem. Hvad denne mistanke går ud på, vil jeg foreløbig lade uomtalt; jeg vil blot henlede Deres opmærksomhed på, at den var tilstede hos mig og tilstrækkelig stærk til at give min undersøgelse af værelset en ganske bestemt retning.

Lad os nu – i tanken – begive os hen til det værelse. Vi søger da nødvendigvis allerførst at blive klar over den måde, hvorpå morderne er sluppet bort. Det er vel ikke for meget at sige, at ingen af os tror på overnaturlige begivenheder. Fru og frøken L'Espanaye blev ikke dræbt af ånder; gerningsmændene var af kød og blod og undslap på naturlig vis. Men hvorledes da? Lykkeligvis er der kun en eneste metode at gå frem efter, og denne metode må føre til et afgørende resultat. Lad os undersøge mulighederne for undvigelse en for en. Det er indlysende, at morderne var i det værelse, hvor frøken L'Espanaye blev fundet, eller i det mindste i det tilstødende værelse, da de mænd, der trængte ind i huset, løb op ad

trapperne. Vi behøver da kun at tage disse to værelsers udgange i betragtning. Politiet har underkastet væggene, gulvene og lofterne den grundigste undersøgelse. En lønudgang ville næppe have undgået deres opmærksomhed. Til yderligere sikkerhed har jeg selv foretaget en undersøgelse, og der fandtes ingen hemmelig udgang. Men de døre, der fører fra værelserne ud til gangen, var forsvarligt låset, og nøglerne sad indvendig. Hvad nu røgkanalerne angår, så er de af sædvanlig vidde indtil 8-10 fod over ildstederne, men højere oppe er de så snævre, at ikke engang en stor kat vil kunne slippe igennem. Det er altså fuldkommen umuligt at slippe bort ad disse veje; og vi har nu kun vinduerne tilbage. Ad dem til gaden ville det være umuligt at slippe bort uden at blive opdaget af alle de mennesker, der havde samlet sig udenfor huset. Altså må morderne være flygtet bort gennem vinduerne til gården. Da nu alle grunde taler for denne slutnings berettigelse, så går vi som tænkende mennesker ikke hen og kaster vrag på den, selv om vi kommer til at stå ansigt til ansigt med den tilsyneladende umulighed. Vi må se at bevise, at umuligheden også netop kun er tilsyneladende.

Der er to vinduer i værelset. Foran det ene står der ingen møbler, og det er fuldt ud synligt. Derimod skjules det nederste af det andet af en stor seng, der står tæt opad det. Det første fandtes forsvarligt lukket indvendig fra. De største anstrengelser for at skyde det op viste sig ganske frugtesløse. I rammen til venstre var der boret et stort hul, og deri sad – omtrent lige til hovedet – et kraftigt søm. Da man undersøgte det andet vindue, fik man øje på et ganske lignende søm, der var anbragt på lignende måde, og et kraftigt forsøg på at skyde

vinduet op viste sig ganske resultatløst. Og nu var politiet fuldkommen på det rene med, at undvigelse ikke kunne have fundet sted ad denne vej. Og derfor betragtedes det som ganske overflødigt at trække sømmene ud og åbne vinduerne.

Min egen undersøgelse var nok så omhyggelig, fordi jeg – som ovenfor angivet – vidste, at her måtte al tilsyneladende umulighed vise sig kun at være tilsyneladende.

Jeg sluttede således ud fra de givne forudsætninger. Morderne undslap gennem et af disse vinduer. De kunne altså ikke have lukket dem igen indefra. Men således fandtes de lukkede. Det var netop det soleklart indlysende i dette ræsonnement, der satte en stopper for videre efterforskning af politiet på dette punkt. Ja, vinduerne var lukkede. De måtte altså være i stand til at lukke sig selv. Dette var den eneste tænkelige udvej. Jeg gik hen til det frie vindue, trak med noget besvær sømmet ud og forsøgte at hæve rammen; det viste sig, som jeg havde ventet, at være ganske umuligt. Jeg var nu klar over, at der måtte findes en skjult fjeder; og denne bekræftelse af en tanke, jeg allerede nærede, overbeviste mig om, at jeg i det mindste var gået ud fra rigtige forudsætninger, omend sømmenes tilstedeværelse gav mig endnu en gåde at løse. En omhyggelig undersøgelse lod mig snart finde den skjulte fjeder, og tilfreds med min opdagelse undlod jeg at skyde vinduet op.

Jeg satte atter sømmet på plads og betragtede det opmærksomt. En person, der steg ud af vinduet, kunne have ladet det falde i, og fjederen ville have bidt sig fast; men han kunne ikke have anbragt sømmet. Denne slutning var uimodsigelig, og den indsnævrede på ny mit observations-felt. Morderne *måtte* være undsluppet gennem et andet vindue. Gik

man nu ud fra, hvad der var sandsynligt, at begge vinduers fjedre var ens, så måtte sømmene være forskellige – eller i det mindste anbragt forskelligt. Jeg stod nu op på sengens madrasser og undersøgte omhyggeligt det andet vindue. Jeg stak min hånd ned bag sengegavlen og fandt med lethed fjederen, der, som jeg formodede, ganske lignede den anden. Derpå tog jeg sømmet i øjesyn. Det var lige så kraftigt som det andet og øjensynlig anbragt på samme måde – slået ind lige til hovedet.

Nu tror De måske, at jeg gik fra koncepterne; men De tager fejl. I virkeligheden havde jeg ikke et eneste øjeblik været på vildspor. Der manglede ikke et eneste led i kæden. Jeg havde fulgt hemmeligheden til dens sidste forskansning: Sømmet. Det så ganske ud som det andet; men denne kendsgerning var betydningsløs – hvor afgørende den end kunne synes – i sammenligning med den omstændighed, at her endte sporet. "Der må være noget i vejen med det søm," sagde jeg til mig selv. Jeg tog fat i det og beholdt hovedet tillige med en kvart tomme af stilken i hånden. Resten af stilken blev siddende i hullet, hvor bruddet fandtes. Og det var et gammelt brud, (endefladerne var dækket med rust) øjensynlig fremkommet, da sømmet blev hamret i. Jeg anbragte atter sømhovedet i det hak, hvorfra jeg havde taget det, og man måtte nødvendigvis tro at se et helt søm for sig; bruddet var ganske skjult. Jeg trykkede nu på fjederen og skød lempeligt vinduet et par tommer til vejrs. Hovedet fulgte med! Jeg lukkede atter vinduet og stod på ny overfor et tilsyneladende helt søm.

Gåden var nu for så vidt løst; morderen var undsluppet gennem det vindue, der vendte mod sengen. Vinduet var faldet

i af sig selv, eller måske var det blevet lukket med vilje, fjederen havde haget sig fast, og dens modstand var af politiet fejlagtigt blevet tilskrevet sømmet, hvorfor enhver videre undersøgelse på dette punkt var blevet opgivet som unødvendig.

Det næste spørgsmål bliver nedstigningen. Hvad det punkt angår, havde jeg set mig for, da vi to gik bag om huset. En 5-6 fod fra omtalte vindue løber der en lynafleder. At nå fra denne og hen til vinduet, end sige stige ind ad det, ville have været ganske umuligt. Jeg lagde imidlertid mærke til, at skodderne for fjerde sals vinduer var af en særlig slags; de parisiske bygningssnedkere kalder dem "*ferrades*"; de bruges ikke ofte nutildags, men de ses hyppigt på ældgamle huse i Lyon og Bordeaux. De har form som en almindelig enkelt-dør, bortset fra, at den nederste del af dem består af tremmer og således afgiver et udmærket holdepunkt for en hånd. I det foreliggende tilfælde var disse skodder godt og vel tre og en halv fod brede. Da vi tog dem i øjesyn, stod de begge halvt åbne; det vil sige: De dannede rette vinkler med muren. Sandsynligvis har politiet ligesom jeg undersøgt husets bagside; men de har ikke lagt mærke til skoddernes store bredde, i hvert fald ikke taget den tilstrækkeligt i betragtning. Da de en gang var kommet til det resultat, at der ikke kunne være tale om flugt ad denne vej, er det jo kun naturligt, at de her har nøjedes med en flygtig undersøgelse. Mig stod det imidlertid klart, at den skodde, der hørte til vinduet ved sengen, ville nå indtil to fod fra lynaflederen, hvis det blev drejet helt tilbage mod væggen. Det stod mig også klart, at en usædvanlig grad af behændighed og mod ville sætte en mand i stand til fra lynaflederen at trænge ind i værelset. Forudsat at skodden stod helt åben og altså

befandt sig en alen fra lynafledereren, ville en bandit kunne sikre sig et forsvarligt tag i tremmerne. Slap han derpå lynafledereren, stemte sine fødder mod muren og satte dristigt fra, ville han kunne svinge skodden tilbage og – såfremt vinduet stod åbent – sig selv ind i værelset.

De må huske på, at jeg har forudsat en ganske overordentlig grad af behændighed som fornøden til fuldførelsen af et så dumdristigt og farefuldt forehavende. Jeg vil for det første vise Dem, at det lader sig udføre, men for det andet og mere væsentligt vil jeg fastslå, at der krævedes en ganske usædvanlig, en næsten overnaturlig behændighed til det.

De vil måske sige, at jeg i egen interesse hellere skulle undervurdere end overvurdere den omstændighed. Sådan plejer man vel at gøre for retten. Men fornuften har helt andre formål; nemlig at erkende sagen til bunds. Jeg vil netop bede Dem sidestille den af mig fremhævede *usædvanlige* behændighed og den højst ejendommelige skingrende (eller rå) og uregelmæssige stemme, hvis nationalitet ikke to vidner kunne blive enige om, og af hvis udbrud intet enkelt ord kunne opfanges."

Ved disse ord dæmrede der hos mig en vag og halvklar forestilling om hvad Dupin egentlig mente. Jeg var på nippet til at forstå, ligesom man undertiden kan være lige ved at erindre og dog ikke blive sig sin erindring bevidst. Min ven gik videre:

"De ser," sagde han, "at jeg har vendt op og ned på spørgsmålet; før talte vi om at undslippe, nu om at trænge ind i værelset. Jeg havde den hensigt at vise, at vejen var den samme i begge tilfælde. Lad os nu vende tilbage til værelset og tage tingene i øjesyn. Det påstås, at sekretærens skuffer var blevet

plyndret, skønt der endnu fandtes mange klædningsstykker i dem. Det er en højst urimelig antagelse, blot og bar gætning – tilmed en tåbelig gætning – og intet mere. Hvor kan vi vide, at de ting, der fandtes i skufferne, ikke var alt hvad disse havde indeholdt? Fru L'Espanaye og hendes datter levede overordentlig tilbagetrukkent, så ingen fremmede hos sig, gik sjældent ud og havde således ikke brug for talrige dragter. De, der fandtes, var netop sådanne, som man kunne vente at finde i disse damers eje. Hvis en tyv havde stjålet nogle, hvorfor havde han da ikke taget de bedste, hvorfor ikke alt? Kort sagt: Hvorfor lod han 4000 francs i guld ligge for at belæsse sig med en bylt linned? Guldet blev vraget. Næsten hele den af bankdirektør Mignaud omtalte sum fandtes i poser på gulvet. Se derfor ganske roligt bort fra den forvirrede forestilling om et *motiv*, der er opstået i politimændenes hjerner på grundlag af den del af vidnesbyrdet, der handler om penge, afleveret ved husets dør. Sammentræf, der er ti gange så mærkværdige som dette: – penge, der afleveres og mord, der inden tre dages forløb begås på modtagerne, – hænder os alle hver time på dagen uden at vække den ringeste opmærksomhed. I al almindelighed er sådanne sammentræf at betragte som store anstødssten for de mennesker, hvis uddannelse intet har lært dem om sandsynlighedernes teori, den teori, som de mest ophøjede emner for menneskelig undersøgelse netop skylder deres mest strålende belysning. I nærværende tilfælde ville guldets forsvinden i forbindelse med dets aflevering tre dage tidligere have betydet noget mere end et træf. Ovennævnte forestilling om et motiv ville være blevet styrket. Men som sagen nu forholder sig, kan vi ikke tænke os guldet som forbrydelsens

motiv uden samtidig at anse gerningsmanden for en så vakkelvorn tåbe, at han på en gang må have ladet guldet så vel som sit motiv i stikken.

Lad os nu fastholde de punkter, som jeg har henledet opmærksomheden på: den ejendommelige stemme, den usædvanlige behændighed, den højst overraskende mangel på motiv, og lad os så kaste et blik på selve mordet. Her findes en kvinde, der er kvalt og presset op i skorstenen med hovedet nedad. Sådan plejer almindelige mordere ikke at bære sig ad. Mindst af alt handler de sådan med deres ofres lig. De må indrømme mig, at ved den måde, hvorpå liget var presset op i skorstenen, er der noget højst unaturligt, noget der absolut strider mod vore tilvante forestillinger om menneskelig handlemåde, selv om vi antager gerningsmændene for at stå på det lavest mulige trin. Og læg så vel mærke til den umådelige styrke, der må være anvendt for at presse liget så fast op i den snævre åbning, at flere mænd måtte slå sig sammen for blot at trække det ned igen.

Også andre beviser er der på udfoldelsen af en ganske vidunderlig styrke. På ildstedet blev der fundet tykke lokker – meget tykke lokker – af grå menneskehår. De var revet ud med rode. Men der skal meget gode kræfter til for på en gang at rykke 20-30 hår ud. De så ligesom jeg de omtalte hårtotter. Deres rødder endte i klumper af kød og hud, et sikkert bevis på den uhyre styrke, der må være anvendt for på en gang at løsrive måske indtil en halv million hår. Den gamle dames strube var ikke blot skåret over, hovedet var fuldstændig skilt fra kroppen, og kun en barberkniv var anvendt som våben. Jeg beder Dem tillige at lægge mærke til den dyriske vildskab, der kendetegner

ugerningen. Jeg taler ikke om sårene på fru L'Espanayes legeme. Hr. Dumas og hans ærede kollega påstår, at de må være tilføjet med et eller andet stumpt instrument; og deri har de ganske ret. Det stumpe instrument var gårdens brolægning, på hvilken offeret faldt fra vinduet ved sengen. Denne anskuelse kan synes ret selvfølgelig, og dog opstod den ikke hos politiet, så lidt som de skænkede skoddernes bredde nogen tanke, fordi sømmenes tilstedeværelse ligesom hermetisk havde forseglet deres bevidsthed mod den forestilling, at vinduerne overhovedet havde været åbnet.

Hvis De nu lægger alt dette sammen: den sælsomme uorden i værelset, den overvældende behændighed, den overmenneskelige styrke, der er udfoldet, den dyriske vildskab, dette slagteri uden motiv; denne rædslernes farce, der synes blottet for al menneskelighed, og denne stemme, som folk af mange forskellige nationer ikke kunne blive kloge på, og som ikke udtalte et eneste tydeligt og skelneligt ord, – hvad resultat kommer De så til?"

Det kriblede mig i kroppen af rædsel, da Dupin spurgte mig om dette. "En gal mand," sagde jeg, "en rasende afsindig har øvet denne dåd, undsluppet fra et galehus i nabolaget."

"I visse henseender," svarede han, "er Deres anskuelse velbeføjet. Men en gal mands stemme har – selv under den vildeste paroksysme – intet til fælles med den besynderlige stemme, der blev hørt på trappen. Gale folk tilhører en eller anden nation, deres tale kan vel mangle ordenes, men aldrig stavelsernes sammenhæng. Desuden ser en gal mands hår ikke ud som det, jeg nu holder i hånden. Jeg vristede denne lille tot

ud af fru L'Espanayes krampagtigt lukkede hånd. Lad mig nu høre Deres mening om dette hår."

"Dupin," sagde jeg stærkt rystet, "det er højst besynderligt, – det er ikke menneskehår."

"Det har jeg heller ikke påstået," sagde han; "men lad os, før vi går videre, kaste et blik på den lille skitse, som jeg her har tegnet. Det er en nøje gengivelse af det, der i en del af vidneudsagnene beskrives som "blodunderløbne kvæstelser og dybe mærker efter negle" på frøken L'Espanayes hals og i en anden del (af d'hrr. Dumas og Etienne) som en række stærkt farvede pletter, der øjensynlig skyldes tryk af fingre."

"De vil lægge mærke til," vedblev min ven, idet han bredte papiret ud på bordet foran os, "at denne tegning vækker forestillingen om et fast og sikkert greb. Taget har ikke glippet. Hver eneste finger har bibeholdt – velsagtens til offerets død – det frygtelige greb, den fra først af knugede sig fast med. Forsøg nu samtidig at anbringe alle Deres fingre, som mærkerne viser."

Jeg forsøgte det forgæves.

"Måske lader vi ikke sagen komme til sin ret. Papiret ligger udbredt på en plan flade, mens menneskets hals har form som en cylinder. Her er et stykke brænde af passende omfang; svøb papiret om det og gør forsøget endnu en gang."

Jeg forsøgte det – men med endnu ringere held end forrige gang. "Disse mærker," sagde jeg, "stammer ikke fra et menneskes hånd."

"Læs nu dette afsnit af Cuvier," sagde Dupin.

Det var en nøjagtig anatomisk og almindeligt beskrivende opsats om den store gulbrune orangutang fra de ostindiske øer.

Disse pattedyrs mægtige legemsbygning, deres vidunderlige styrke og behændighed, deres glubende vildskab og deres hang til efterligning er vel kendt af alle. Jeg forstod med et mordet og al dets gru.

"Beskrivelsen af dette dyrs fingre," sagde jeg, da jeg havde tilendebragt læsningen, "svarer nøje til tegningen. Jeg indser, at intet dyr undtagen en orangutang af den her omtalte slags kan have frembragt de mærker, som De har gengivet i Deres tegning. Og denne gule hårtot hører også hjemme hos Cuviers dyr. Jeg forstår blot ikke de nærmere omstændigheder ved denne frygtelige begivenhed. Desuden hørtes jo to stemmer der skændtes, og det er utvivlsomt, at den ene var en franskmands."

"Ganske rigtigt; og De vil erindre et udtryk, der næsten enstemmigt af vidnerne tillagdes denne stemme, nemlig udtrykket: "*Mon Dieu!*" (Min Gud!), og som af et af vidnerne, Montani, konditoren, fuldkommen rigtigt mentes at rumme en bebrejdelse, en irettesættelse. På disse to ord har jeg fortrinsvis bygget mit håb om gådens fuldstændige løsning. En franskmand var medvider i mordet. Det er sandsynligt, ja, det er meget mere end sandsynligt, at han var uden mindste lod og del i den blodige ugerning, som fandt sted. Orangutangen kan være sluppet bort fra ham; han kan have fulgt efter den lige til værelset, men under de foreliggende omstændigheder vil det sikkert have været umuligt for ham at indfange den igen. Den er stadig i frihed. Jeg vil ikke gå videre i disse gisninger, – jeg har jo ikke ret til at kalde dem mere, siden de tankeglimt, af hvilke jeg har sammenføjet dem, knap nok godkendes af min egen forstand, og jeg langt mindre vil kunne gøre dem indlysende for andres. Lad os da kalde dem gisninger og tale

om dem som sådanne. Hvis den omtalte franskmand, som jeg formoder, virkelig er uskyldig i forbrydelsen, så vil dette avertissement, som jeg i aftes på hjemvejen indleverede på "*Le Monde*"s kontor (et blad, der har sat sig varetagelsen af de søfarendes interesser til opgave, og som læses meget af søfolk) få ham til at aflægge os et besøg."

Han rakte mig avisen, og jeg læste følgende:

> "**Fanget.**
> Tidligt om morgenen d. … ds. *(den morgen, da mordet fandt sted)*, blev en stor, gulbrun orangutang af Borneo-arten fanget i Boulogneskoven. Ejeren (om hvem det vides, at han er matros på et maltesisk skib) kan få dyret tilbage mod at godtgøre sin ejendomsret og betale omkostningen ved dets tilfangetagelse og forvaring. Man henvender sig 3. sal nr. … …gade, Faubourg St. Germain."

"Hvor kan De vide, at han er matros på et maltesisk skib?" spurgte jeg forbavset.

"Jeg *ved* det ikke," sagde Dupin; "jeg er ikke sikker på det; her er imidlertid en lille stump bånd, der at dømme efter dets form og fedtede ydre – øjensynlig har været brugt til at binde håret i

en af disse piske, som sømænd holder så meget af at gå med. Desuden er det bundet i en knude, som kun anvendes af søfolk og særligt af malteserne. Jeg samlede båndet op ved foden af lynafladerens. Det kan ikke have tilhørt nogen af de myrdede. Hvis jeg alligevel tager fejl i den formodning, at franskmanden er matros på et malteserskib, så vil den form, jeg gav mit avertissement dog ingen skade gøre. Hvis jeg tager fejl, vil han blot antage, at jeg er blevet vildledt af en tilfældighed, som han ikke vil gruble nærmere over. Men hvis jeg har ret i min formodning, er meget vundet. Da franskmanden er medvider om end uskyldig i mordet, vil han naturligvis blive betænkelig ved at svare på avertissementet og forlange sin orangutang. Han vil ræsonnere som så: "Jeg er uskyldig; jeg er fattig; en orangutang er meget værd for en mand i mine kår, skulle jeg nu gå hen og miste den af tåbelig frygt for en mulig fare? Her er den, indenfor min rækkevidde. Den blev fundet i Boulogneskoven – langt borte fra mordstedet. Hvorledes skulle mistanken nogensinde kunne falde på et umælende dyr? Politiet er på vildspor; de har ikke fundet det mindste holdepunkt. Selv om de skulle komme på sporet af dyret, vil det være umuligt at bevise min medviden eller indvikle mig i skyld på grund af den medviden. Desuden, *jeg er kendt*, den averterende betegner mig som dyrets ejermand. Jeg er ikke klar over, hvor meget han ved. Hvis jeg lader være at forlange en ejendel af så stor værdi tilbage, og om hvilken det vides, at den tilhører mig, så udsætter jeg i hvert fald dyret for mistanke. Det stemmer ikke med min politik at henlede opmærksomheden på mig selv så lidt som på dyret. Jeg vil gå efter avertissementet, få

min orangutang og holde den bag lås og slå, til sagen er døet hen."

I dette øjeblik hørtes trin på trappen.

"Vær parat med pistolerne," sagde Dupin, "men De må hverken bruge dem eller vise dem frem, før jeg giver signal til det."

Gadedøren havde fået lov til at stå uaflåset, og vor gæst var trådt ind uden at ringe på og var nået et godt stykke op ad trappen. Nu syntes han imidlertid at tøve, og vi hørte ham gå ned igen. Som Dupin ilede hen imod døren, hørte vi ham vende tilbage. Og denne gang gjorde han alvor af det, gik rask op ad trappen og bankede på døren til vort værelse.

"Kom ind," råbte Dupin i en munter og jovial tone.

En mand trådte ind. Han var øjensynlig matros, en høj, kraftig, muskuløs skikkelse med et vist fandenivoldsk udtryk i ansigtet, der egentlig ikke klædte ham ilde. Hans ansigt, der var stærkt solbrændt, skjultes mere end halvt af kindskægget og moustachen. I hånden havde han et solidt egespir, men så ellers ud til at være ubevæbnet. Han bukkede kejtet og bød os "God aften" på et fransk, der mindede om Neufchatel, men dog ingenlunde fornægtede sin parisiske oprindelse.

"Vær så god at tage plads," sagde Dupin. "Jeg antager, De er kommet i anledning af orangutangen. Sandt at sige er jeg lige ved at misunde Dem den. Det er et sjælden smukt, utvivlsomt et meget værdifuldt dyr. Hvor gammel tror De, den kan være?"

Matrosen åndede ud som en mand, der er blevet befriet for en utålelig byrde, og han svarede roligt:

"Det kan jeg ikke sige; men mere end 4-5 år kan den ikke være. Har De den her?"

"Nej, nej; her er vi skam ikke indrettet på at have den. Den er anbragt i en hestestald i Rue Dubourg tæt herved. De kan få den i morgen tidlig. De kan vel bevise Deres ejendomsret?"

"Det kan herren forlade sig på."

"Det vil ligefrem gøre mig ondt at skilles fra den," sagde Dupin.

"Selvfølgelig er det ikke min mening, at De skal have haft al den ulejlighed for ingen ting," sagde matrosen. "Det kunne man jo ikke vente. Og jeg er villig til at betale findeløn, hvad der kan være ret og rimeligt, forstår sig."

"Godt," sagde min ven; "det er alt sammen som det skal være. Lad mig se, hvad skal jeg forlange? Åh, nu har jeg det: De skal som belønning give mig al den oplysning, De er i stand til, om disse mord i Rue Morgue."

Dupin sagde disse ord meget sagte og meget roligt; og han gik lige så roligt hen til døren, låsede den af og stak nøglen i lommen. Derpå trak han en pistol frem af brystlommen og lagde den stilfærdigt på bordet.

Matrosens ansigt blussede, som om han var ved at kvæles. Han sprang op og greb sin stok, men i næste nu sank han tilbage i stolen; han skælvede stærkt, og hans ansigt var dødblegt. Han sagde ikke et ord. Det gjorde mig inderlig ondt for ham.

"Min ven," sagde Dupin beroligende, "De ængstes uden grund. Vi har intet ondt i sinde mod Dem. Jeg giver dem mit ord som gentleman, som franskmand, på, at vi ikke tilsigter at skade Dem. Jeg ved meget godt, at De er uskyldig i forbrydelsen i Rue Morgue. Men det kan ikke nytte at nægte, at De på en vis måde er indviklet i den. Af hvad jeg allerede har sagt, kan De

slutte Dem til, at jeg har haft midler til at skaffe mig underretning om den sag, som De end ikke har kunnet drømme om. Forholdet er altså dette: De har ligget under for det uundgåelige; De er ikke delagtig i brøden; De har end ikke gjort Dem skyldig i tyveri, da De havde lejlighed til at stjæle uden risiko. De har intet at skjule. De har ingen grund til at ville skjule noget. Derimod er De som en mand af ære forpligtet til at sige alt, hvad De ved. I dette øjeblik sidder en uskyldig mand i fængsel anklaget for den forbrydelse, hvis gerningsmand De kan udpege."

Matrosen genvandt nogenlunde sin fatning, mens Dupin fremsatte disse bemærkninger, men hans tidligere sikre holdning var som blæst bort.

"Så sandt hjælpe mig Gud," sagde han efter en kort pause, "jeg vil nu fortælle Dem alt, hvad jeg ved om denne sag; men jeg venter ikke, at De vil tro blot halvdelen af, hvad jeg siger; jeg ville være en tåbe, hvis jeg troede det. Og dog er jeg uskyldig, og jeg vil fortælle alt, selv om det skal koste mig mit liv."

Hans beretning gik i hovedsagen ud på følgende: Han havde for nylig gjort en rejse til det indiske øhav. En del af mandskabet – deriblandt han selv – var gået i land på Borneo og havde gjort en udflugt til det indre af øen. Han selv og en kammerat havde fanget orangutangen. Da denne kammerat senere hen var død, var aben tilfaldet ham alene. På hjemrejsen havde fangen voldt ham meget bryderi ved sin ustyrlige vildskab; men endelig var det lykkedes ham at anbringe den i sikker forvaring i hans egen bopæl i Paris, hvor han for at undgå ubehagelig nysgerrighed fra naboernes side holdt den omhyggeligt skjult, mens han ventede på, at den skulle komme

sig af et sår i foden, som den havde fået af en splint ombord i skibet. Det var hans hensigt at sælge den.

Den nat, eller rettere morgen, da mordet fandt sted, var han vendt hjem fra et gilde og havde antruffet aben i sit eget sovekammer, hvortil den havde skaffet sig adgang fra et lille, tilstødende indelukke, hvor han havde troet den sikkert forvaret. Orangutangen sad fuldstændig indsæbet med en barberkniv i hånden foran spejlet og forsøgte at barbere sig, en handling som den uden tvivl gennem nøglehullet havde set ham selv foretage. Da han så et så frygteligt dyr i besiddelse af et så farligt våben, som det tilmed glimrende ville være i stand til at bruge, tabte han til en begyndelse ganske hovedet. Han havde imidlertid altid kunnet ave dyret med en pisk, selv når det teede sig allerværst; og til den tog han nu sin tilflugt. Men da orangutangen fik øje på pisken, fo'r den ud af døren og ned ad trappen og sprang derpå gennem et vindue, som til alt uheld stod åbent, ned på gaden.

Franskmanden fulgte fortvivlet efter den; og aben fo'r af sted med kniven i hånden, standsede nu og da og gjorde fagter til sin forfølger, til han næsten var den inde på livet, så satte den på ny afsted. På den måde fortsattes jagten lang, lang tid. Gaderne var som uddøde, klokken var jo 3 om morgenen. Som flygtningen løb ned ad en gyde bagved Rue Morgue, blev dens opmærksomhed vakt af det lys, der skinnede ud fra det åbne vindue i fru L'Espanayes værelse på 4. sal i det af hende beboede hus. Den fo'r hen til bygningen, fik øje på lynafledereren, klatrede med ufattelig hurtighed til vejrs, greb fat i skodden, der var lukket helt tilbage mod muren, og svang sig ved dens hjælp ind på sengegavlen. Det hele varede ikke et minut. Skodden var

atter blevet sparket tilbage af orangutangen, da den trængte ind i værelset.

Matrosen var imidlertid på en gang både glad og højst bekymret. Han havde det bedste håb om at indfange dyret, der næppe kunne slippe ud af den fælde, det havde vovet sig ind i, uden at benytte lynaflederen, og i så fald kunne han gribe det, når det kom ned. På den anden side var der al mulig grund til ængstelse for, hvad det kunne finde på at foretage sig i huset. Tanken herom bragte ham til at fortsætte forfølgelsen. Det er ikke så vanskeligt at klatre opad en lynafleder, i hvert fald ikke for en sømand; men da han var nået op i højde med vinduet, der befandt sig et godt stykke til venstre for ham, kunne han ikke nå videre. Alt hvad han formåede var at strække sig så langt frem, at han lige kunne kaste et blik ind i værelset. Men ved dette blik var han nær styrtet til jorden overvældet af rædsel. Netop nu var det, at de afskyelige skrig, der skræmte Rue Morgues beboere op af deres søvn, klang ud i natten. Fru L'Espanaye og hendes datter, begge i natdragt, havde åbenbart været i færd med at ordne nogle papirer i det jernskrin, der som omtalt fandtes henkastet midt i værelset. Det stod åbent, og dets indhold lå ved siden af det på gulvet. Ofrene må have siddet med ryggen mod vinduet; og at dømme efter den tid, der forløb mellem dyrets indtrængen i værelset og skrigene, er det sandsynligt, at de ikke straks har opdaget det. Skoddens klapren kan de jo have tilskrevet vinden.

Da matrosen kiggede ind, havde det vældige dyr grebet fru L'Espanaye ved håret, der hang løst, som havde hun nylig redt det, og svingede barberkniven foran hendes ansigt, idet den ganske efterlignede en barbers bevægelser. Datteren lå

ubevægelig udstrakt på gulvet; hun var faldet i afmagt. Den gamle dame skreg og værgede for sig, hvorved håret blev revet af hendes hoved, men denne modstand bevirkede, at orangutangens fra først af fredelige hensigter gik over til vrede. Med en energisk sammentrækning af sin muskelstærke arm skilte den på det nærmeste hendes hoved fra kroppen. Synet af blod opflammede dens vrede til raseri. Den skar tænder, dens øjne funklede, og den styrtede sig nu over den unge pige, borede sine frygtelige negle ind i hendes hals og slap ikke sit tag, før hun havde udåndet. Dens vilde, flakkende blik faldt i dette øjeblik på sengegavlen, over hvilken dens herres i rædsel stivnede ansigt dukkede frem. Aben, der vel stadig havde den frygtede pisk i erindring, gik nu fra raseri over til frygt. Den var sig bevidst at have fortjent straf, den syntes ivrig efter at skjule sin udåd og sprang omkring i værelset i den frygteligste ophidselse og angst; alt imens væltede den møblerne omkuld, sønderbrød dem og kastede sengeklæderne fra sengen ud på gulvet. Sluttelig greb den først datterens lig og pressede det op i skorstenen, sådan som det siden blev fundet, og dernæst moderens, som det slyngede ud gennem vinduet.

Da aben nærmede sig vinduet med sin lemlæstede byrde, veg matrosen forfærdet tilbage og snarere gled end klatrede nedad lynafledereren, hvorpå han skyndte sig hjem, opfyldt af angst for følgerne af den blodige dåd og derfor ubekymret om orangutangens skæbne. De ord, der hørtes af vidnerne på trappen, var franskmandens udbrud af rædsel og frygt afbrudt af dyrets infernalske glammen.

Jeg har kun lidt at tilføje. Orangutangen må være sluppet bort fra værelset ved hjælp af lynafledereren, umiddelbart før

døren blev sprængt. Den må have lukket vinduet, da den undflyede. Den blev senere hen fanget af ejeren selv, der solgte den til den zoologiske have for en meget betydelig sum. Le Bon blev øjeblikkelig løsladt, da vi på politidirektørens kontor havde afgivet vor beretning om de nærmere omstændigheder ved mordene. Uagtet sin velvilje for Dupin formåede denne øvrighedsperson dog ikke ganske at skjule sin ærgrelse over den vending, sagen havde taget, og han måtte give sig luft i et par spydige bemærkninger om det passende i, at enhver skøtter sin egen dont.

"Lad ham snakke," sagde Dupin, der ikke havde fundet sig beføjet til at give svar på tiltale. "Lad ham ræsonnere; det vil berolige hans samvittighed. Det er mig nok at have overvundet ham i hans egen fæstning. At det ikke lykkedes ham at trænge til bunds i dette mysterium er imidlertid langt fra så mærkeligt, som han tror; for sandt at sige er vor ven politidirektøren for snu til at være viis. Der er ingen rygrad i hans visdom. Han har for meget hoved ligesom en vis fisk af kabliauslægten! Men han er nu alligevel et meget rart menneske. I særdeleshed sætter jeg pris på en ejendommelighed hos ham, der har skabt hans ry for skarpsindighed, nemlig hans evne til at "nægte det, som er, og forklare det, som ikke er. Note 2)"

Mysteriet Marie Rogêt [Note 3)]

Es giebt eine Reihe idealischer Begebenheiten, die der Wirklichkeit parallel läuft. Selten fallen sie zusammen. Menschen und Zufälle modificieren gewöhnlich die idealische Begebenheit, so dass sie unvollkommen erscheint, und ihre Folgen gleichfalls unvollkommen sind. So bei der Reformation; statt des Protestantismus kam das Lutherthum hervor.

Novalis:
Moral. Ansichten.

Der finder en række begivenheder sted i ideens verden, der løber jævnsides med de virkelige. De falder sjældent sammen. Menneskene og tilfældet ændrer almindeligvis den ideelle begivenhed, så den fremtræder ufuldkommen såvel i sig selv som med hensyn til sine følger. Et eksempel herpå er reformationen. I stedet for protestantismen kom lutheranismen for dagen.

Novalis:
Moralske betragtninger.

Selv blandt de roligste tænkere er der meget få, som ikke lejlighedsvis er blevet skræmt ind i en vag og uhyggevækkende halv-tro på det overnaturlige af sammentræf, der er så vidunderlige, at forstanden vægrer sig ved at opfatte dem som blotte sammentræf. Sådanne følelser; – for de tilløb til tro, som her er tale om, antager aldrig tankens klare form – lader sig sjældent helt udrydde, hvis man ikke bringer læren om tilfældet, "sandsynligheds-beregningen", i anvendelse på dem. Denne beregning er i sit væsen rent matematisk, deraf det særsyn, at vi kommer til at anvende den mest eksakte, den mest videnskabelige af alle metoder på den side af vor tænkning, der er mest skyggeagtig, mest åndeagtig og usporlig.

De besynderlige begivenheder, som jeg nu står i begreb med at fortælle, vil – hvad tidsfølgen angår – fremtræde som første led af en række næsten uforståelige sammentræf, hvis andet eller afsluttende led af alle læsere vil blive genkendt i det nylig på Mary Cecilia Rogers i New York begåede mord.

Da jeg for et år siden i en beretning, kaldet "*Mordene i Rue Morgue*", forsøgte at skildre visse ejendommelige åndsevner hos min ven, adelsmanden C. Auguste Dupin, faldt det mig ikke ind, at jeg nogensinde skulle vende tilbage til det tema. Denne karakterskildring var mit eneste formål, og opgaven løstes fuldt ud under medvirken af de frygtelige begivenheder, som indtraf, og som bidrog til at kaste det skarpest mulige lys over Dupins ejendommelige karakter. Jeg kunne have opstillet andre eksempler, men resultatet ville være blevet det samme. De besynderlige begivenheder, der nu er indtruffet, har imidlertid bevæget mig til at fremkomme med yderligere meddelelser. De er halvvejs fravristet mig som en art tilståelse. Det ville vel også være sært, hvis jeg med de nyheder for øje, der nu er indtruffet, kunne tie med, hvad jeg allerede for længst så og hørte.

Så snart Dupin havde opklaret den tragedie, der knyttede sig til fru L'Espanayes og hendes datters død, skænkede han ikke længere den sag mindste opmærksomhed, men hensank på ny i sine tunge drømmerier, og jeg, der alle dage har været sky for virkeligheden, vandrede villigt i hans fodspor. Vi blev ved at bebo vor lejlighed i Faubourg Saint Germain; vi lod fremtiden svinde os af syne, vi slumrede trygt i nuet indhyllet i de drømme, til hvilke vor fantasi forvandlede den træge verden.

Men disse drømme blev fra tid til anden afbrudt. Den rolle, min ven spillede i dramaet i Rue Morgue, havde jo ikke undladt

at gøre stærkt indtryk på det parisiske politi. Hans navn var blevet et stående udtryk blandt dets medlemmer. De simple ræsonnementer, i kraft af hvilke han havde opklaret mysteriet, var ikke blevet meddelt politidirektøren, de var i det hele taget ikke blevet betroet til andre end mig, og derfor tog hans indgriben sig ud som noget af et mirakel og hans analytiske evner skaffede ham ry for at være synsk. Oprigtig, som Dupin var, ville han straks have gjort ende på en sådan vildfarelse, hvis en lejlighed havde frembudt sig til det, men hans ladhed forbød ham overhovedet at beskæftige sig med et emne, der for længst havde tabt al interesse for ham. På den måde kom han til at stå for politiet som en slags ledestjerne; og det var ikke så ganske få sager, i anledning af hvilke der rettedes henvendelse til ham om bistand. Et af de mærkeligste tilfælde var mordet på en ung pige, Marie Rogêt.

Denne begivenhed indtraf omtrent to år efter forbrydelsen i Rue Morgue. Marie Rogêt, hvis for- og efternavn straks vil vække opmærksomhed på grund af deres lighed med den ulykkelige "Cigarpige"s navne, var eneste datter af enkefru Estelle Rogêt. Faderen var død, mens hun endnu var lille, og siden da og indtil halvandet år før mordet havde moder og datter boet sammen i Rue Pavée Saint Andrée [Note 4)]; moderen havde et pensionat, og datteren gik hende til hånde. Imidlertid blev Marie 22 år gammel og udmærkede sig ved stor skønhed. En parfumehandler, hr. Le Blanc [Note 5)], der havde butik i stueetagen i Palais Royal, og hvis kundekreds hovedsagelig bestod af de desperate eventyrere, der driver deres spil i kvarteret der omkring, kom nu i tanker om, at den smukke Maries ekspedition sikkert ville betyde en stor gevinst for hans

butik. Han gav et særdeles rundhåndet tilbud, som den unge pige begærligt modtog, omend hendes moder lagde nogen betænkelighed for dagen.

Parfumørens forhåbninger gik i opfyldelse; den muntre og yndefulde ekspeditrice gjorde hans butik berømt. Hun havde vel været i hans tjeneste et års tid, da hun en dag pludselig blev borte fra butikken til stor bestyrtelse for hendes mange tilbedere. Le Blanc kunne ingen oplysninger give, og fru Rogêt var ude af sig selv af angst og bekymring. Aviserne blandede sig i sagen, og politiet stod netop i begreb med at foranstalte grundige efterforskninger, da Marie efter en uges fravær en morgenstund på ny indtog sin vante plads bag disken frisk og sund som altid og kun en smule nedtrykt. Nu blev al efterforskning naturligvis indstillet. Hr. Le Blanc anstillede sig fremdeles komplet uvidende. Fru Rogêt og Marie besvarede alle spørgsmål med den besked, at hun havde tilbragt sidste uge hos en slægtning på landet. På den måde døde sagen hen og blev snart skrevet i glemmebogen, så meget mere som den unge pige – åbenbart for at blive påtrængende nysgerrighed kvit – snart efter opsagde sin stilling hos parfumehandleren og søgte tilflugt under sin moders tag i Rue Pavée Saint Andrée.

Men omtrent 5 måneder senere opskræmtes hendes venner på ny af hendes pludselige forsvinden. Tre dage gik, og der indløb ingen efterretninger om hende. Fjerdedagen blev hendes lig fundet drivende i Seinen [Note 6)] nær bredden overfor kvarteret St. Andrée et sted, der ikke ligger langt fra Barriere du Roule [Note 7)].

Mordets grufuldhed (for at der forelå et mord, var fra første øjeblik klart), offerets ungdom og skønhed og den

omstændighed, at Marie var så godt kendt, bidrog alt sammen til at bringe de letbevægelige parisere i den stærkeste affekt. Jeg mindes i al fald ingen lignende begivenhed, der i den grad har gjort stærkt indtryk på alle. I adskillige uger glemte man endda alle politikkens brændende spørgsmål for at drøfte dette ene alt opslugende emne. Politidirektøren gjorde sig overordentlige anstrengelser, og det følger af sig selv, at det parisiske politi blev presset til det yderste.

Straks da liget blev fundet, gik man ud fra, at morderen i alt fald kun i kort tid ville kunne undgå retfærdighedens hånd. Først da en uge var gået, anså man det for nødvendigt at udlove en belønning, og selv da nøjedes man med et beløb på 1000 francs. Imidlertid førtes undersøgelsen videre med ihærdighed om end ikke altid med klogskab, og mange mennesker blev forhørt til ingen nytte, mens ophidselsen blandt publikum steg, fordi man endnu ikke havde fundet mindste spor, der kunne lede til forbrydelsens opklaring. Da ti dage var forløbet, fandt man det tilrådeligt at fordoble den udlovede belønning; og da 14 dage var gået, og endnu intet var opdaget, hvorimod den uvilje, der altid er til stede i Paris mod politiet, et par gange var kommet til udbrud, greb politidirektøren ind og udlovede 20.000 francs "for morderens pågribelse", eller hvis flere havde været i ledtog: "for pågribelsen af en enkelt af morderne". I den proklamation, hvori denne belønning udlovedes, indrømmedes tillige fuldkommen straffrihed, såfremt nogen af de, der havde været indblandet i forbrydelsen ville melde sig og afsløre sine medskyldige, og over alt, hvor proklamationen blev opslået, vedføjedes en plakat, hvori en kreds private borgere tilbød at yde 10.000 francs som tillæg til den af øvrigheden udlovede

sum. Hele belønningen beløb sig således til ikke mindre end 30.000 francs, et meget stort beløb, når man tager pigens ringe stand og slige forbrydelsers hyppighed i en storstad med i betragtning.

Ingen betvivlede nu, at mysteriet snart ville blive opklaret. Der blev også foretaget et par anholdelser, der syntes at skulle bringe lys i sagen, men de mistænkte formåede at godtgøre deres skyldfrihed, og politiet måtte atter løslade dem. Det kan synes besynderligt, at der var forløbet 3 uger, siden liget blev fundet, uden at hverken Dupin eller jeg havde hørt det mindste om den sag, der – stadig uopklaret – beskæftigede publikum så stærkt. Vi var imidlertid fordybet i undersøgelser, der optog al vor interesse; og der var gået omtrent en måned uden at nogen af os havde været udenfor en dør eller modtaget en gæst, og i al den tid havde vi knap kastet mere end et blik på de politiske ledere i avisen. Den første efterretning om mordet blev bragt os af G. i egen person. Han besøgte os tidligt på eftermiddagen den 13. juli 18.. og blev til langt ud på natten. Han var i ondt lune, fordi det ikke var lykkedes ham at opsnuse morderne. Hans anseelse stod på spil, sagde han. Hans ære. Publikums øjne hvilede på ham; og for resten ville han ikke sky noget offer for at bringe lys i sagen. Han sluttede sin pudsige lille tale med en lovprisning af Dupins "takt", som han behagede at udtrykke sig, hvorpå han gav ham et i og for sig meget gunstigt tilbud, som jeg ikke mener mig berettiget til at udtale mig nærmere om; det vedkommer heller ikke min historie.

Lovprisningen brød min ven sig ikke om, men tilbuddet modtog han, skønt dets fordele var i høj grad betingede. Da dette var i orden, begyndte politidirektøren på en lang

udredning af sine synspunkter isprængt med vidtløftige kommentarer til vidneudsagnet, som jo endnu var os ganske ubekendt. Han argumenterede meget, og utvivlsomt meget grundigt, mens jeg nu og da vovede at indskyde en bemærkning, som aftenen sled sig hen. Dupin sad roligt i sin vante lænestol og så ud som den ærbødige agtpågivenhed i egen person. Han bar briller under hele sammenkomsten, og et blik, jeg tilfældigt kastede ind under deres grønne glas overbeviste mig om, at han sov trygt de sidste 7-8 trælsomme timer af politidirektørens besøg.

Næste morgen skaffede jeg fra politikontoret en fuldstændig redegørelse for det aflagte vidnesbyrd og fra de forskellige bladkontorer numrene af de aviser, i hvilke der fra først til sidst var fremkommet vigtige oplysninger vedrørende den sørgelige begivenhed. Med udeladelse af alt, som allerede var faktisk modbevist, stod sagen således:

Marie Rogêt forlod sin moders bolig Rue Pavée St. Andrée kl. 9 søndag morgen d. 22. juni 18… Da hun gik ud, meddelte hun en hr. Jacques St. Eustache [Note 8)] – og ham alene – at hun havde i sinde at tilbringe dagen hos en tante, der boede i Rue des Drômes. Denne gade er en kort og smal, men tæt befolket tværgade i nærheden af flodbredden; den ligger omtrent en halv mil borte fra fru Rogêts pensionat, såfremt man da regner med den absolut korteste vej imellem de to steder. St. Eustache var Maries forlovede; han såvel boede som spiste i pensionatet. Han skulle have hentet sin kæreste ved mørkets frembrud og ledsaget hende hjem. Men om eftermiddagen gav det sig til at regne stærkt, og da han gik ud fra, at hun, i lighed med hvad der tidligere var sket, ville foretrække at overnatte hos sin tante,

anså han det ikke for nødvendigt at holde sit løfte. Som natten faldt på, hørte man fru Rogêt, der var en skrøbelig gammel dame nær de halvfjerds, udbryde, at hun måske aldrig mere ville få sin Marie at se, en udtalelse, der dog kun vakte ringe opmærksomhed den gang.

Om mandagen fik man at vide, at den unge pige slet ikke havde været i Rue des Drômes, og da dagen gik til ende uden efterretning fra hende, påbegyndte man en lidet ihærdig efterforskning forskellige steder i byen og omegnen. Men først fjerdedagen efter hendes forsvinden fik man noget at vide om hende. På denne dag (det var onsdag den 25. juni) fik en hr. Beauvais [Note 9)], der sammen med en ven havde afsøgt Seinebredden i nærheden af Barriere du Roule lige overfor Rue Pavée St. Andrée, underretning om, at nogle fiskere havde fundet et lig drivende i floden og netop nu slæbt det ind til bredden. Han tog det i øjesyn og erklærede efter et øjebliks betænkning, at det var Marie Rogêts lig. Hans ven kendte det straks.

Ansigtet var overgydt af mørkt blod; og der løb stadig blod ud af munden. Fråde, som altid viser sig, når der foreligger et tilfælde af drukning, sås ikke. Cellevævet var uskadt. Kun på halsen var der kvæstelser og fingeraftryk. Armene var knuget fast sammen om brystet. Højre hånd var knyttet, venstre halvt åben. På venstre håndled var huden skrabet af to steder; det skyldtes øjensynlig reb – eller et enkelt reb, der havde været slynget om i flere vindinger. En del af højre håndled var stærkt opsvulmet, ligeledes hele ryggen, men især skulderpartiet. Fiskerne havde betjent sig af et reb til at transportere liget ind til bredden; men hudafskrabningerne skyldtes ikke den

omstændighed. Halsen var stærkt ophovnet. Flænger sås ikke, heller ikke mærker af slag. En tynd snor var bundet så fast om halsen, at man slet ikke kunne se den; den lå fuldstændig begravet i kødet; knuden, som holdt den sammen, fandtes under venstre øre. Her var dødsårsagen. Lægernes erklæring hævdede på det bestemteste den unge piges uskyld. Hun havde været offer for rå vold. Liget var, da det blev fundet, i en sådan tilstand, at det ikke ville falde vanskeligt for hendes venner at genkende det.

Klæderne var iturevne og i uorden. I kjolen var en strimmel på en fods bredde revet løs fra underkanten og op til midjen; men den var ikke revet af. Derimod var den slynget tre gange om livet og fastgjort bagtil med et stik. Marie var iført en underbeklædning af tyndt musselin; og af den var der med stor akkuratesse udrevet en stump på 18 tommers bredde. Den fandtes om hendes hals; den sad løst og var knyttet i en hård knude. Ligeledes fandtes hendes hattebånd slynget rundt om halsen, hatten hang ved; de var ikke fastgjort med en almindelig knude, men med en sømandsknude, et halsstik.

Da liget var blevet genkendt, blev det ikke, som skik og brug ellers er, ført til lighuset, men i al hast begravet i nærheden af det sted, hvor det var bragt ind til bredden. Beauvais gjorde sig umage for så vidt muligt at dysse sagen ned, og der hengik adskillige dage, før publikum kom i bevægelse. Imidlertid tog et ugeblad [Note 10)] langt om længe affære, liget blev gravet op igen og på ny undersøgt, hvorved i øvrigt intet nyt fremkom. Nu blev den dræbtes klæder imidlertid overgivet til familien, og det blev til fulde godtgjort, at det var de klæder, som den unge pige havde været iført, da hun forlod hjemmet.

Imidlertid voksede bevægelsen blandt publikum for hver time der gik. Adskillige personer blev anholdt og på ny løsladt. Særligt koncentreredes mistanken omkring St. Eustache, og det lykkedes ham ikke straks at gøre rede for, hvor han havde opholdt sig den søndag, da Marie forlod hjemmet. Senere hen formåede han imidlertid at bevise sit alibi og gøre regnskab for hver eneste time af den omtalte dag. Som tiden gik og intet blev opdaget, opstod de vildeste og mest modstridende rygter, og journalisterne fik travlt med at opstille allehånde hypoteser. Blandt disse var der særlig en, der vakte opmærksomhed, nemlig den, at Marie Rogêt endnu levede, og at liget, der var blevet fundet i Seinen, slet ikke var hendes. Jeg anfører her nogle betragtninger, hvori ovennævnte anskuelser kommer til orde. De er ord til andet oversatte fra *L'Etoile* [Note 11)], en i al almindelighed særdeles velredigeret avis:

"Marie Rogêt forlod sin moders bolig søndagen den 22. juni 18.. i den foregivne hensigt at besøge sin tante eller en anden slægtning i Rue des Drômes. Siden da har ingen set hende. Intet spor er fundet, ingen efterretninger er indløbet … Ingen som helst har til dato meldt sig og meddelt, at han overhovedet har set hende, siden hun forlod sin moders dør … Nuvel, skønt vi ikke har noget bevis for, at Marie befandt sig i de levendes land efter kl. 9 om morgenen søndagen den 22. juni, så ved vi, at hun indtil det tidspunkt var i live. Onsdag middag kl. 12 opdagedes liget af en kvinde i floden i nærheden af Barriere du Roule. Det var altså 3 dage efter Maries bortgang fra hjemmet, nøjagtig 3 dage, hvis vi går ind på den antagelse, at hun allerede efter en tre timers forløb er kastet i floden. Men, hvis der er begået et mord på Marie Rogêt, så vil det være urimeligt at tro,

at det skulle kunne være begået så tidligt, at morderne har fundet lejlighed til at kaste liget i vandet før midnat. Den slags folk plejer at foretrække mørket for lyset … Vi kommer da til det resultat, at det lig, der fandtes i floden, kun kan have befundet sig der i to-et-halvt, allerhøjst tre døgn, *såfremt det var Marie Rogêts lig*. Men al erfaring viser, at der kræves fra 6 til 10 dages forrådnelse, før druknede stiger op til vandets overflade; og det samme gælder for legemer, der er kastet i vandet straks efter forudgående voldsdød. Selv når man ved affyring af en kanon bringer et lig, der kun har ligget i vandet en 5-6 dage, til at stige op i vandskorpen, så vil det atter synke til bunds, såfremt man ikke træffer forholdsregler mod dette. Og nu spørger vi: er der da i dette ene tilfælde grund til at antage en afvigelse fra naturens sædvanlige love? … Hvis liget var blevet opbevaret på kysten til tirsdag nat, ville man sikkert der have fundet spor af morderne. Desuden er det tvivlsomt, om legemet alligevel så hurtigt ville være steget op til vandets overflade, selv om det først var kastet i floden to dage efter dødens indtræden. Ydermere er det højst usandsynligt, at forbrydere, der havde gjort sig skyldige i en forbrydelse som den her antagne, skulle have kastet liget i floden uden at forsyne det med noget tungt, der kunne holde det nede, tilmed da det var let nok at træffe en sådan forsigtighedsforanstaltning."

Artiklens forfatter går derpå over til den påstand, "at liget må have ligget i vandet ikke blot 3 dage, men mindst 5 gange 3 dage," fordi opløsningen var så vidt fremskredet, at Beauvais havde vanskeligt ved at genkende det. Denne sidste påstand blev imidlertid modbevist. Jeg går videre med oversættelsen:

"Hvad er det nu for kendsgerninger, der for hr. Beauvais tilintetgør enhver tvivl om, at liget er Marie Rogêts? Han sprættede kjoleærmet op og sagde, han fandt mærker, der overtydede ham om identiteten. Publikum gik i almindelighed ud fra, at der med disse mærker var tale om visse ar. Det var ikke tilfældet. Han gned armen og fandt hår på den. Vi skulle dog tro, at det var et så ligegyldigt faktum som tænkes kan, så betydningsløst som bevis som den omstændighed, at han fandt en arm i ærmet. Hr. Beauvais vendte ikke tilbage den aften, men sendte ved syvtiden bud til fru Rogêt, at undersøgelsen stadig var i gang. Hvis vi går ind på, at fru Rogêt var så nedbrudt af sorg og alderdomsskrøbelighed, at hun ikke kunne begive sig over til den anden flodbred, – og det er en meget vidtgående indrømmelse –, så kunne det dog tænkes, at der måtte være en eller anden, som fandt det umagen værd at begive sig derhen og være med til undersøgelsen, hvis de troede, at liget var Maries. Men ingen ulejligede sig derhen. I Rue Pavée St. Andrée blev der slet ikke talt om sagen. St. Eustache, Maries forlovede og vordende mand, som boede til huse hos hendes moder, erklærer, at han først næste morgen erfarede, at hans tilkommendes lig var fundet; da kom Beauvais nemlig ind på hans værelse og fortalte det. Os forekommer det, at en så vigtig efterretning fandt en yderst kølig modtagelse."

På den måde søgte avisen at vække forestillingen om en ligegyldighed hos Maries pårørende, der ikke kunne stå i samklang med en tro på, at liget virkelig var hendes. Den insinuerede sluttelig, at Marie i mindre hæderligt øjemed havde forladt byen med sine pårørendes samtykke, og at disse, da et lig, der til en vis grad lignede den unge pige, blev fundet i

Seinen, havde grebet lejligheden og søgt at få folk til at tro på hendes død. Men *L'Etoile* var på ny for ivrig. Den formodede ligegyldighed eksisterede slet ikke; den gamle dame var så skrøbelig og så nedbrudt af sorg, at det var hende ganske umuligt at tage vare på noget som helst, og hvad St. Eustache angår, da modtog han så langt fra efterretningen med kulde, han var tværtimod ude af sig selv af sorg og opførte sig så forstyrret, at Beauvais måtte anmode en ven om at tage sig af ham og hindre ham i at være til stede, da liget blev gravet op og undersøgt på ny. Endvidere hævdede *L'Etoile*, at liget ved den anden begravelse blev begravet på offentlighedens bekostning, at familien havde afslået et yderst liberalt tilbud fra private om at afholde omkostningerne, og at endelig ingen af dens medlemmer havde overværet ceremonien; men alle disse påstande, som bladet fremsatte for at give sin opfattelse vægt, blev fyldestgørende modbevist. I et senere nummer af bladet forsøgte det at kaste mistanken over på Beauvais med følgende vendinger:

"Der kommer et nyt moment ind i sagen. Der fortælles, at en fru B. ved en vis lejlighed opholdt sig hos fru Rogêt, og at hr. Beauvais, som netop stod i begreb med at gå ud, rettede den bemærkning til hende, at man kunne vente en gendarm, men at hun ikke måtte fortælle ham noget, han, Beauvais, skulle nok selv besørge det fornødne … Hr. Beauvais synes nu ganske at have sat sig på sagen. Det er ikke muligt at foretage noget uden at man ved hvert skridt støder på ham … Af en eller anden grund har han sat sig i hovedet, at ingen andre end ham skal foretage sig noget, og han har fuldstændig albuet Maries

mandlige slægtninge af vejen. Han synes endog at have sat sig imod, at hendes pårørende fik liget at se."

Den mistanke, der var kastet på Beauvais, fandt støtte i følgende kendsgerning: Nogle få dage før den unge piges forsvinden havde en mand søgt Beauvais på hans kontor uden at træffe ham, og han havde da lagt mærke til, at der var stukket en rose i nøglehullet, og at der på en tavle, som hang ved siden af døren, var skrevet navnet "Marie".

Den almindeligt udbredte opfattelse syntes dog – efter aviserne at dømme – at være den: at Marie var faldet i hænderne på en flok banditter, der havde slæbt hende med sig over på den anden side floden, mishandlet og derpå myrdet hende. Denne anskuelse forfægtedes endog med megen iver af *Le Commerciel* [Note 12)], et overordentlig indflydelsesrigt blad. Jeg anfører følgende efter dens spalter:

"Vi tror, at undersøgelsen hidtil har været inde på et forkert spor, for så vidt den har koncentreret sig om Barriere du Roule. Det er umuligt, at en person, der som denne unge kvinde var kendt af tusinder, skulle kunne passere så meget som tre karreer uden at blive set af en bekendt og uden at blive husket, så stor interesse som hun vakte hos alle, der kendte hende. Hun gik jo hjemmefra, da gaderne var fulde af folk … Det er umuligt, at hun skulle kunne gå til Barriere du Roule eller til Rue des Drômes uden at blive genkendt af mindst en halv snes personer; og dog har ingen meldt sig med den efterretning, at han har set hende på gaden; vidnesbyrdet rækker kun til hendes egen påstand om, at det var hendes agt at gå ud. Hendes kjole var revet i stykker, slynget omkring hende og fastgjort således,

at legemet lod sig bære som et knippe. Hvis mordet var begået ved Barriere du Roule, behøvedes ikke disse anstalter. At liget blev fundet i det nabolag siger intet med hensyn til, hvor det kastedes i vandet … Der var revet et stykke tøj på to fods længde og en fods bredde ud af den ulykkelige piges skørt, og det var fastgjort om hendes hage og baghoved, sandsynligvis for at hindre skrig. De banditter, som gjorde det, har ikke været i besiddelse af et lommetørklæde."

Et par dage før politidirektøren gæstede os, indløb der imidlertid til øvrigheden en meddelelse, der i alle tilfælde for hovedpunktets vedkommende ganske syntes at kuldkaste *Le Commerciel*s argumentation. To smådrenge, sønner af en fru Deluc, havde strejfet omkring i skoven i nærheden af Barriere du Roule; de var tilfældigt trængt ind i en tæt tykning, hvor der fandtes 3-4 store sten, der dannede en slags sæde med ryg og fodskammel, og de havde de fundet følgende genstande: På ryg-stenen hang et hvidt skørt, på stensædet lå der et silke-skærf, endvidere fandtes en parasol, handsker og et lommetørklæde; sidstnævnte var mærket med ordene "Marie Rogêt". Tøjstumper fandtes rundt omkring på grenene. Jorden var gennemtrampet, buskene brækkede ned; alt tydede på, at en kamp havde fundet sted. På strækningen mellem tykningen og floden viste det sig, at hegnene var brudt ned; tillige sås det, at en tung byrde var blevet slæbt hen ad jorden.

Et ugeblad, *Le Soleil* [Note 13)], knyttede følgende betragtninger til den gjorte opdagelse, betragtninger, der i øvrigt kun var et ekko af pariserpressens almindelige opfattelse:

"De fundne genstande havde åbenbart henligget på stedet i mindst 3 til 4 uger. De var alle sammen stærkt beskadiget af regn, jordslåede og skørnede. Græsset var groet op over nogle af dem. Parasollens silke var af god kvalitet, men trådene havde dog krympet sig sammen; de var jordslåede og helt rådne, og den gik i stykker, da man åbnede den … De stumper, som buskene havde revet ud af hendes kjole, var omkring 3 tommer brede og 6 tommer lange; den ene var revet af forneden, som det fremgik af sømmen, den anden ikke. De så ud som strimler, der var flænget af. Og de hang på tornene omtrent en fod over jorden … Der kan da ingen tvivl være om, at denne skrækkelige forbrydelses gerningssted nu er fundet."

Straks efter denne opdagelse indløb nye efterretninger. Fru Deluc meddelte, at hun er ejer af en landevejskro ikke langt fra flodbredden og lige overfor Barriere du Roule. Det er et særdeles afsides strøg, om søndagen tilflugtssted for den store bys kumpaner, som sætter over floden i både. Omtrent kl. 3 om eftermiddagen, søndag den 22., kom en ung pige til kroen ledsaget af en ung mand, hvis ansigtsfarve var meget mørk. De opholdt sig på kroen i nogen tid. Ved deres bortgang tog de retning mod de tætte skove i nærheden. Fru Deluc lagde mærke til den unge piges dragt, fordi en afdød slægtning af hende havde haft en lignende. Særlig skærfet faldt hende i øjnene. Snart efter parrets bortgang indfandt en flok bøller sig; de larmede op, åd og drak uden at betale, slog ind på samme vej som det unge par, i skumringen vendte de atter tilbage til kroen og satte over floden i stor hast.

Og samme aften kort efter mørkets frembrud hørte såvel fru Deluc som hendes ældste søn en kvinde skrige. Skrigene var

voldsomme, men kortvarige. Fru Deluc genkendte ikke blot skærfet, som blev fundet i tykningen, hun genkendte tillige klæderne, som den dræbte var iført. En omnibus-kusk ved navn Valence [Note 14)] meldte sig nu også og bevidnede, at han omtalte søndag havde set Marie Rogêt på en færge på Seinen i selskab med en ung mand af mørk ansigtsfarve. Han, Valence, kendte Marie for godt til at tage fejl. De genstande, der fandtes i tykningen, blev alle genkendt af Maries slægtninge.

Den viden, jeg efter Dupins anvisning havde samlet sammen fra aviserne, indeholdt kun endnu et punkt af vigtighed. Det fremgik, at St. Eustache kort efter ovennævnte opdagelse var blevet fundet livløs eller næsten livløs i nærheden af det sted, der nu af alle ansås for at være gerningsstedet. En lille tom flaske, der bar etiketten "Morfin", fandtes ved hans side. Man kunne lugte giften af hans åndedræt.

Han døde uden at komme til orde. Man fandt et brev hos ham, der kort omtalte hans store kærlighed til Marie og hans hensigt om at begå selvmord.

"Jeg behøver vel næppe fortælle Dem," sagde Dupin, da han var blevet færdig med gennemlæsningen af mine optegnelser, "at vi her står overfor en sag, der er ganske anderledes indviklet end forbrydelsen i Rue Morgue, fra hvilken den adskiller sig i en væsentlig henseende. Vi står her overfor en almindelig forbrydelse, hvor grufuld den så end er. Intet særlig usædvanligt klæber ved den. De ser nok, at man af den grund er forfaldet til den tro, at mysteriet let lod sig opklare, mens man netop deraf burde slutte sig til dets vanskelighed. Man anså det f.eks. til en begyndelse for overflødigt at udlove en belønning. G.'s hærskarer var straks i stand til at begribe, hvorledes og

hvorfor en sådan ugerning *kunne være* begået. De kunne forestille sig måden, mange måder; de kunne udpønse et motiv, mange motiver; og fordi enhver af disse måder, ethvert af disse motiver kunne være rigtigt, så anså man det også for givet, at forbrydelsen måtte passe til et af de udtænkte tilfælde. Men den lethed, hvormed mange forskellige, i og for sig plausible hypoteser lod sig opstille, burde have været opfattet netop som et bevis på sagens vanskelighed og ikke på dens nemhed. Jeg har gjort mig til talsmand for den anskuelse, at det er de punkter, der rager op over det almindelige, der viser forstanden vej ved dens søgen efter sandheden, og at man ikke i sager som denne skal stille spørgsmålet: "Hvad er der sket?" men derimod spørgsmålet: "Hvad er der sket, som aldrig før er sket?" Ved undersøgelsen i fru L'Espanayes hus [Note 15)] tabte politiagenterne hovedet, fordi de stod overfor det usædvanlige, en omstændighed, der af en vel kultiveret intelligens ville være blevet opfattet som et yderst gunstigt varsel, mens samme intelligens let kunne henfalde til fortvivlelse over en sag som Marie Rogêts, der kun frembyder lutter almindelige træk og indgiver politiet den tanke, at her er en sag, som det er såre let at få bugt med.

I fru L'Espanayes og hendes datters sag var vi fra første færd ikke i tvivl om, at der forelå et mord. Også i dette tilfælde er enhver tanke om selvmord udelukket. Det lig, der blev fundet ved Barriere du Roule, fandtes under sådanne omstændigheder, at der slet ingen tvivl rejser sig på dette vigtige punkt. Men den påstand er blevet fremsat, at det fundne lig slet ikke er Maries; og det er jo for pågribelsen af hendes morder eller mordere, at belønningen er udlovet, det er jo udelukkende hende, vor aftale

med politidirektøren gælder. Vi kender denne hædersmand tilstrækkeligt. Det er ikke tilrådeligt at stole alt for meget på ham. Hvis vi går ud fra det fundne lig som udgangspunkt og opsporer morderen, men gør den opdagelse, at liget ikke er Maries, eller hvis vi henholder os til den levende Marie, eftersøger og finder hende i levende live, så vil vi i begge tilfælde have gjort vort arbejde for intet, siden det nu en gang er hr. G., vi har at trækkes med. For vor egen skyld, om ikke for retfærdighedens skyld, er det da uomgængelig nødvendigt, at vi allerførst gør os det klart, om det fundne lig er Marie Rogêts eller ikke.

*L'Etoile*s betragtninger har gjort indtryk på publikum, og at bladet selv er overbevist om deres vigtighed fremgår klart af den måde, hvorpå det indleder en af sine artikler om det foreliggende emne. Bladet skriver: "Adskillige af morgenaviserne dvæler ved den artikel i mandagsnumret af L'Etoile, hvori vi fremdrager konsekvensen af vore overvejelser." Jeg ser ikke andet og mere i den artikel end dens forfatters ivrighed. Vi er jo nødt til at huske på, at vore aviser ikke så meget har den opgave at finde frem til sandheden som at vække sensation, som at bringe deres egne synspunkter til sejr. Kun når sandheden falder sammen med sensationen, interesserer man sig for den. Det blad, der kun giver udtryk for den gængse opfattelse – hvor vel begrundet denne så end er – gør intet indtryk på mængden, der nu en gang kun anser det for dybt, der stiller sig i skærende modsætning til den almindelige mening. Såvel i en bevisførelse som i litteraturen er det epigrammet, der vækker den villigste og almindeligste

beundring. Og på begge områder er dets værdi kun yderst ringe.

Jeg vil hermed understrege, at det er det på en gang epigrammatiske og melodramatiske i den tanke, at Marie endnu lever, der har betinget dens opståen hos *L'Etoile* såvel som sikret den en gunstig modtagelse hos publikum. Lad os undersøge hovedleddene i *L'Etoile*s beviskæde uden at tage hensyn til den mangel på sammenhæng, hvormed de først blev fremsat.

Journalisten søger allerførst at bevise, at der er forløbet en så kort tidsfrist mellem Maries forsvinden og fundet af liget i floden, at det umuligt kan være hendes. Følgelig stemmer det med hans interesse at indsnævre dette tidsrum så meget som muligt. Og han forfølger det mål så ivrigt, at han lige fra begyndelsen af vover sig ud på de rene antagelsers glatis. Han siger: "Hvis der er begået mord på Marie Rogêt, så vil det være urimeligt at tro, at det skulle kunne være begået så tidligt, at morderne har fundet lejlighed til at kaste liget i vandet før midnat." Og hvorfor det? vil vi straks spørge. Hvorfor ville den antagelse, at mordet blev begået inden fem minutter efter den unge piges bortgang fra hjemmet, være urimelig? Hvorfor kunne man ikke tro mordet begået på et hvilket som helst tidspunkt af dagen? Der er blevet begået mord på alle døgnets timer. Og hvis mordet havde fundet sted på et hvilket som helst tidspunkt af den 22. juni mellem kl. 9 om morgenen og kl. kvart i 12 om aftenen, så ville der jo dog have været tid nok til at "kaste liget i vandet før midnat". Antagelsen går da i virkeligheden ud på, at mordet slet ikke blev begået om søndagen, og hvis vi føjer *L'Etoile* i den formodning, så kan vi lige så godt tillade det at

tage sig alle mulige friheder. Den passus, der begynder med: "Hvis der er begået mord på Marie Rogêt, så er det urimeligt …" osv., kan – rent bortset fra dens affatning i bladet – tænkes at have set sådan ud i dens forfatters hjerne: "Hvis der er begået mord på Marie Rogêt, så vil det være urimeligt at tro, at det skulle kunne være begået så tidligt, at morderne har fundet lejlighed til at kaste liget i floden før midnat; vi siger, det ville være urimeligt, såfremt man samtidig antager, at liget ikke blev kastet i floden før efter midnat (og den antagelse går vi ud fra)". Denne sætnings meningsløshed er selvindlysende; og dog er den ikke slet så akavet som den, der foreligger på tryk.

"Hvis vi kun havde den opgave," fortsatte Dupin, "at bringe rede i dette afsnit af *L'Etoile*s bevisførelse, så kunne vi slå os til ro, men det er jo vor opgave at komme til bunds i selve sagen. Som sætningen står, har den kun en mening, den mening, som jeg har fremhævet. Men lad os nu gå bagved ordene og søge den tanke, som de har forfejlet at give udtryk. Journalisten har villet sige, at det er usandsynligt, at morderne skulle have vovet at bære liget ned til floden før midnat, på hvad tidspunkt af søndagen mordet så end er begået. Og her støder vi netop på den antagelse, som jeg retter mine indvendinger imod. Han går ud fra, at mordet er begået på et sted og under omstændigheder, der nødvendiggjorde dets bæring til floden. Men mordet kan jo være begået på flodbredden eller floden selv, og i så fald ville man jo på et hvilket som helst tidspunkt af dagen eller natten have tyet til at kaste liget i vandet som den nemmeste og bekvemmeste udvej. Jeg vil ikke hermed begrunde en formodning eller fremsætte en personlig opfattelse; jeg holder mig indtil videre fra sagen selv; jeg vil kun

advare mod *L'Etoile*s påstande ved at påvise, hvor partiske de er lige fra begyndelsen.

Efter nu at have afstukket en grænse i samklang med sine egne forudfattede meninger, efter at have fæstnet den antagelse, at liget, hvis det var Maries, kun kunne have været i vandet en kort tid, går bladet videre og siger:

"Men al erfaring viser, at der kræves fra 6 til 10 dages forrådnelse, før druknede stiger op til vandets overflade; og det samme gælder for legemer, der er kastet i vandet straks efter forudgående voldsdød. Selv når man ved affyring at en kanon bringer et lig, der kun har ligget i vandet 5-6 dage, til at stige op i vandskorpen, så vil det atter synke til bunds, såfremt man ikke træffer forholdsregler mod dette."

Hver eneste avis i Paris på nær *Le Moniteur* [Note 16)] har ved sin tavshed indrømmet disse påstande. Og det nævnte blad tager kun afstand, hvor talen er om de "druknede", og kun ved at anføre 5-6 tilfælde, i hvilke druknede personers lig er flydt op til overfladen i løbet af kortere tid end den af *L'Etoile* hævdede. Men der er jo noget højst ufilosofisk i *Le Moniteur*s forsøg på at ville gendrive *L'Etoile*s i al almindelighed fremsatte påstand ved at fremføre nogle enkelte tilfælde, der står i modstrid med denne påstand. Selv om det havde været muligt at fremsætte ikke blot fem, men ti gange fem tilfælde, i hvilke druknede flød op til vandets overflade i løbet af 2-3 dage, så ville disse halvtredsindstyve tilfælde jo kun have været at betragte som undtagelsen fra *L'Etoile*s regel, så længe selve reglen fremdeles stod ved magt. Så længe man indrømmer reglen (og *Le Moniteur* benægter ikke dens gyldighed, eftersom den kun fremhæver nogle undtagelser), så længe står *L'Etoile*s bevis ved magt; for

det befatter sig jo kun med *sandsynligheden* for eller mod, at liget på mindre end tre dage skulle flyde op til overfladen, og her taler sandsynligheden til gunst for *L'Etoile*s standpunkt lige indtil de eksempler, der så barnagtigt er ført i marken som argumenter, bliver så talrige, at der af dem kan udledes en ny og modsat regel.

Selvfølgelig bør alle indvendinger på dette punkt rettes imod reglen selv, og vi bliver derfor nødt til at undersøge dens berettigelse. I almindelighed er det menneskelige legeme hverken meget tungere eller meget lettere end Seinens vand, det vil sige, det menneskelige legemes tyngde svarer temmelig nøje til tyngden af det rumfang ferske vand, som det fortrænger. Fede og kødfulde personer med spinkel benbygning er lettere end magre og knokkelstærke, kvinder i almindelighed lettere end mænd. Hvad flodvandets tyngde angår, så kan den i nogen grad være afhængig af tidevandet. Men selv om vi lader den omstændighed ude af betragtning, vil selv i fersk vand meget få menneskelige legemer synke til bunds. Næsten enhver, der falder ud i en flod, vil være i stand til at flyde, hvis han til fulde lader vandets tyngde modvirke sin egen tyngde, hvis han lader hele sin person med den mindst mulige undtagelse omslutte af vandet. Den, som ikke kan svømme, skal indtage samme oprejste stilling som under gang og kaste hovedet godt tilbage, således at kun mund og næsebor rager frem over vandfladen. Indtager man den stilling, vil man finde, at man flyder uden vanskelighed og besvær. Det er imidlertid åbenbart, at legemets tyngde og tyngden af det rumfang vand, det fortrænger, er noget nær ens, så at en ubetydelighed er nok til at skabe overvægt på en af siderne. Hvis en arm f.eks. løftes op

over vandet og således unddrages dets støtte, betyder det en sådan vægtforøgelse, at hovedet straks synker helt under; på den anden side vil en lille stump tømmer være tilstrækkeligt til at løfte hovedet så meget, at det bliver muligt at se sig om. Men falder en, som ikke er øvet i svømning, i vandet, så slår han i almindelighed omkring sig, han strækker uvægerligt armene til vejrs, og han forsøger at holde hovedet i dets vante lodrette stilling. Resultatet bliver, at hans mund og næsebor kommer under vand, og at han under sine forsøg på at ånde indtager vand i lungerne. Meget vand slipper også ned i maven, og hele legemet bliver tungere som følge af den forskel, der er i vægten af den luft, der tidligere udfyldte disse hulheder, og det vand, som nu er trængt ind. Denne forskel er som regel tilstrækkelig til at bringe legemet til at synke, men den er utilstrækkelig overfor personer med spinkel benbygning, eller personer, der er rigeligt forsynede med fedtvæv. De flyder ovenpå selv efter indtrådt drukning.

Det lig, der befinder sig på bunden af en flod, vil forblive der, indtil dets tyngde af en eller anden grund er blevet mindre end tyngden af det rumfang vand, det fortrænger. Denne forandring indtræder f.eks. som følge af opløsningsprocessen. Forrådnelsen udvikler gas, der udvider cellevævet og alle legemets hulheder og giver det dets hæslige opdunstede udseende. Når denne udvidelse er så vidt fremskredet, at legemets rumfang er væsentligt forøget uden at dets masse og vægt er blevet forøget i tilsvarende grad, så bliver dets tyngde mindre end det fortrængte vands, og det stiger straks op til overfladen. Men selve forrådnelsen er afhængig af mangfoldige årsager, der kan fremskynde eller forhale den, f.eks. årstidens

varme eller kulde, vandets tilsætning af mineralske bestanddele eller renhed, dets dybde eller mangel på samme, dets bevægelse eller stilstand, legemets temperatur og den omstændighed, hvorvidt det før døden var sundt eller angrebet af sygdom. Derfor kan vi heller ikke med blot nogenlunde nøjagtighed angive det tidspunkt, på hvilket et lig, som følge af forrådnelsen, vil stige op til vandets overflade.

Det kan under visse forudsætninger ske i løbet af en time, under andre forudsætninger senere hen eller overhovedet slet ikke. Visse kemiske bestanddele kan for bestandig bevare en organisme mod forrådnelse; kviksølvklorid er en af dem. Men rent bortset fra forrådnelsen finder der sædvanligvis en stærk gasudvikling sted i maven som følge af den stærke gæring, der opstår i de i den indeholdte vegetabilske næringsmidler, og den deraf fremkaldte udvidelse af legemet vil som regel være tilstrækkelig til dets opdrift. Ved affyringen af en kanon bliver der tale om en svingningspåvirkning. Rystelsen bidrager enten til at løsne liget fra det lag mudder, hvori det ligger indlejret, og bringer det derved til at flyde op, når andre årsager i forvejen har gjort det skikket til det; eller også overvinder den modstanden i det henrådnende kadaver, så det giver efter og tillader de indre hulrum at udvide sig for trykket af den udviklede gas.

Da vi nu har belyst dette spørgsmål fra alle sider, vil det være let at vurdere *L'Etoile*s påstande. Bladet skriver: "Al erfaring viser, at der kræves fra 6 til 10 dages forrådnelse, før druknede stiger op til vandets overflade; og det samme gælder om legemer, der er kastet i vandet straks efter forudgående voldsdød. Selv når man ved affyringen af en kanon bringer et

lig, der kun har henligget i vandet en 5-6 dage, til at stige op i vandskorpen, så vil det atter synke til bunds, såfremt man ikke træffer forholdsregler mod dette."

Hele dette afsnit fremtræder nu som et eneste væv af meningsløshed og mangel på sammenhæng. Al erfaring viser netop ikke, at druknede kræver fra 6 til 10 dages forrådnelse, før de stiger op til vandets overflade. Både videnskab og erfaring godtgør, at tidspunktet for deres opdrift er og nødvendigvis må være ubestemt. Endvidere: hvis en kanons affyring har bragt et lig til at flyde op, så vil det ikke, hvis det overlades til sig selv, atter synke til bunds, i hvert fald ikke før forrådnelsen er så vidt fremskredet, at den udviklede gas undslipper. Værd at lægge mærke til er endvidere den sondring, der er gjort mellem "druknede" og "legemer, der er kastet i vandet straks efter forudgående voldsdød". Skønt artiklens forfatter vedgår, at her er tale om to forskellige ting, så henviser han dem dog til samme rubrik. Jeg har påvist, hvorledes det går til, at en, der drukner, bliver tungere end det samme rumfang vand, og jeg har fremhævet, at han overhovedet slet ikke ville synke, hvis han ikke i sin kamp for livet strakte armene til vejrs og snappede vand i stedet for luft i sig. Men alt dette finder jo slet ikke sted hos et "legeme, der kastes i vandet efter forudgående voldsdød". I sidstnævnte tilfælde vil legemet derfor som regel overhovedet slet ikke synke, en kendsgerning, som *L'Etoile* åbenbart er uvidende om. Ja, når forrådnelsen er vidt fremskredet, så vidt, at kødet begynder at falde fra knoglerne, da vil vi ganske vist tabe det af syne, men heller ikke før.

Og hvorledes stiller det sig nu med det argument, at det fundne lig ikke kunne være Marie Rogêts, fordi der kun var

forløbet tre dage fra hendes forsvinden og til dets tilsynekomst? Hvis hun var druknet, da var der mulighed for, at hun som kvinde overhovedet slet ikke var sunket; og hvis hun var sunket, da kunne hun være flydt op til vandskorpen i løbet af 24 timer eller endnu kortere tid. Men ingen tror jo, at hun er druknet; og når hun er dræbt, før hendes lig kastedes i vandet, da vil det findes flydende til en hvilken som helst tid senere hen.

"Men," siger *L'Etoile*: "hvis liget var blevet opbevaret på kysten til tirsdag nat, ville man sikkert dér have fundet spor af morderne." Her er det lidt vanskeligt at fatte meningen. Forfatteren har villet værge sig mod en indvending, som han mente kunne rejses mod hans teori, nemlig den: at liget jo kunne have henligget på kysten og været udsat for en hurtigere forrådnelse end i vandet. I så fald – og kun i så fald – går han ud fra, at det allerede kunne flyde op til overfladen om onsdagen. Derfor får han travlt med at påvise, at det ikke blev opbevaret på kysten; for hvis det var blevet det, "ville man sikkert der have fundet spor af morderne". Denne konklusion er jo kun til at le ad. Eller mon nogen kan fatte, hvorledes den blotte varighed af ligets tilstedeværelse på kysten skulle kunne mangedoble mordernes spor? Jeg kan i hvert fald ikke.

"Ydermere," fortsætter vor avis, "er det højst usandsynligt, at forbrydere, der har gjort sig skyldige i en forbrydelse som den her antagne, skulle have kastet liget i floden uden at forsyne det med noget tungt, der kunne holde det nede, tilmed da det var yderst let at træffe en sådan forsigtighedsforanstaltning." Hvilken latterlig begrebsforvirring! Ingen – heller ikke *L'Etoile* – bestrider, at der er begået mord på det fundne legeme. Beviserne er alt for åbenbare. Journalisten har kun sat sig den

opgave at påvise, at dette legeme ikke er Maries. Han vil fastslå, at Marie ikke blev myrdet, og ikke, at det fundne legeme ikke blev det. Og dog argumenterer han jo kun for det sidste. Her er et lig uden vedføjet byrde. Mordere ville ikke have kastet det i vandet uden at forsyne det med noget tungt. Altså er det ikke kastet i vandet af mordere. Ja, heri udmunder hele beviset, hvis det overhovedet udmunder i noget som helst. Identitetsspørgsmålet er slet ikke berørt, og *L'Etoile* har kun gjort sig megen umage med at modsige, hvad den selv har indrømmet et øjeblik i forvejen. Bladet skriver jo: "Vi er fuldt og fast overbevist om, at det fundne legeme var en myrdet kvindes."

Dette er heller ikke det eneste tilfælde, i hvilket artiklens forfatter uden at vide af det argumenterer mod sig selv. Det er, som jeg har fremhævet, hans formål at begrænse tidsrummet mellem Maries forsvinden og ligfundet. Og dog ser vi ham forfægte den påstand, at ingen har set den unge pige, siden hun forlod sit hjem. Han siger: "Vi har ikke noget bevis for, at Marie befandt sig i de levendes land efter kl. 9 om morgenen søndag den 22. juni." Eftersom hans argumentation ganske øjensynlig er partisk, kunne han godt have ladet denne omstændighed ude af betragtning; for, var det vitterlig sandt, at nogen havde set Marie om mandagen – eller skal vi sige om tirsdagen, så ville det omtalte tidsrum jo i høj grad være blevet formindsket og samtidig – efter hans bevisførelse – sandsynligheden for, at det fundne lig kunne være Maries, betydeligt forringet. Ikke desto mindre forfægter *L'Etoile* pudsigt nok sin påstand, som om den derved føjede et nyt led til sin beviskæde.

Gennemlæs en gang de kommentarer, der knyttes til Beauvais genkendelse af liget. Med hensyn til "håret" på armen har *L'Etoile* åbenbart været yderst uheldig. Hr. Beauvais kunne selvfølgelig ikke uden at være idiot påstå, at han genkendte liget, fordi det havde hår på armen. Ingen arm er uden hår. Udtrykkets almindelighed hos *L'Etoile* er en forvrængning af vidnets udsagn. Han må have fremhævet en særlig ejendommelighed ved dette hår, enten med hensyn til farve, tæthed, længde eller vokseplads.

"Hendes fødder var små," siger bladet, "men der er tusinder af kvinder, der har små fødder. Hendes strømpebånd er intet bevis, hendes sko heller ikke; for strømpebånd og sko sælges i dusinvis. Det samme gælder for blomsterne i hendes hat. En ting, som hr. Beauvais særlig stærkt fremhæver, er den omstændighed, at spændet på hendes strømpebånd var skubbet tilbage for at indsnævre det. Men dette betyder slet intet; for de fleste kvinder foretrækker at købe et par strømpebånd og tage dem med hjem og tilpasse dem til de lemmer, de skal omslutte, fremfor at prøve dem i selve butikken." På dette punkt er det ikke let at tage forfatteren alvorligt. Hvis hr. Beauvais under sin søgen efter den savnede pige havde fundet et lig, der i størrelse og udseende svarede til hende, så ville han – rent bortset fra spørgsmålet om klædedragten – have god grund til at betragte sin efterforskning som tilendebragt. Hvis han ydermere på ligets arm havde genfundet en ejendommelig hårbevoksning, som han kendte fra den levende Marie, så ville hans formodning med rette have vundet i styrke, og dens tilnærmelse til vished måtte stå i ligefremt forhold til hårmærkets ejendommelighed

eller usædvanlighed. Hvis endvidere såvel ligets som Maries fødder var små, så ville sandsynligheden for, at hun og det fundne lig var en og samme person, ikke blot øges med en ny tilføjelse, men med en helt ny faktor. Føj dertil skoene, der var af samme slags som de, hun havde været iført dagen for hendes forsvinden, og sandsynligheden øges – trods alt salg i dusinvis – så den grænser til vished. Den kendsgerning, der i og for sig ikke er i stand til at fastslå identiteten, forvandles, når den står sammen med og støttes af andre, til det mest afgørende bevis. Giv os nu yderligere blomster i hatten af samme slags, som den unge pige havde på, giv os blot en eneste blomst, – og vi forlanger ikke mere. Hver eneste ny tilføjelse er nu ikke blot et nyt led i beviskæden; den er en mangedobling af beviset. Opdager vi til overflod, at liget er iført strømpebånd af samme slags, som den levende Marie plejede at gå med, da er det næsten dårskab at ville fortsætte undersøgelsen. Men det viser sig ydermere, at disse strømpebånd er indsnævrede ved hjælp af spændet, der er skudt tilbage; og det samme var tilfældet med Maries strømpebånd. Nu vil det være galskab eller hykleri at tvivle længere. *L'Etoile*s bemærkning om det almindelige i en sådan indsnævring af strømpebåndene vidner kun om bladets stædige fastholden ved vildfarelsen. Spænde-strømpebåndets elasticitet er tilstrækkeligt vidnesbyrd mod sædvanligheden af dets forkortning. Det, der er indrettet med egen tilpasning for øje, må naturligvis kun i sjældne tilfælde kræve tilpasning udefra. Og det må betragtes som et tilfælde i strengeste forstand, at Maries strømpebånd behøvede den omtalte indsnævring. De alene ville have været i stand til at godtgøre hendes identitet. Men her er jo ikke tale om, at liget var iført

den savnede piges strømpebånd eller hendes sko eller hendes hat eller at det havde hendes fødder eller hendes mærke på armene eller hendes størrelse og legemsbygning – her er tale om det alt sammen i forening. Hvis det kunne bevises, at redaktøren af *L'Etoile* virkelig under disse omstændigheder fremdeles nærede sine tvivl, så ville det være ganske overflødigt at indlægge ham til observation. Han har anset det for kløgtigt at optræde som et ekko af prokuratorernes sniksnak, og de på deres side gør jo intet uden at efterplapre rettens firkantede formularer. Hermed vil jeg kun sige, at meget af det, der af en ret forkastes som vidnesbyrd, godkendes som sådan af den sunde sans. For retten, der selv går frem efter de almindelige principper for vidneforklaring – efter de anerkendte og bogførte principper – vil altid være utilbøjelig til at gøre afvigelser i de enkelte foreliggende tilfælde. Og denne trofaste vedhængen ved princippet og dens ringeagt for undtagelsen er i det lange løb en sikker metode til den størst mulige sandhedserkendelse. Fra et filosofisk standpunkt er der intet at indvende imod dens anvendelse i al almindelighed, og dog er det lige så vist, at den i de enkelte tilfælde kan føre til store vildfarelser [Note 17)]

Hvad nu de insinuationer, der rettes mod Beauvais, angår, så vil De næppe skænke dem en tanke. De har sikkert allerede loddet dybden i denne brave mands sjæl. Han er en vindmager, romantisk anlagt og lidet kløgtig. En person med denne karakter vil let, når han geråder i affekt, opføre sig på en sådan måde, at han bliver mistænkelig i de alt for kløgtiges og i de ildesindedes øjne. Hr. Beauvais havde, som det fremgår af Deres optegnelser, et par sammenkomster med *L'Etoiles*

redaktør og krænkede ham ved fremdeles – trods redaktørens teorier – at mene, at liget slet og ret var Maries. "Han vedbliver at påstå, at liget er Maries," skriver bladet: "men han formår intet yderligere at fremføre, der kunne bibringe andre den samme tro. Han henholder sig til det allerede anførte og af os optrevlede bevismateriale." Selv om vi ser bort fra den omstændighed, at bedre beviser til at "bibringe andre den samme tro" overhovedet næppe lader sig opdrive, så er det jo dog indlysende, at et menneske ved en lejlighed som den foreliggende meget vel selv kan have troen i hænde og dog være ude af stand til at give andre grunde for den. Enhver kender sin nabo, og dog er han kun i yderst få tilfælde klar over, hvad det er, han kender ham på. *L'Etoile*s redaktør havde derfor ingen årsag til at være vred på hr. Beauvais, selv om han ikke formåede at belægge sin overbevisning med gode grunde.

Det, der gør ham mistænkelig og får bladet til at tro på hans skyld, er ikke vanskeligt at forklare, når man går ud fra min hypotese, der opfatter ham som en sværmerisk anlagt og geskæftig person. Man forstår nu rosen i nøglehullet, ordet "Marie" på tavlen såvel som hans iver for at albue de mandlige slægtninge af vejen, hans uvilje mod at lade dem se liget, hans advarsel til fru B. mod at indlade sig med gendarmen – kort sagt, hans trang til at ordne alt på egen hånd. Det forekommer mig utvivlsomt, at Beauvais gjorde kur til Marie, og at hun koketterede med ham; og lige så vist er det, at han gerne vil give det udseende af, at han har besiddet hendes fulde tillid og fortrolighed. Vi kan nu lade denne side af sagen ude af betragtning; og eftersom vidneudsagnet fuldstændig gendriver *L'Etoile*s påstande om moderens og de øvrige slægtninges

ligegyldighed, en ligegyldighed, der ikke lod sig forene med den antagelse, at de for alvor troede på, at liget var den savnede piges, så kan vi nu betragte identiteten som fastslået og trøstigt gå videre."

"Og hvad mener De om *Le Commerciel*s opfattelse?" spurgte jeg.

"Jeg mener, at dens betragtninger fortjener langt større opmærksomhed end alt det øvrige, der er fremsat om sagen," sagde Dupin. "Konklusionen er en logisk følge af forudsætningerne; men jeg mener ganske vist, at forudsætningerne på et par punkter støtter sig på mangelfuld iagttagelse. *Le Commerciel* vil vække den forestilling, at Marie blev overfaldet af en flok bøller ikke langt fra sit hjem. "Det er umuligt" – hævder den – "at en person, der som denne unge kvinde var kendt af tusinder, skulle kunne passere så meget som tre karreer uden at blive set af en bekendt." Se, sådan tænker en mand, der længe har boet i Paris, en offentlig person, en, der i lange tider har gået til og fra sit kontor. Han ved, at han ikke kan gå ret langt uden at møde bekendte, uden at nogen tiltaler ham. Han ved, at parfumeri-pigen ligesom han selv har talrige bekendte, at der i så henseende næppe er forskel på dem, og han kommer til det resultat, at hun lige så lidt som han vil kunne gå ret langt uden at støde på bekendte. Han glemmer her, at hans egne ture er yderst regelmæssige og begrænset til ganske bestemte kvarterer. Han bevæger sig med visse mellemrum indenfor et ganske bestemt område, hvor han møder mange mennesker, hvis opmærksomhed han vækker, fordi hans beskæftigelse er beslægtet med deres egen. Om Marie tør det vel antages, at hun snart gik denne, snart hin vej.

I hvert fald tør man sikkert gå ud fra, at hun søndag den 22. slog ind på en alt andet end sædvanlig vej. *Le Commerciel* har derfor kun ret i sin bevisførelse, hvis vi tænker os det tilfælde, at de to personer, som her er tale om, gennemkrydsede den hele by; i så fald ville de – forudsat at deres bekendtskabskreds var lige stor – have udsigt til at møde lige mange bekendte. Hvad mig angår, så anser jeg det for muligt, ja for mere end sandsynligt, at Marie til hvilken som helst tid ville være i stand til at færdes ad en af de mange veje, der fører fra hendes til tantens bopæl, uden at blive set af nogen, hun kendte, eller nogen, der kendte hende. Hvis vi vil se dette spørgsmål i den rette belysning, må vi stadig huske på den uhyre forskel, der er selv på den mest udstrakte bekendtskabskreds og hele Paris' befolkning.

Den vægt, *Le Commerciel*s bevisførelse i øvrigt kan have, formindskes imidlertid betydeligt, når vi tager tidspunktet for den unge piges bortgang fra hjemmet med i betragtning. "Gaderne var fulde af folk," skriver bladet. Men det forholder sig ikke således. Byens gader er ganske vist fyldt indtil trængsel hver morgen ved nitiden; de er det blot ikke om søndagen. Den dag holder folk sig indendørs ved den tid og belaver sig på at gå i kirke. Ingen iagttager vil have undgået at lægge mærke til byens mærkeligt øde udseende hver søndag mellem 8 og 10. Mellem 10 og 11 er der trængsel i gaderne, men ikke kl. 9.

Der er et andet punkt, hvor *Le Commerciel* synes at forråde bristende iagttagelsesevne. Bladet skriver: "Der var revet et stykke tøj på to fods længde og en fods bredde ud af den ulykkelige piges skørt og fastgjort om hendes hage og baghoved sandsynligvis for at hindre hende i at skrige. De banditter, som

gjorde det, har ikke været i besiddelse af et lommetørklæde." Hvorvidt den her udtalte formodning holder stik eller ikke, vil vi undersøge senere hen; men med udtrykket, "de banditter har ikke været i besiddelse af et lommetørklæde," tænker bladet åbenbart på forbryderklassens udskud. Men disse mangler aldrig lommetørklæde, selv om de ikke har skjorten på kroppen. Netop i de senere år er lommetørklædet blevet en uundværlighed blandt de rene bøller."

"Og hvad skal vi så tro om *Le Soleil*s artikel?" spurgte jeg.

"At det er en jammerskade, at dens forfatter ikke blev født som papegøje; for han ville være blevet den mest berømte af alle papegøjer. Han har jo blot efterplapret de forskellige hovedpunkter af den opfattelse, som allerede har dannet sig; og han har ved påskønnelsesværdig flid samlet dem snart fra en, snart fra en anden avis. Han skriver: "De fundne genstande havde åbenbart henligget på stedet i mindst 3 til 4 uger, der kan da ingen tvivl være om, at denne skrækkelige forbrydelses gerningssted nu er fundet." Derom har jeg nu mine tvivl, som ikke rokkes af de af *Soleil* fremførte kendsgerninger, som vi senere hen skal undersøge nøjere i forbindelse med en anden side af sagen.

I øjeblikket må vi hellige os helt andre undersøgelser. De har sikkert lagt mærke til den overfladiskhed, hvormed liget blev ransaget. Identitetsspørgsmålet var let nok at klare, eller burde have været det, men der var andre ting, som skulle have været draget med ind i undersøgelsen. Havde der fundet plyndring sted? Havde den unge pige, da hun forlod hjemmet, haft smykker på sig? Og i bekræftende fald – var disse blevet genfundet på liget? Disse vigtige spørgsmål berøres slet ikke af

vidneudsagnet; og der er andre lige så vigtige, som også lades helt ude af betragtning. Vi må derfor selv anstille vore undersøgelser. St. Eustaches forhold må undersøges på ny. Jeg har ingen mistanke til ham, men det betaler sig altid at gå metodisk til værks. Vi vil forvisse os om værdien af hans alibi-bevis. Hvis vi finder alt i orden, kan vi for eftertiden ganske lade St. Eustache ude af betragtning. Hvis der er mangler ved hans alibi-bevis, må hans selvmord betragtes som en mistænkelig omstændighed; i modsat fald er det berettiget at søge andre i og for sig rimelige motiver til det og uden hensyn til det fortsætte vor undersøgelse ad den lige vej.

Efter min mening bør vi se bort fra begivenhedens kerne og fæste vor opmærksomhed ved skallen. Den hyppigste vildfarelse ved sådanne undersøgelser er jo den, at man begrænser dem til det væsentlige og ganske taber det tilfældige og biomstændighederne af syne. Retsplejen er slet nok til at indskrænke vidneudsagnet og drøftelsen til det, der "vedrører sagen". Og dog har erfaringen vist, og al virkelig tænkning vil bestandig komme til det resultat, at en stor, måske den største del af sandheden, udspringer fra det, der tilsyneladende *ikke* vedrører sagen. Det er i kraft af dette princips ånd, omend måske ikke i kraft af dets bogstav, at den moderne videnskab har besluttet sig til at tage det uforudsete med ind i sine beregninger. Måske forstår De mig ikke ganske. Den menneskelige videns historie har så uvægerlig vist, at vi står i gæld til biomstændighederne og de tilfældige hændelser for langt de talrigste og mest værdifulde opdagelser, at man til sidst af hensyn til kommende fremskridt har fundet det nødvendigt at gøre de mest vidtgående indrømmelser til de

opfindelser, der kan opstå tilfældigt og helt udenfor den velbegrundede forventnings område. Det anses ikke længere for videnskabeligt at bygge sine beregninger op på det erfaringsmæssigt vedtagnes grundvold. Også tilfældet må tages med som udgangspunkt. Vi gør det til genstand for beregning. Vi indordner de uforudsete, det uforestillede, under matematiske formler.

Jeg gentager, det er mere end bevisligt, at størsteparten af sandheden har sin kilde i biomstændighederne; og det er i kraft af det princip, som vi kan udlede af denne kendsgerning, at jeg i det foreliggende tilfælde ønsker at lede undersøgelsen bort fra selve begivenhedens fortrampede og golde grund, og ind på de ledsagende omstændigheders område. Mens De forvisser dem om alibi-bevisets værdi, vil jeg underkaste aviserne et mere alsidigt eftersyn end De har gjort. Hidtil har vi kun rekognosceret undersøgelsens terræn, men det skulle gå underligt til, om ikke et samlet overblik over aviserne skulle skaffe os visse bestemte holdepunkter for retningen af vor efterforskning."

På Dupins anmodning underkastede jeg nu alibi-beviset en nøje og grundig prøvelse og blev fast overbevist om dets gyldighed og dermed om St. Eustaches uskyld. Imens fordybede min ven sig i avisartiklerne med en grundighed, der forekom mig så temmelig hensigtsløs. Efter en uges forløb forelagde han mig følgende uddrag:

"For omtrent tre og et halvt år siden vaktes en lignende opstandelse som nu ved den selvsamme Marie Rogêts forsvinden fra parfumehandleren hr. le Blancs butik i Palais Royal. Efter en uges forløb indfandt hun sig imidlertid på ny

ganske som sædvanlig; kun var hun måske en smule blegere end ellers. Le Blanc og hendes moder foregav, at hun blot havde været på besøg hos en god ven på landet, og begivenheden blev snart skrevet i glemmebogen. Vi antager, at hendes fraværelse nu som den gang skyldes et ungdommeligt lune, og at hun om en uges tid – eller måske først om en måned atter vil vise sig iblandt os." (En aftenavis fra mandagen den 23. juni. Note 18)).

"Et herværende aftenblad af gårs dato hentyder til en tidligere gådefuld forsvinden af frk. Rogêt. Det er ingen hemmelighed, at hun, den uge hun var borte fra le Blancs parfumeri, færdedes sammen med en ung søofficer, der er berygtet for sine udskejelser. Det menes, at en opstået uenighed bragte hende til at vende hjem igen. Vi kender navnet på den omtalte Don Juan, men beholder det af nærliggende grunde for os selv; han er for tiden stationeret her i Paris." Le Mercurie, tirsdag morgen den 24. juni. Note 19).

"I forgårs blev en skrækkelig udåd øvet i byens umiddelbare nærhed. En mand, der var ledsaget af sin hustru og datter, lejede i skumringen 6 unge fyre, der lå og drev på floden, til at ro sig over til dens modsatte bred. De nåede land, passagererne steg ud, og de var allerede kommet så langt bort, at de havde tabt båden af syne, da den unge pige opdagede, at hun havde glemt sin parasol. Hun vendte tilbage for at hente den, og blev nu grebet af banden, slæbt med ud på floden, ilde medhandlet og sluttelig landsat omtrent på det sted, hvor hun og hendes forældre var gået om bord i båden. Slynglerne er endnu ikke pågrebet, men politiet er i hælene på dem; og nogle af dem vil

snart være under lås og lukke." – En morgenavis for den 25. juni. [Note 20)].

"Vi har modtaget et par indlæg, der søger at fastslå Mennais [Note 21)] som gerningsmanden til den nylig begåede forbrydelse. Men da det ved den retslige undersøgelse har vist sig, at hr. Mennais er fuldstændig brødefri, og da vore meddelere synes mere ihærdige end skarpsindige, anser vi det for utilbørligt at gengive deres indlæg." (En morgenavis den 28. juni [Note 22)]).

"Vi har fra forskellige sider modtaget vægtige indlæg, der udtaler forvisning om, at den ulykkelige Marie Rogêt er blevet offer for en af de talrige flokke af bøller, der hærger byens omegn om søndagen. Vor egen anskuelse går ubetinget i samme retning. Vi skal senere hen se at skaffe plads til nogle af disse betragtninger." (Et aftenblad tirsdag den 1. juli [Note 23)])

"I mandags fandt en af toldvæsenets rorsbetjente en tom båd drivende ned ad Seinen. Sejlene lå i bunden af båden. Betjenten bugserede den ind til toldkontoret. Næste morgen blev den bortfjernet uden at nogen af betjentene havde nys derom. Roret opbevares nu af toldkontoret." (La Diligence torsdagen den 26. juni [Note 24)]).

Da jeg læste disse forskellige uddrag, forekom det mig, at de ikke havde det mindste med hinanden at gøre; heller ikke kunne jeg se nogen forbindelse mellem dem og den foreliggende sag. Jeg afventede en forklaring af Dupin.

"Jeg har ikke for øjeblikket i sinde at opholde mig ved de to første uddrag," sagde han. "Jeg har hovedsagelig lavet dem for at henlede Deres opmærksomhed på politiets utrolige skødesløshed; for det har ikke, så vidt jeg kan få ud af politidirektøren, i mindste måde bekymret sig om at opspore den søofficer, som der hentydes til. Og dog vil det jo være dårskab at gå ud fra, at der ikke skulle kunne tænkes at være en forbindelse mellem Maries første og anden forsvinden. Lad os antage, at hendes første flugt er udmundet i uenighed mellem de elskende og den forledtes derpå følgende hjemvenden. Det falder da naturligt at opfatte den anden bortførelse som et bevis på nye anstrengelser fra forførerens side og ikke som et bevis på tilskyndelser fra en helt anden person; vi er tilbøjelige til at tro, at vi her står overfor den gamle kærligheds opgør og ikke overfor begyndelsen til en helt ny kærlighed. Der er ti mod én mulighed for, at den, der en gang er løbet bort med Marie, på ny foreslår hende en bortførelse, fremfor at hun modtager et sådant forslag af en helt anden person. Lad mig henlede Deres opmærksomhed på en ting: Den tid, der er forløbet mellem den første, vitterlige og den anden, formodede bortførelse, er kun nogle få måneder længere end den tid, der sædvanlig bruges af vore orlogsmænd til deres krydstogter. Måske er forføreren blevet hindret i sit slette forehavende første gang, fordi han atter skulle ud på togt, og måske har han ved sin tilbagekomst grebet lejligheden til på ny at fremme de planer, der en gang var mislykkedes, i hvert fald mislykkedes for ham. Derom kan man intet bestemt vide.

De vil måske indvende, at der i det andet tilfælde slet ikke er tale om en bortførelse. Ganske vist ikke, – men tør vi påstå, at

en sådan ikke var tilsigtet? Når St. Eustache – og måske Beauvais – undtages, så havde Marie ingen åbenlys, anerkendt og hæderlig bejler. Der var ikke tale om nogen sådan. Men hvem er da den hemmelige elsker, som slægtningene – i alt fald de fleste af dem – er uvidende om, men som Marie mødes med søndag morgen, og til hvem hun nærer så stor tillid, at hun ikke tager i betænkning at dvæle med ham i Barriere du Roules ensomme skove til aftenens skygger falder? Hvem er den hemmelige elsker, om hvem i al fald de fleste af slægtningene er uvidende, hvem er han, spørger jeg? Og hvad betyder fru Rogêts besynderlige forudsigelse samme morgen som Marie forsvandt, hvad betyder hendes ytring: "Jeg frygter, jeg aldrig mere får min Marie at se."

Men selv om vi ikke kan tænke os fru Rogêt som medvider i en bortførelsesplan, kan vi så ikke alligevel tænke os, at den unge pige har næret et sådant forsæt? Da hun forlod hjemmet, lod hun sig forlyde med, at hun havde i sinde at besøge sin tante i Rue des Drômes, og St. Eustache fik pålæg om at hente hende ved mørkets frembrud. Nuvel, denne kendsgerning synes ved første øjekast at stå i modstrid med min opfattelse; lad os imidlertid undersøge den lidt nøjere. Det er godtgjort, at hun traf sammen med en mand, fulgte ham over floden og så sent som kl. 3 om eftermiddagen indtraf i Barriere du Roule. Men da hun samtykkede i at ledsage ham, da må hun – hvad så end øjemedet var, enten moderen så var medvider eller ikke – have tænkt på sit foregivende ved bortgangen fra hjemmet og på den forbavselse og mistanke, som hendes forlovede, St. Eustache, måtte opfyldes af, når han til aftalt klokkeslæt indfandt sig i Rue des Drômes og fik at vide, at hun slet ikke havde været der,

og når han derpå vendte tilbage til pensionatet med sin foruroligende nyhed og så, at hun heller ikke var der. Hun må have tænkt på alt dette, siger jeg. Hun må have forudset St. Eustaches bekymring, alles mistanke. Hun kan ikke have tænkt på at vende tilbage og byde denne mistanke trods; men mistanken bliver en bagatel i hendes øjne, såfremt vi går ud fra, at hun ikke havde i sinde at vende tilbage.

Vi kan forestille os, at hun har ræsonneret som så: "Jeg skal møde en bestemt person i den hensigt at flygte bort med ham eller i en anden hensigt, som kun jeg ved af. Vi må undgå andres mellemkomst, vi må have tilstrækkelig tid til at undslippe forfølgerne; jeg vil lade, som om jeg har i sinde at tilbringe dagen hos min tante i Rue des Drômes, jeg vil bede St. Eustache om ikke at hente mig før aften; på den måde kan jeg være hjemmefra et godt stykke tid uden at vække uro og mistanke; jeg vil vinde den mest mulige tid. Hvis jeg beder St. Eustache om at hente mig, når det bliver mørkt, så vil han ikke komme før den tid; hvis jeg derimod ikke beder ham om at hente mig, så vil jeg få mindre tid til at slippe bort i; man vil vente mig tidligere hjem, og min udeblivelse vil derfor så meget des tidligere vække uro. Hvis jeg overhovedet havde i sinde at vende tilbage, hvis jeg kun påtænkte en lille udflugt, så ville det være uklogt at bede St. Eustache om at hente mig; for ved sit komme ville han jo erfare, at jeg havde ført ham bag lyset, men det vil han aldrig få at vide, såfremt jeg går min vej uden at sige noget, vender tilbage før aften og angiver, at jeg har været i besøg hos min tante i Rue des Drômes. Men da jeg ikke agter at vende tilbage – eller ikke før om nogle uger, ikke før det er

lykkedes at dølge visse ting – så må mine bestræbelser ene og alene gå ud på at vinde tid."

De har i Deres optegnelser fremhævet, at den mest udbredte opfattelse fra først af og fremdeles går ud på, at den ulykkelige pige må være faldet i hænderne på en bande bøller. Nuvel, folkets røst skal man i al almindelighed ikke foragte. Når dets overbevisning opstår helt af sig selv uden påvirkning udefra, så kan den godt tåle sammenligning med det klarsyn, der er den enkelte geniale mands særmærke. I 99 af 100 tilfælde vil jeg bøje mig for den. Men det er af megen vigtighed, at der ikke finder påvirkning sted udefra. Opfattelsen må i strengeste forstand være den store almenheds egen; og her er det ofte yderst vanskeligt at påvise og fastslå skillelinjen. I det foreliggende tilfælde forekommer det mig, at den "offentlige mening" er opstået under indflydelse af en samtidig begivenhed, som omtales i det tredje af mine uddrag. Hele Paris er kommet i bevægelse ved opdagelsen af Maries, en ung, smuk, velkendt piges lig. Det er blevet fundet i Seinen, og dets udseende tyder på, at der er anvendt vold. Og nu rygtes det, at der samtidig eller omtrent samtidig med mordet på den unge pige er begået en ganske lignende forbrydelse, en voldshandling, der ganske vist ikke havde døden til følge, mod en anden ung pige, og at denne forbrydelse er begået af en bande. Er det da besynderligt, at den ene forbrydelse, hvis nærmere omstændigheder man kender, får indflydelse på den folkelige opfattelse af den anden forbrydelse, hvis nærmere omstændigheder man ikke kender? Denne opfattelse behøvede et fingerpeg, som den afslørede misgerning syntes at frembyde. Desuden blev Marie fundet i floden, og denne samme flod var også skuepladsen for den

afslørede forbrydelse. Tilknytningen mellem de to begivenheder var så håndgribelig, at det ville været et sandt under, om de brede lag ikke havde slået ned på den. Og dog er den omstændighed, at en forbrydelse vitterligt er begået på denne eller hin måde, kun tjenlig som bevis for, at en anden på samme tid begået forbrydelse ikke kan være begået på samme måde. I virkeligheden ville det jo have været et mirakel, hvis der, mens en flok banditter på et vist bestemt sted var i færd med at øve en uhørt forbrydelse, havde været en ganske lignende flok på et lignende sted i den samme by, under de samme omstændigheder, med de samme midler og den samme fremgangsmåde i færd med at øve nøjagtig den samme forbrydelse, på nøjagtig samme tidspunkt. Men det er jo et sådant mirakel, den offentlige mening i dette tilfælde vil have os til at tro på.

Lad os, før vi går videre, underkaste det formentlige mordsted i Barriere du Roules tykning en prøvelse. Denne tykning var ganske vist tæt, men den befandt sig i nærheden af en offentlig vej. Inde i den fandtes 3-4 store sten, der dannede et slags sæde med rygstød og fodskammel. På den øverste sten fandtes et hvidt skørt, på den næste et silkeskærf. Tillige fandtes en parasol, handsker, samt et lommetørklæde. Lommetørklædet bar navnet "Marie Rogêt". Tøjstumper sås på grenene rundt omkring. Jorden var gennemtrampet, buskene brækkede, alt forrådte, at en voldsom kamp havde fundet sted.

Trods det fryderåb, hvormed pressen hilste opdagelsen af denne tykning, og trods den enstemmighed, hvormed den blev lyst i kuld og køn som gerningsstedet, så kan det ikke nægtes, at der er særdeles gode grunde til at nære tvivl. Hvis forbrydelsen

var begået i Rue Pavée St. Andrées nabolag, som *Le Commerciel* hævdede, så ville gerningsmændene, forudsat at de endnu opholdt sig i Paris, naturligvis føle sig yderst ilde berørt af at vide mistanken ledet i den rigtige retning, og ønsket om at aflede den måtte opstå hos dem. Og da mistanken allerede havde kastet sig over Barriere du Roules tætte skove, kunne tanken om at henlægge sagerne, hvor de siden hen blev fundet, grumme let opstå. Trods *Le Soleil*"s opfattelse foreligger der intet virkeligt bevis for, at de fundne sager har henligget i tykningen mere end nogle få dage, mens der af selve forholdenes natur kan udledes et ganske antageligt bevis for, at de ikke uden at vække opmærksomhed kan have ligget der alle de 20, siden hin skæbnesvangre søndag forløbne dage. *Le Soleil*, der snakker sine forgængere efter munden, siger: "De var alle sammen stærkt beskadiget af regn, jordslåede og skørnede. Græsset var groet op over nogle af dem. Parasollens silke var af god kvalitet, men trådene havde dog krympet sig sammen; de var jordslåede og helt rådne; og den gik i stykker, da man åbnede den." Hvad nu angår det græs, der "var groet op over nogle af dem", så fastslås denne kendsgerning ene og alene af to smådrenges udsagn, af deres erindring; for de fjernede sagerne og tog dem med hjem, før tredje person havde haft lejlighed til at se dem. Men når vejret er varmt og fugtigt, som det just var, da mordet fandt sted, så er græs i stand til at vokse to til tre tommer om dagen. Hvis en parasol henlagdes på en frisk slået plæne, så ville der ikke gå en uge, før den var fuldstændig skjult af det opvoksende græs. Og hvad jordslåetheden angår, som *Le Soleil* er så stærkt optaget af, at den nævner ordet gentagne gange, så skyldes den tilstand jo melduggen, en af de mange

småsvampe, der opstår og går til grunde igen på mindre end 24 timer. Skulle det virkelig være nødvendigt at oplyse bladet om dette?

Vi ser da med et eneste blik, at alt det, der triumferende er blevet hævdet som støtte for den antagelse, at sagerne har henligget "i det mindste 3-4 uger" i tykningen, ikke beviser det allermindste i så henseende. Tværtimod vil man vanskeligt kunne få sig selv til at tro, at disse genstande har befundet sig i den omtalte tykning længere end en uge, længere end fra søndag til søndag. De, der kender noget til Paris' omegn, ved, hvor umådelig vanskeligt det er at finde ensomhed, med mindre man søger langt bort fra dens forstæder. Man kan slet ikke tænke sig et ubemærket eller blot mindre hyppigt gæstet tilflugtssted i de omliggende lunde og skove. Lad en mand, hvis pligter lænker ham til den store hovedstads smuds og hede, skønt hans hjerte brænder for naturens skønhed og ynde, lad ham – selv en hverdag – ile ud i omegnen og forsøge at slukke sin tørst efter ensomhed, og han vil ved hvert andet skridt støde på vagabonder øg larmende svirebrødre. Han vil med sorg i hjertet ile tilbage til det besudlede Paris, hvis urenhed forekommer ham mindre naturstridig og derfor mindre modbydelig. Men når byens omegn er således befængt om hverdagen, hvor meget mere da ikke om søndagen? Det er jo da, at byens udskud, udfriet af arbejdets tvang eller berøvet den vante lejlighed til forbrydelse søger ud i omegnen – ikke af kærlighed til de landlige omgivelser, som de i deres hjerte foragter – men for at slippe bort fra samfundslivets bånd og vedtægter. De interesserer sig adskilligt mindre for de grønne træer og den friske luft end for den ubundne frihed, som landet

skænker dem. Her ved landevejskroen eller inde under skovens løvtag, hvor alene kammeraternes øjne hviler på dem, hengiver de sig til alle den forlorne lystigheds kåde løjer, der skylder frihed og alkohol i forening deres oprindelse. Jeg siger ikke mere, end hvad enhver uhildet iagttager vil give mig ret i, når jeg gentager, at det må betragtes som et mirakel, hvis de omtalte genstande uden at blive opdaget har henligget længere end fra søndag til søndag i en hvilken som helst tykning i Paris' nære omegn.

Men der er andre grunde til mistanke om, at sagerne er blevet henlagt i tykningen for at bortlede opmærksomheden fra forbrydelsens virkelige gerningssted. Først og fremmest datoen for deres opdagelse. Sammenlign den med datoen for mit femte uddrag af aviserne. De vil se, at opdagelsen fulgte i hælene på de ihærdige indlæg, der blev tilstillet aftenavisen. Disse meddelelser var forskellige, og de stammede tilsyneladende fra forskellige kilder, men de havde alle et og samme formål: at udpege en bande som forbrydelsens udøvere og Barriere du Roule som gerningsstedet. Vi vil ikke lægge vægt på, at sagerne blev fundet af drengene som følge af disse meddelelser eller som følge af den opsigt, disse meddelelser havde vakt blandt publikum; derimod har vi al mulig grund til at formode, at sagerne ikke blev fundet af drengene noget før, fordi de simpelthen ikke befandt sig i tykningen før, hvor de først blev henlagt samtidig med eller lidt før meddelelsernes fremkomst, og hvor de blev henlagt af disse samme meddelelsers brødebetyngede ophavsmænd.

Tykningen var endog meget ejendommelig. Inde i dens naturlige løvskjul fandtes tre stene, der dannede et sæde med

ryg og fodskammel. Og denne ejendommelige tykning befandt sig i nærheden af, kun nogle få favne borte fra fru Delucs bopæl; og hendes drenge havde for vane at ransage buskene på det omhyggeligste under deres søgen efter sassafras-bark. Mon det ville være et ubesindigt væddemål at holde tusind mod en på, at der aldrig gik en dag, uden at disse drenge eller i det mindste en af dem søgte skjul i den skyggefulde løvhytte og klatrede op på stensædet? For at betænke sig på et sådant væddemål må man enten aldrig have været dreng eller også har man helt forglemt drengenaturen. Jeg gentager: det er overordentlig vanskeligt at fatte, hvorledes sagerne skulle kunne henligge i tykningen mere end en, højst to dage uden at blive opdaget. Derfor er der, trods al *Le Soleil*s dogmatiske uvidenhed, god grund til at nære den mistanke, at de forholdsvis sent er blevet anbragt, hvor de fandtes.

Men der er endnu andre og stærkere grunde for denne formodning end dem, jeg allerede har anført. Læg en gang mærke til den kunstlede måde, sagerne var anbragt på. På den øvre sten lå et hvidt skørt, på den følgende et silkeskærf; spredt omkring på jorden lå en parasol, handsker og et lommetørklæde, der bar navnet "Marie Rogêt". Det er netop en sådan orden, som ville forekomme en jævnt begavet mand naturlig. Og dog er den alt andet end naturlig. Det havde været langt bedre, om alle disse ting havde ligget på jorden nedtrådte og gennemtrampede. I betragtning af løvhyttens ringe omfang ville skørtet og skærfet næppe have beholdt deres plads på stenene under en hidsig kamp. "Alt tydede på, at en kamp havde fundet sted," siges der. "Jorden var gennemtrampet, buskene brækkede" – men skørtet og skærfet fandtes jo som var de

henlagt på hylder. "De stumper, som buskene havde revet ud af hendes kjole, var omkring 3 tommer brede og 6 tommer lange. En var revet fra forneden, som det fremgik af sømmen. *De så ud som strimler, der var revet fra.*" Her har *Le Soleil*, sig selv uafvidende, anvendt en meget mistænkelig vending. Ja, efter beskrivelsen at dømme ser tøjstumperne netop ud som strimler, der er revet fra med forsæt, og med hånden. Det turde være et yderst sjældent tilfælde, hvor en stump tøj rives ud af en klædning af en torn. Bliver en torn eller et søm indfiltret i en dragt, da vil den rive to flænger, der danner en ret vinkel med hinanden med spidsen på det sted, hvor tornen er trængt ind; men derved kan man ikke tænke sig en tøjstump "revet af" – det kan jeg i alt fald ikke. Til at rive en stump tøj ud af et vævet stof vil der i så godt som alle tilfælde kræves to forskellige kræfter, der virker i modsatte retninger. Hvis der er to kanter på stoffet, hvis det f.eks. er et lommetørklæde, da – og kun da – vil én kraft være tilstrækkelig. Men i det foreliggende tilfælde er der tale om en kjole, som kun frembyder én kant. At rive en stump tøj ud af dens indre, der ingen kanter frembyder, ville være et mirakel, som i alt fald ingen enkelt torn kunne præstere. Men selv når vi holder os til kanten, kræves der to torne, hvoraf den ene virker i to bestemte retninger, den anden i én. Og alt dette under forudsætning af, at kanten er usømmet. Hvis den er sømmet, kan der næppe være tale om det. Vi ser da, at der kan rejses talrige og vægtige indvendinger mod tøjstumper, der er "revet af" af torne, og dog forlanges det af os, at vi skal tro ikke på en, men på mange sådanne tøjstumper. Og "en var revet fra forneden, som det fremgik af sømmen; en anden var usømmet;" det vil sige: den var af torne revet ud af kjolens

indre, der ingen kanter frembyder! Sådan noget er der vel tilgivelse for ikke at tro på. Og dog er alle disse omstændigheder måske ikke nær så mistænkelige som den ene, højst mærkelige: at mordere, der var forsigtige nok til at slæbe liget bort med sig, overhovedet lod disse ting blive tilbage i tykningen. De misforstår mig imidlertid, hvis De tror, det er min hensigt at fastslå, at denne tykning ikke er gerningssteder. Noget kan være sket her eller måske snarere hos fru Deluc. Men det ligger der i øjeblikket mindre vægt på. Vi søger ikke nu at udfinde gerningsstedet, men mordets udøvere. Det, jeg har fremført, har trods al nøjagtighed kun haft til hensigt for det første at påvise tåbeligheden af *Le Soleil*s bestemte og hovedkulds fremsatte påstande, og for det andet og hovedsagelig at lede Dem ad den naturligste vej til en fornyet kritisk prøvelse af, hvorvidt dette mord er en bandes værk eller ikke.

Vi vil genoptage dette spørgsmål med et sideblik til de urimelige forklaringer, retslægen afgav til protokollen. Vi kan nøjes med at henvise til, at de slutninger, han uddrog med hensyn til forbrydernes antal, er blevet stemplet som ubeføjede og ganske grundløse og gjort til genstand for latter af alle Paris' mere ansete kirurger. Sagen kunne måske nok have forholdt sig således; blot var der ingen beviser, der pegede i den retning; – men nu vil vi opstille det spørgsmål: er der ikke beviser, der peger i en helt anden retning?

Det siges, at en kamp har fundet sted, som har efterladt sig spor – og disse spor er blevet opfattet til gunst for teorien om en bande. Mon de ikke snarere måtte bevise det modsatte? Hvorledes skulle der kunne udkæmpes en kamp, der var så

hårdnakket og voldsom, at den efterlod sig spor i alle retninger, mellem en svag og forsvarsløs ung pige og en hel flok banditter? Nogle få plumpe armes stilfærdige greb, og alt ville have været forbi. Offeret ville have været fuldstændig deres vold. De vil her lægge mærke til, at de indvendinger, der kan rejses mod tykningen som gerningsstedet, hovedsagelig kun gælder, så længe talen er om en forbrydelse begået af flere og ikke af en enkelt person. Hvis vi forudsætter en enkelt voldsmand, så kan vi meget vel forestille os en kamp af en så hårdnakket og voldsom natur, som de efterladte spor syntes at tyde på.

Endvidere: Jeg har allerede berørt den mistanke, der nødvendigvis må opstå af den omstændighed, at de omtalte genstande overhovedet fik lov at blive tilbage i tykningen, hvor de blev opdaget. Det synes umuligt, at disse beviser på en forbrydelse rent tilfældigt skulle være blevet ladt tilbage. Der var – som man går ud fra – tilstrækkelig åndsnærværelse til stede til at bortfjerne liget, men hvorfor da lade et endnu stærkere bevis end liget selv, hvis træk forrådnelsen snart ville udviske, henligge åbenlyst på gerningsstedet? Jeg sigter hermed til lommetørklædet, der var forsynet med den afdødes navn. Hvis det skyldes et tilfælde, så kan det tilfælde ikke bringes i forbindelse med en bande. Det bliver kun forståeligt, hvis talen er om en enkelt person. Ja, lad os tænke os, at enkeltmand har begået mordet. Han er alene med sin forbrydelse. Han forfærdes ved synet af det afsjælede, ubevægelige legeme, der ligger udstrakt foran ham. Hans lidenskab har raset ud; hans hjerte har nu rum for den gru, handlingen naturligt fremkalder. Han ejer intet af den fortrøstning, som de manges nærværelse uvægerlig indgiver.

Han er alene med sin gerning. Han skælver, han er rådvild. Men liget må jo bringes bort. Han bærer det ned til floden, og de øvrige beviser på sin brøde lader han tilbage; for det er vanskeligt, om ikke umuligt, at medbringe alt på en gang, og det vil være let at vende tilbage. Men under hans møjsommelige vandring til floden fordobles hans angst. Livets lyde sniger sig ind på ham. Mangfoldige gange hører han eller tror at høre en iagttagendes sagte skridt. Og byens lysglans forvirrer ham. Han slæber sig frem, han må ofte standse pint af sin dødsens angst, og han når endelig ned til floden, hvor han – muligvis ved hjælp af en båd – bliver sin grufulde byrde kvit. Og nu findes ikke så stor en skat i verden, så frygtelig en hævntrussel, at den ville formå den ensomme morder til på ny at slå ind på den farlige og trælse sti, som han nys vandrede ad, og vende tilbage til tykningen og de frygtelige erindringer, der knytter sig til den. Han vender ikke tilbage, hvad så følgerne end måtte blive. Han kunne ikke, selv om han ville. Hans eneste tanke kredser om at slippe bort. Han vender sig for bestandig bort fra disse forfærdelige buskadser, han flygter som for den kommende vrede.

Men nu en bande? Dens antal ville have gjort den tryg, såfremt det overhovedet skorter forhærdede forbrydere på sindsligevægt; og af sådanne består jo udelukkende de bander, som her er tale om. Dens antal, siger jeg, ville have hindret hin forvildede og sanseløse rædsel i at opstå, som kunne tænkes at lamslå den enlige ugerningsmand. Hvis en, ja, to eller tre af dem gjorde sig skyldige i en forglemmelse, så ville den fjerde sikkert have rådet bod på dette. De havde ikke behøvet at lade

noget blive tilbage. Deres antal ville have tilladt dem at medbringe alt på en gang.

Tag nu den omstændighed med i betragtning, "at der i ligets kjole var revet en strimmel af en fods bredde løs fra den nederste kant og op til livet, hvorom den var slynget 3 gange og fastgjort bagtil ved et stik." Dette var åbenbart gjort for at skaffe en hank, hvori liget kunne bæres. Men ville en flok mænd have drømt om at tage deres tilflugt til en sådan foranstaltning? For tre eller fire mænd ville ligets lemmer have frembudt ikke blot tilstrækkeligt, men det bedst mulige hold. Den foranstaltning kan kun skyldes en enkelt mand, og vi kommer til at tænke på, "at hegnene var brudt ned på strækningen mellem tykningen og floden, og det sås, at en tung byrde var blevet slæbt hen ad jorden!" Ville en flok mænd have gjort sig den ulejlighed at bryde et hegn ned for at slæbe et lig igennem, hvis de kunne have løftet det over på et øjeblik? Ville en flok mænd overhovedet have slæbt et lig henad jorden og derved have fremkaldt mistænkelige spor?

Vi må nu henvise til en udtalelse af *Le Commerciel*, som jeg i øvrigt allerede til en vis grad har belyst. Bladet skriver: "Et stykke tøj var revet ud af den ulykkelige piges skørt og fastgjort om hendes hage og baghoved sandsynligvis for at hindre skrig. De banditter, som gjorde det, har ikke været i besiddelse af et lommetørklæde."

Jeg har før antydet, at en ægte bølle aldrig mangler lommetørklæde. Vi kan for øjeblikket lade den side af sagen ude af betragtning. At dette bind ikke – som *Le Commerciel* mener – er blevet anvendt i mangel af et lommetørklæde, turde fremgå af den omstændighed, at et sådant blev fundet i tykningen; og

lige så lidt synes det anvendt for at "hindre skrig". Vidneudsagnet siger om bemeldte tøjstykke, "at det fandtes om hendes hals, det sad løseligt og var knyttet i en hård knude." Disse udtryk er ganske vist så temmelig vage, men de afviger på væsentlige punkter fra *Le Commercie*ls.

Tøjstykket var 18 tommer bredt; det kunne derfor – uagtet det var af musselin – forvandles til et nogenlunde stærkt bånd, hvis det foldedes sammen på langs. Og det fandtes netop sammenfoldet på denne måde. Jeg drager nu den slutning: at den enlige morder har båret liget et stykke vej (enten fra tykningen eller andetsteds fra) ved hjælp af det bånd, der var slynget om livet og fastgjort med et stik, og at han så har følt sig for træt til at bringe det videre på den måde. Han har da besluttet sig til at slæbe det. Med dette formål for øje måtte han fastgøre en strikke eller lignende til dets hoved- eller fodende. Halsen ville frembyde sig som det bekvemmeste anlægspunkt; da hovedet jo ville hindre en strikke i at glide af. Og nu kom morderen sikkert i tanker om båndet, der var svøbt om livet. Han følte sig fristet til at bruge det; men nu var det slynget flere gange om liget, det var fastgjort med et stik, desuden var det heller ikke "revet fra" kjolen. Altså var det lettere at rive en ny strimmel ud af skørtet. Han rev strimlen af, fastgjorde den om halsen og slæbte nu sit offer ned til flodbredden. At dette bind, der kun så nogenlunde svarede til sin hensigt, og hvis tilvejebringelse voldte ulejlighed og ophold, overhovedet blev anvendt, beviser, at nødvendigheden af dets anvendelse udsprang fra omstændigheder, der frembød sig på et tidspunkt, da lommetørklædet ikke længere var ved hånden,

det vil sige: efter at tykningen var forladt (såfremt tykningen da var gerningsstedet), altså på vejen mellem den og floden.

De vil måske indvende, at fru Delucs vidnesbyrd udtrykkelig påpeger tilstedeværelsen af en bande i nærheden af tykningen på det tidspunkt, da mordet fandt sted. Jeg indrømmer det. Det skulle ikke undre mig, om der ikke var en halv snes som den af fru Deluc beskrevne bande i Barriere du Roules nabolag netop da mordet fandt sted. Men den bande, der har vakt fru Delucs afgjorte uvilje og fremkaldt hendes mærkeligt sene og meget mistænkelige vidnesbyrd, er den eneste bande, om hvem den brave og betænksomme gamle dame siger, at den har spist hendes kager og sat hendes drikkevarer til livs uden at gøre sig den ulejlighed at erlægge betaling. Måske er det derfor, hun er så fortørnet.

Lad os undersøge hendes vidnesbyrd nøje. Fru Deluc siger: "En flok bøller indfandt sig; de larmede op, åd og drak uden at betale, slog ind på samme vej som det unge par, **i skumringen** vendte de tilbage og satte over floden som i stor hast."

Nuvel, denne store hast syntes måske endnu større i fru Delucs øjne, fordi hun endnu med tunge tanker dvælede hos sine hærgede drikkevarer og kager, fordi hun måske endnu nærede et svagt håb om erstatning. Hvorfor ellers bide mærke i hastværket, det var jo i skumringen. Det er sikkert ingen grund til forbavselse over, at en flok bøller skynder sig hjemad, hvis de skal sætte over en stor flod i små både, når det truer med storm og natten stunder til.

Jeg siger **stunder til**; for det er endnu ikke nat. Det var i **skumringen**, at disse ryggesløse personers hastværk forargede fru Delucs sobre blik. Men nu får vi at vide, at det var netop

denne samme aften, at fru Deluc så vel som hendes ældste søn "hørte en kvindes skrig i nærheden af kroen." Og med hvilke ord angiver fru Deluc tidspunktet, da disse skrig blev hørte? "Der var kort efter mørkets frembrud," siger hun. Men "kort efter mørkets frembrud" er i det mindste *mørkt*; og "i skumringen" er endnu delvist lyst. Det er da mere end tilstrækkeligt godtgjort, at banden tog bort fra Barriere du Roule, *før* skrigene hørtes (?) af fru Deluc. Men, skønt de udtryk, jeg anfører, anføres i nøjagtig samme form i de foreliggende talrige gengivelser af vidneudsagnet, så har endnu ingen taget anstød af deres grove selvmodsigelse; og det gælder så vel bladene som politiets hærskarer.

Jeg skal endnu kun rejse en indvending mod påstanden om en bande. Men den er ganske vist efter mit skøn aldeles uimodståelig. Når der er udlovet en stor belønning samt fuld tilgivelse til den, der røber sine kammerater, så er det utænkeligt, om ikke et medlem af en lavtstående bande, ja af hvilken som helst samling mænd, for længst ville have forrådt sine medskyldige. Hver eneste af en bandes medlemmer er i slige tilfælde ikke så grisk efter lønnen, som han er ivrig for at undslippe og angst for at blive forrådt. Han forråder ivrigt og i god tid af frygt for selv at blive forrådt. At hemmeligheden ikke er kommet for en dag er det bedste bevis på, at det virkelig er en hemmelighed. Den frygtelige udåd kendes kun af en eller to levende væsner og af Gud.

Lad os nu undersøge vor vidtløftige undersøgelses magre, men tilforladelige resultater. Vi er da nået frem til den overbevisning, at en uheldsvanger begivenhed har fundet sted under fru Delucs tag, eller også at mordet er begået i Barriere

du Roules tykning af en elsker, i hvert fald af en fortrolig og hemmelig ven af den unge pige. Hans ansigtsfarve er "mørk" . Ansigtsfarven, "stikket" og "sømandsknuden", hvormed hattebåndene var bundne, tyder på, at han er sømand. Hans forbindelse med den afdøde, der var en munter og livsglad, men ingenlunde en allemands pige, tyder på, at han ikke hører hjemme i de menige søfolks rækker. Som en bekræftelse herpå kan de velskrevne og indtrængende indlæg, der blev tilstillet bladene, opfattes. Den første bortførelse, som er skildret af *Le Mercurie*, leder tanken fra denne "sømand" og hen på søofficeren, der vides først at have ført den unge pige på afveje.

Og dertil kommer, at den "mørke" stadig holder sig skjult. Jeg fremhæver denne mands mørke, sortsmudskede ansigtsfarve, – den må have været det i høj grad, eftersom den er det eneste kendemærke, der angives såvel af fru Deluc som af Valence. Men hvor er denne mand blevet af? Blev han myrdet af banden? Og hvis så er, hvorfor er der da kun fundet spor af den unge pige? Skuepladsen for begge forbrydelser må jo antages at være den samme. Hvor er da hans lig? Det er højst rimeligt, at morderne har handlet ens med begge deres ofre. Nu kan den påstand fremsættes, at denne mand lever, men holder sig i baggrunden af frygt for at blive mistænkt for mordet. Det kunne tænkes, at en sådan tankegang besjælede ham nu, da vidneudsagnet har sat ham i forbindelse med Marie, men da mordet fandt sted, ville den ikke have påtvunget sig ham. En skyldfri mands første tilskyndelse ville drive ham til at anmelde forbrydelsen og være behjælpelig med at finde forbryderne. Hans klogskab ville tilskynde ham i samme retning. Han var blevet set sammen med pigen. Han var i følge med hende sat

over floden i en åben færgebåd. Selv en tåbe ville have indset, at hans eneste middel til at befri sig selv for mistanke ville være at angive af morderne. Vi kan da umuligt tro, at han hin skæbnesvangre søndag aften var såvel uden skyld som uvidende om den begåede forbrydelse. Og kun hvis vi nærer en sådan antagelse, forstår vi, at han – endnu i live – undlader at anmelde morderne.

Men hvilke midler har vi nu til at komme til bunds i sagen? Det vil vise sig, at de tager til i talrighed og anvendelighed, som vi skrider frem. Lad os undersøge den første bortførelse til bunds. Lad os få officerens historie opklaret, ikke at forglemme den sidste tids, og lad os få at vide, hvor han opholdt sig, da mordet fandt sted. Og lad os omhyggeligt sammenligne de meddelelser, der blev sendt til bladene i den hensigt at vælte skylden over på en bande. Lad os derpå sammenligne dem – så vel hvad håndskrift som affattelse angår – med de meddelelser, der i sin tid blev sendt til morgenavisen i den hensigt at stemple Mennais som gerningsmanden. Og lad os, når alt dette er gjort, sammenligne meddelelserne med officerens håndskrift. Lad os ved gentagne forhør over fru Deluc og hendes drenge såvel som omnibuskusken Valence se at få noget mere at vide om "manden med den mørke ansigtsfarve", om hans udseende og adfærd. Snildt affattede spørgsmål vil ikke undlade at fremskaffe oplysninger på dette eller andre punkter som de afhørte måske ikke selv er klar over, at de sidder inde med. Og lad os nu efterspore båden, der blev optaget af rorsbetjenten mandag den 23. juni og som atter blev fjernet fra toldkontoret – uden roret og uden at den vagthavende betjent lagde mærke til det – en tid forud for ligets opdagelse. Ved omhu og ihærdighed

vil det ufejlbarlig lykkes os at opspore denne båd; for rorsbetjenten, som optog den, vil kunne genkende den, og desuden er roret ved hånden. En sejlbåds ror ville ikke uden videre være blevet ladt i stikken af en, der havde en god samvittighed. Og her frembyder sig endnu et spørgsmål. Det blev ikke bekendtgjort, at båden var fundet. Den blev i al stilhed ført til toldkontoret, og den blev i al stilhed fjernet derfra. Hvor kunne det da være, at ejeren eller brugeren af den allerede tirsdag morgen kunne vide, hvor den befandt sig – med mindre vi tænker os, at han havde forbindelse med marinen, en personlig og stadig forbindelse, der medførte kendskab til alle dens forhold, selv til dens lokale smånyt?

Da jeg antydede, hvorledes den enlige morder slæbte sin byrde ned til flodens bred, antydede jeg allerede, at han sandsynligvis benyttede sig af en båd. Vi vil nu undersøge, hvad der taler for, at Marie Rogêt er blevet kastet i vandet fra en båd. Det er en såre naturlig udvej; liget kunne ikke så godt være blevet kastet ud i det grunde vand inde ved bredden. Mærkerne på offerets ryg og skuldre henleder tanken på spanterne i en båd. At liget blev fundet uden nogen vedføjet byrde bekræfter også formodningen. Hvis det var kastet ud fra kysten, ville det være blevet forsynet med en byrde. At den mangler, kan vi kun forklare ved den antagelse, at morderen må have forsømt at forsyne sig med den, før han satte af. Da han stod i begreb med at kaste liget i vandet, er han utvivlsomt kommet i tanker om sin forglemmelse; men han var nu ude af stand til at råde bod på den. Han ville nu hellere løbe en hvilken som helst risiko frem for at vende tilbage til den ulykkesvangre kyst. Han skilte sig af med sin grufulde byrde og skyndte sig ind til byen. Der er

han sprunget i land på en afsides brygge. Og ville han sikre båden? Han ville have for meget hastværk til at fortøje en båd. Desuden ville det forekomme ham, at han ved at sikre båden sikrede vidnesbyrd mod sig selv. Hans naturlige følelser ville tilskynde ham til at kaste alt, hvad der stod i forbindelse med mordet, så langt fra sig som muligt. Han ville ikke blot selv flygte bort fra bryggen; han ville heller ikke lade båden blive tilbage. Han ville sikkert lade den drive med strømmen. Lad os gå endnu videre i vore fantasier. Næste morgen hjemfalder uslingen til usigelig rædsel ved at erfare, at båden er taget op og bevares på et sted, hvor han dagligt kommer, et sted, hvor måske hans pligt tvinger ham til at komme. Og da det bliver mørkt fjerner han den uden at driste sig til at spørge efter roret. Hvor er nu den rorløse båd? Vor første bestræbelse må gå ud på at finde den. Så snart et glimt af den viser sig, vil det dages for vort forehavende. Denne båd skal føre os med en hurtighed, der endog vil forbavse os selv, til ham, der benyttede den hin skæbnesvangre søndag nat. Bevis vil dynge sig på bevis og morderen vil blive fundet."

[Af grunde, som vi ikke nærmere skal gøre rede for, men som sikkert adskillige af vore læsere vil påskønne, har vi tilladt os at udelade den del af det os betroede manuskript, der omhandler efterforskningen af det tilsyneladende utydelige spor, som Dupin havde påvist. Kun skal vi anføre, at undersøgelsen førte til det forventede resultat, og at politidirektøren i et og alt, om end nølende, opfyldte sin del af kontrakten med Dupin. Hr. Poes beretning slutter med følgende ord:] – Redaktionen [Note 25)]

– Man forstår, at jeg taler om sammentræf og intet mere. Hvad jeg allerede har anført desangående, må være tilstrækkeligt. Mit hjerte rummer ingen tro på det overnaturlige. Intet menneske, der formår at tænke, vil nægte, at Gud og naturen er to. Og lige så utvivlsomt er det, at Gud, der skaber naturen, hvis han vil, kan omforme og ændre den. Jeg siger, "hvis han vil"; for spørgsmålet drejer sig her om vilje og ikke om magt, som en forrykt logik har bildt sig ind. Der foreligger intet om, at guddommen *ikke kan* ændre sine love; men vi håner ham ved at tænke os en mulig nødvendighed for ændring. Disse love blev formet til at omfatte alt, hvad fremtiden kunne indeholde. For Gud er alt nu.

Jeg gentager, at jeg kun beretter om sammentræf. Dernæst: det fremgår af min beretning, at der er overensstemmelse mellem den ulykkelige Mary Cecilia Rogers skæbne, for så vidt denne skæbne er os bekendt, og Marie Rogêts tilskikkelser – i alt fald til et vist tidspunkt af hendes historie, en overensstemmelse, der er så vidunderlig, at vor forstand står stille ved betragtningen af den. Jeg siger, at alt dette fremgår af beretningen. Men man må ikke blot et eneste øjeblik tro, at jeg ved at gå videre i min sørgelige fortælling om Marie fra nævnte tidspunkt og ved at opklare det mysterium, der indhyllede hendes skæbne, har haft til lønlig hensigt at antyde en videregående overensstemmelse eller blot antyde, at de forholdsregler, der blev truffet i Paris til opdagelsen af en ekspeditrices morder, eller forholdsregler baserede på en lignende argumentation, også skulle føre til et lignende resultat. For ved opstillingen af en sådan hypotese må man vel huske på, at den ubetydeligste forskel vil være nok til at

afstedkomme den allerstørste fejlregning; det forholder sig her som i matematikken: en fejl, der i og for sig er ringe, fører ved gang på gang at multipliceres i regnestykket til et resultat, der fjerner sig uhyre langt fra sandheden. Og med hensyn til den faktisk foreliggende overensstemmelse, da må vi ikke glemme, at sandsynlighedsberegningen, som jeg har henvist til, netop forbyder en sådan udstrækning af overensstemmelsen – ja, nedlægger et så meget skarpere veto derimod, som denne overensstemmelse allerede i forvejen har været nøjagtig og strakt sig over et langt tidsrum. Vi har her at gøre med et af disse omvendte forhold, der tilsyneladende appellerer til en alt andet end matematisk trænet forstand og som dog alene kan forstås til fulde af matematikeren. Intet er f.eks. vanskeligere end at tvinge den almindelige læser til at forstå, at man, såfremt en terningespiller har kastet seksere to gange i træk, kan holde hundrede mod en på, at han ikke vil formå det tredje gang. En sådan henstilling forkastes brat af forstanden. Det synes ikke, at de to kast, der er fuldbyrdet og nu tilhører fortiden, kan have indflydelse på det kast, der hører hjemme i fremtiden. Muligheden for at kaste seksere anses for nøjagtig lige så stor som til en hvilken som helst anden tid. Den ses kun i forhold til de andre kast, der kan gøres. Og denne tankegang forekommer så selvindlysende, at forsøg på at omstøde den snarere mødes med et hånligt smil end med opmærksom agtpågivenhed. Den vildfarelse, som dølger sig her, er rig på fortræd; men med den plads, der er indrømmet mig, ser jeg mig ikke i stand til at stille den blot; for tænkeren behøves det heller ikke. Lad det være nok at sige at denne vildfarelse er en i en uendelig række, der tårner sig op på fornuftens vej på grund

af dens tilbøjelighed til at udlede sandheden af de enkelte foreliggende kendsgerninger.

Det stjålne brev

Nil sapientiae odiosius acumine nimio. [Note 26)]

Seneca.

En stormfuld efterårsaften lige efter mørkets frembrud sad jeg sammen med min ven C. Auguste Dupin i hans lille bagkammer på 3. sal, Rue Dunôt nr. 33, Faubourg St. Germain i Paris og hengav mig på en gang til den dobbelte nydelse af mine egne stille tanker og en merskumspibe. Vi havde siddet mindst en time fordybet i tavshed, og tilsyneladende var vi begge to ene og alene optaget af de hvirvlende røgskyer, der opfyldte værelset. Hvad mig angår, så grublede jeg imidlertid over visse emner, som vi havde beskæftiget os med i vor samtale tidligere på aftenen, nemlig affæren i Rue Morgue og det hemmelighedsfulde mord på Marie Rogêt. Jeg betragtede det derfor som noget af et mærkeligt sammentræf, da døren blev åbnet og indlod vor gamle bekendt, hr. G., politidirektøren.

Vi bød ham hjertelig velkommen; for han var virkelig tilnærmelsesvis halvt så morsom, som han var foragtelig, og desuden havde vi ikke set ham i adskillige år. Vi havde siddet i mørke, og Dupin rejste sig nu for at tænde en lampe, men satte sig igen uden at gøre det, da G. bemærkede, at han var kommet for at rådføre sig med os, eller rettere sagt for at høre min vens mening om en sag, der havde skaffet ham adskillige bryderier på halsen.

"Hvis det er noget, der kræver eftertanke," sagde Dupin, idet han undlod at tænde vægen, "så vil vi have mere fordel af at anstille vor undersøgelse i mørke."

"Der har vi igen en af Deres løjerlige ideer," sagde direktøren, som havde den vane at kalde alt, hvad han ikke forstod, for "løjerligt" og som derfor levede omgivet af talløse løjerligheder.

"Ganske rigtigt," sagde Dupin, som nu rakte sin gæst en pibe og rullede en magelig stol frem til ham.

"Og hvad er der så nu i vejen?" spurgte jeg. "Jeg håber, det ikke er noget i retning af mord?"

"Absolut ikke, nej. Sagen er i virkeligheden overmåde simpel, og vi kan sagtens få bugt med den selv; men jeg kom i tanker om, at det nok ville more Dupin at høre dens enkeltheder, netop fordi den er så besynderlig."

"Simpel og besynderlig," sagde Dupin.

"Nå ja; men heller ikke netop det. Sagen er den, at vi alle sammen er kommet i forlegenhed, fordi affæren er så ligetil og dog holder os for nar."

"Måske det netop er simpelheden, der gør sagen vanskelig," sagde min ven.

"Hvor De dog kan vrøvle," sagde politidirektøren og lo hjerteligt.

"Måske mysteriet er for let gennemtrængeligt," sagde Dupin.

"Har man hørt mage til påstand!"

"Stikker alt for meget i øjnene."

"Ha, ha, ha, ho, ho, ho," brølede vor gæst inderligt fornøjet. "Dupin, det ender med, at De lægger mig i graven."

"Men hvad er det da for en sag?" spurgte jeg.

"Det skal jeg sige Dem," svarede politidirektøren, udstødte eftertænksomt en vældig røgsky og satte sig mageligt til rette i stolen. "Jeg vil fatte mig kort, men lad mig allerførst henlede Deres opmærksomhed på, at dette er en sag, som kræver den

strengeste diskretion. Rimeligvis mistede jeg min stilling, hvis det kom ud, at jeg havde indviet uvedkommende i den."

"Fortæl," sagde jeg.

"Eller lad være," tilføjede Dupin.

"Nuvel, jeg har modtaget personlig meddelelse fra en meget højtstående person, om at et vist dokument af yderste vigtighed er blevet stjålet fra de kongelige gemakker. Den person, der har tillistet sig det, er kendt; man har set ham tage det. Endvidere ved man, at det endnu er i hans besiddelse."

"Hvor ved man det fra?" spurgte Dupin.

"Det kan man slutte sig til," svarede politidirektøren, "på grund af dokumentets natur, og fordi visse resultater er udeblevet, skønt de uvægerlig måtte vise sig, så snart brevet ikke længere var i tyvens besiddelse, det vil sige: så snart han havde anvendt det på den måde, han må have til hensigt."

"Forklar Dem en smule tydeligere," bad jeg.

"Nuvel, jeg tør måske sige så meget, at dette dokument giver ihændehaveren en vis magt på et vist sted, hvor denne magt er uhyre værdifuld," sagde politidirektøren, der yndede at udtrykke sig diplomatisk.

"Jeg forstår det ikke helt endnu," sagde Dupin.

"Ikke? Nuvel, åbenbarelsen af dokumentets indhold til en tredje person, hvis navn jeg ikke tør nævne, ville bringe en meget højtstående persons ære i fare, og dette giver dokumentets indehaver en vis magt over denne høje person, hvis ære og fred således er gjort usikre."

"Men denne magt," afbrød jeg, "måtte bero på tyvens kundskab om, at den bestjålne vidste, hvem han var. Og hvem ville vove –"

"Tyven er D., gesandten, der har mod til alt, så vel hvad der sømmer sig, som hvad der ikke sømmer sig for en mand. Den måde, han begik tyveriet på, er ikke mindre snedig end fræk. Det dokument, her er tale om – et brev, hvis jeg skal sige det lige ud – var blevet modtaget af den bestjålne, mens hun befandt sig alene i sit boudoir. Da hun var i færd med at læse det, blev hun afbrudt ved en anden meget højtstående persons indtræden i værelset, en person, for hvem hun fremfor alt måtte ønske at skjule det. Efter et hastigt og frugtesløst forsøg på at kaste det i en skuffe blev hun nødt til at lægge det på bordet, åbent som det var. Adressen vendte imidlertid opad, og da indholdet således var skjult, undgik brevet at vække opmærksomhed. På dette tidspunkt trådte D., gesandten, ind. Hans falkeblik opdager straks brevet, han genkender håndskriften, han iagttager en vis forvirring hos den person, til hvem skrivelsen er adresseret, og slutter sig til hendes hemmelighed. Først haster han på sin sædvanlige ilfærdige måde gennem nogle forretningssager, trækker derpå et brev, der i nogen grad ligner det omtalte, op af lommen, lader som om han læser i det og lægger det derpå på bordet ved siden af det andet. På ny taler han et kvarters tid om statssager, og idet han tager afsked, tilegner han sig det brev, der ikke tilhører ham. Dets retmæssige ejer så det, men turde selvfølgelig ikke gøre indsigelse af frygt for den tredje person, som var til stede. Og gesandten fjernede sig og efterlod sit eget brev, der var ganske betydningsløst."

"Her har De netop, hvad De anså for nødvendigt til at gøre tyvens magt til en realitet," sagde Dupin til mig, "nemlig tyvens kundskab om, at den bestjålne ved, hvem han er."

"Ja," svarede politidirektøren, "og den således opnåede magt er allerede i nogle måneder blevet udnyttet i politiske øjemed i en højst uhyggelig udstrækning. Den bestjålne person bliver, for hver dag der går, mere og mere overtydet om nødvendigheden af at få sit brev tilbage. Det kan naturligvis ikke gå åbenlyst for sig. I sin fortvivlelse har hun til sidst bekvemmet sig til at overgive sagen i mine hænder."

"Man kunne vist heller ikke ønske sig en kløgtigere mellemmand, ja endda blot forestille sig en sådan," sagde Dupin fuldstændig skjult af en tyk røgsky.

"Nu gør De Dem skyldig i smiger," sagde politidirektøren, "dog er det muligt, at hun har haft den opfattelse."

"Det er indlysende," sagde jeg, "at brevet – som De hævder – stadig er i gesandtens besiddelse, siden det er besiddelsen og ikke anvendelsen af det, der forlener ham med hans magt. Så snart han anvender det, vil han jo gå glip af denne magt."

"De har ret," sagde G., "og jeg har netop handlet i overensstemmelse med denne overbevisning. Min første opgave var en grundig gennemsøgning af gesandtens bopæl; og her havde jeg en stor vanskelighed at overvinde i den omstændighed, at han intet måtte vide om min søgen. Jeg var fremfor alt blevet advaret mod den fare, der ville opstå, hvis han fik nys om vort forehavende."

"Her bevæger De Dem dog på kendt grund," sagde jeg; "pariser-politiet har foretaget den slags undersøgelser utallige gange."

"Ganske rigtigt. Den side af sagen satte mig nu heller ikke grå hår i hovedet. Gesandtens levevis var også i min favør. Han tilbringer hyppigt natten ude. Hans tjenerskab er ikke synderlig

talrigt. Folkene sover langt borte fra deres herres værelse, og da de næsten alle sammen er neapolitanere, er det let at drikke dem fulde. Jeg har, som De ved, nøgler, der er i stand til at åbne hver eneste dør i hele Paris. Der er ikke forløbet en nat de sidste tre måneder, uden at jeg personlig har anvendt en stor del af den til at undersøge D.s palæ. Min ære står på spil, og – ja, nu røber jeg en stor hemmelighed – der er udlovet en enorm belønning. Derfor opgav jeg heller ikke efterforskningen, før jeg var fuldstændig på det rene med, at tyven er snedigere end jeg. Jeg skulle mene, at jeg har ransaget hver krog og hvert hjørne indenfor det område, hvor der kan være tale om at brevet er skjult."

"Er det ikke muligt," indskød jeg, "at gesandten, omend han utvivlsomt er i besiddelse af brevet, kan have skjult det andre steder end netop i sin egen bolig?"

"Det er næppe muligt. Sådan som sagerne nu står ved hoffet og i særdeleshed det intrigespil, i hvilket D. er indviklet, så er brevets øjeblikkelige anvendelighed, muligheden for at bringe det til veje med kortest mulige varsel omtrent af lige så stor betydning som at besidde det."

"At bringe det til veje?"

"Ja, for at kunne *tilintetgøre* det," sagde Dupin. "I så fald må dokumentet være i gesandtens bolig. For der kan vel ikke være tale om, at det befinder sig på hans person?"

"Absolut ikke. Han er to gange blevet overfaldet, og han er blevet undersøgt på det omhyggeligste under mit eget tilsyn."

"Den ulejlighed kunne De have sparet dem," sagde Dupin. "Jeg antager, at D. ikke er nogen dumrian, og hvis han ikke er

det, ved han vel nok, at han måtte være forberedt på slige overfald."

"Han er måske ingen dumrian, men digter er han i hvert fald, og de to ting er der nu efter min mening ikke så stor forskel på."

"Det er rigtigt nok," sagde Dupin og pustede langsomt og eftertænksomt røgen fra sig, "skønt jeg må indrømme, at jeg selv har gjort mig skyldig i adskillige ubehjælpsomme vers."

"Måske De vil meddele os gangen i Deres undersøgelser?" sagde jeg.

"Nå ja, vi gav os god tid, og vi søgte over alt. Jeg har jo megen erfaring på det område. Jeg gik hele bygningen efter værelse for værelse; jeg anvendte hver eneste nat i en hel uge på hvert enkelt. Først undersøgte vi møblerne. Hver skuffe blev åbnet; jeg antager, De ved, at hemmelige skuffer er et begreb, der slet ikke eksisterer for en veluddannet opdager. Den mand, der lader en hemmelig skuffe undslippe sig ved en sådan undersøgelse, er simpelt hen et fjog. Der er jo intet at tage fejl af. Vi står jo i hvert enkelt tilfælde overfor et vist rumfang, overfor en vis masse, som der skal gøres rede for. Og vi har ganske bestemte regler at gå efter. Halvtredsindstyvendedelen af en linje [Note 27)] ville ikke undgå vor opmærksomhed. Først undersøgte vi skabene og dernæst stolene. Hynderne efterforskede vi ved hjælp af de lange, tynde nåle, som De har set mig anvende. Vi tog pladerne af bordene."

"Hvorfor det?"

"Fordi det hænder sig, at den, som ønsker at skjule en genstand, fjerner bordpladen og derpå udhuler et af bordbenene, hvorpå genstanden anbringes i hulningen, og

pladen på ny sættes på. Top- og fodende på sengestolper anvendes på lignende måde."

"Kunne man ikke forvisse sig om hulheden ved at banke?" spurgte jeg.

"På ingen måde, hvis rummet omkring genstanden bliver udfyldt med vat; desuden var vi nødt til at arbejde lydløst."

"Men De kunne da ikke skille alle de møbler ad, som det var muligt at anvende som gemmested på den omtalte måde. Et brev lader sig rulle sammen, så det hverken i form eller størrelse afviger synderligt fra en stor strikkepind, og så kan man f. ex. presse det ind i en stolesprække. De skilte da ikke alle stolene ad?"

"Vi gjorde det, som var bedre, vi undersøgte hver eneste stolesprække i hele palæet, overhovedet hver eneste møbel-sammenføjning ved hjælp af et yderst kraftigt mikroskop. Havde der været mindste tegn på noget usædvanligt, ville vi øjeblikkelig have opdaget det. Et eneste fnug af smuld fremkommet ved boring ville vi lige så let have fået øje på som på et æble. Det mindste aparte ved limningen, enhver nok så lidt gabende sammenføjning ville have ledt os på sporet."

"Jeg kan tænke mig til, at De ikke glemte spejlene, men undersøgte mellemrummene mellem glassene og bagklædningen, så lidt som De vel gik udenom sengene og sengeklæderne, gardinerne og tæpperne?"

"Selvfølgelig undersøgte vi alle disse ting, og da vi var blevet færdige med bohavet, tog vi fat på selve bygningen. Vi delte al overflade i mindre dele, som vi nummererede for ikke at glemme nogen af dem, og derpå undersøgte vi med

mikroskopet hver eneste kvadrattomme i huset samt i de to tilstødende huse."

"De to tilstødende huse! De må have haft nok at gøre."

"Ganske vist; men belønningen er også enorm."

"Medtog De grundene omkring husene?"

"Javel; de er brolagt med mursten og voldte os kun ringe ulejlighed. Vi undersøgte mosset mellem stenene og fandt, at det ikke havde lidt overlast."

"De eftersånaturligvis D.s papirer og bøgerne i hans bibliotek?"

"Vær vis på det. Vi åbnede hver pakke og hvert bundt; vi åbnede hver bog og vendte alle blade i den; vi nøjedes ikke som visse politimænd med at ryste dem. Vi tog nøjagtigt mål af hver eneste bogs bind, og vi undersøgte dem alle omhyggeligt med mikroskopet. Hvis der var blevet foretaget noget med et af bindene, ville det ikke undgået vor opmærksomhed. Og femseks bøger, der lige var kommet hjem fra bogbinderen, gennemstak vi på langs med vore nåle."

"Og gulvene under tæpperne?"

"Vi tog hvert eneste tæppe af og undersøgte gulvbrædderne ved hjælp af mikroskopet."

"Og tapeterne?"

"Selvfølgelig."

"Men eftersåDe kældrene?"

"Ja, vi gjorde."

"I så fald ser det ud til, at Deres beregning er forkert, og at brevet ikke – som De formoder – befinder sig i huset."

"Jeg frygter, De har ret", sagde politidirektøren. "Og hvad vil De nu råde mig til, Dupin?"

"Til at undersøge huset nok en gang."

"Det er ganske ørkesløst," sagde G. "Så sandt jeg lever, brevet er der ikke."

"Jeg kan ikke give Dem noget bedre råd. Naturligvis har De en nøjagtig beskrivelse af brevet?"

"Ja, ja vist." Og politidirektøren fremtog sin notesbog og gav sig til at oplæse en minutiøs beskrivelse af, hvordan det savnede dokument så ud så vel indvendig som navnlig udvendig. Kort efter endt gennemlæsning tog han afsked; og den brave mand var mere nedtrykt, end jeg nogen sinde tidligere havde set ham.

Omtrent en måned efter aflagde han os på ny besøg og fandt os noget nær beskæftiget som sidst. Han tog en pibe, satte sig og begyndte en samtale om ganske almindelige ting. Til sidst sagde jeg:

"Men hvordan går det så med det stjålne brev? Jeg antager, De er kommet til den erkendelse, at De ikke kan hamle op med gesandten?"

"Ja; gid pokker havde ham. Jeg foretog imidlertid en ny undersøgelse, som Dupin foreslog. Det var spildt arbejde, hvad jeg vidste i forvejen."

"Hvor stor var det, De sagde, den belønning var?" spurgte Dupin.

"Nå, den er meget stor, en særdeles rundhåndet belønning; jeg vil ikke så gerne sige netop hvor stor; men jeg ville ikke betænke mig på at give den mand, der skaffede mig brevet, en anvisning på 50.000 francs. Sagen er den, at dets betydning bliver større og større for hver dag, der går. Den udlovede belønning er for nylig blevet sat op til det dobbelte. Men om den

så blev tredoblet, kunne jeg ikke gøre mere end hvad jeg allerede har gjort."

"Nå-å," drævede Dupin og pustede svære røgskyer ud. "Det forekommer rigtignok mig, at De ikke har anspændt Dem til det yderste i denne sag. De kunne nok have udrettet lidt mere – hvad?"

"Hvorledes? På hvad måde?"

"Jo-o – bak! bak! – De kunne jo – bak! bak! – indhente råd i sagen – ikke? – bak! bak! bak! – Kan De huske historien om Abernethy?"

"Nej. Gid Fanden havde ham."

"Ja, gid. Men, ser De, en gang ville en rig gnier luske sig til at konsultere Abernethy gratis. I et privat selskab gav han sig til at konversere lægen og forelagde ham sit tilfælde, som om det hele drejede sig om en tænkt person. "Hvis vi antager, at hans sygdom frembyder de og de symptomer," sagde gnieren, "hvad vil så De, hr. doktor, anbefale ham at gøre?" – "Jeg vil anbefale ham at rådføre sig med en læge," svarede Abernethy.

"Men jeg er jo i høj grad villig til at indhente råd," sagde politidirektøren en smule forlegen, "og til at betale for det. Jeg gav virkelig gerne 50.000 francs til den, der kunne hjælpe mig til brevet."

"Ja, når så er," sagde Dupin, idet han åbnede en skuffe og tog en vekselblanket frem, "så kan De lige så gerne straks udfylde mig en anvisning på det nævnte beløb. Så snart den er underskrevet, skal De få brevet."

Jeg var forbavset. Politidirektøren stod som ramt af lynet; han mælede ikke et ord, han rørte sig ikke ud af pletten, hans mund stod vidt åben, og han stirrede på min ven med store,

vantro øjne, der syntes at ville springe ud af deres huler. Lidt efter lidt kom han dog nogenlunde til sig selv igen, han greb en pen, og efter nogen tøven og stirren udfyldte og underskrev han en veksel på halvtreds tusinde francs, som han rakte over bordet til Dupin, der granskede den nøje og gemte den i sin lommebog, hvorpå han gik hen og åbnede sin skrivepult og fremtog et brev, som han overrakte G. Denne øvrighedsperson greb det i et fuldstændigt delirium af henrykkelse, åbnede det med rystende hånd, kastede et flygtigt blik på indholdet, slog ud med arme og ben, for hen imod døren, ud af stuen og bort fra huset uden at sige farvel, uden så meget som at have ytret en stavelse, fra det øjeblik Dupin bad ham udfylde anvisningen.

Da han var borte, begyndte min ven at forklare mig sagen.

"Det parisiske politi er på sin vis overordentlig dygtigt," sagde Dupin. "Det består af energiske, kløgtige, snu og vel øvede folk. Da G. fortalte mig, hvorledes han havde undersøgt gesandtskabshotellet, var jeg derfor ikke et øjeblik i tvivl om, at han havde gjort sit arbejde grundigt, som han nu havde lagt det an."

"Som han havde lagt det an?"

"Ja. De trufne forholdsregler var ikke blot de bedste af deres slags, anvendelsen af dem var tillige yderst fuldkommen. Hvis brevet havde befundet sig indenfor disse undersøgelsers rækkevidde, så var det uden al tvivl blevet fundet."

Jeg lo; men han syntes at tale i ramme alvor; han fortsatte:

"Forholdsreglerne var gode nok, og de blev godt anvendt; de havde blot den mangel, at de ikke passede til denne sag og overfor denne mand. Den metode, politidirektøren anvender, er i og for sig sindrig nok, men den bliver let til en

prokrustesseng, efter hvilken han afpasser sin fremgangsmåde. Snart farer han vild, fordi han er for grundig, snart fordi han er for overfladisk, i forhold til den foreliggende sag. Man kan træffe skoledrenge, der ræsonnerer bedre end han. Jeg kendte en på 8 år, der ligefrem vakte opsigt ved sin evne til at gætte rigtigt i spillet "lige eller ulige". Det er et meget simpelt spil, hvortil der anvendes marmorkugler. En af drengene holder nogle af disse i sin hånd og spørger, om antallet er lige eller ulige. Hvis der nu gættes rigtigt, får den gættende en kugle, i modsat fald taber han en. Den dreng, jeg taler om, vandt alle skolens marmorkugler. Selvfølgelig gik han frem efter et bestemt princip, og det bestod alene i en rigtig vurdering af modstandernes snuhed. Der står måske en vitterlig dumrian overfor ham, rækker sin lukkede hånd til vejrs og spørger: "Lige eller ulige?" Han svarer "Ulige" og taber! men allerede næste gang vinder han; for han siger til sig selv: "Fæet havde lige første gang, og han er akkurat snedig nok til at have ulige anden gang; derfor vil jeg gætte ulige"; det gør han og vinder. Er hans modstander en smule kløgtigere, vil han derimod ræsonnere som så: "Han husker på, at jeg i første tilfælde gættede ulige, og hans første indskydelse vil gå ud på, at jeg i næste omgang vil gætte lige, men det går snart op for ham, at denne variation er for ligetil, og han vil atter møde frem med et lige antal stene; altså gætter jeg lige." Det gør han og vinder. Kammeraterne kaldte den dreng "heldig", men der kunne jo nok findes en anden benævnelse på den tankevirksomhed, han udfoldede."

"Han gør sig jo til et med sin modstander ved at sætte sig ind i hans tanker."

"Det gør han," svarede Dupin, "og da jeg udspurgte ham om hans fremgangsmåde, svarede han "Hvis jeg ønsker at finde ud af, hvor klog eller hvor dum, hvor god eller hvor slet en eller anden er, eller hvilke tanker, der i øjeblikket opfylder ham, så anbringer jeg mit ansigtsudtryk så nøje i overensstemmelse med hans som muligt, og så venter jeg og ser hvilke tanker og følelser, der opstår i mig svarende til udtrykket." Dette skoledrengens svar ligger i virkeligheden på bunden af al den forlorne dybsindighed, som man har tilskrevet Rochefoucault, La Bougive, Machiavelli og Campanella."

"Og denne evne til at gøre sig til et med sin modstander afhænger, hvis jeg forstår Dem ret, af den nøjagtighed, hvormed man forstår at udmåle hans intelligens?"

"Dens nytteanvendelse beror på dette," sagde Dupin. "Og politidirektøren og hans folk tager så ofte fejl, fordi de glemmer at sætte sig ind i modstanderens tankegang, og fordi de vurderer hans begavelse forkert, eller rettere sagt fordi de ganske undlader en sådan vurdering. De har kun deres egne forestillinger om kløgt i hovedet; og skal de efterspore en skjult genstand, har de kun de måder, hvorpå de selv ville have skjult den, for øje. De har for så vidt ret i dette, for så vidt som deres egen kløgt på det nøjeste svarer til mængdens; men står de nu overfor en forbryder, hvis snuhed er af en anden art, så bliver det naturligvis ham, der holder dem for nar. Dette hænder altid, når hans kløgt overgår deres, og det hænder meget hyppigt, også når han er dem underlegen. Deres metode er uden variation: de driver det aldrig videre end til at anvende den med størst muligt eftertryk, når der f.eks. er udlovet en stor belønning, eller når sagen er af usædvanlig beskaffenhed. Hvad

har G. f.eks. præsteret i retning af ændret fremgangsmåde? Al denne boren, sondering og banken, denne mikroskopiske undersøgelse og inddeling i indregistrerede kvadrattommer – hvad er det vel alt sammen uden en overdrivelse af den metode, der er baseret på visse, ganske bestemte forestillinger om menneskelig kløgt og snilde, som politidirektøren nu en gang har vænnet sig til i sin lange tjeneste? Ser De ikke, at han betragter det som givet, at alle mennesker vil skjule et brev om ikke just i et hul, der er boret i et stoleben, så dog i et lignende hul eller en krog, der frembyder sig i kraft af den samme tankegang, der får et menneske til at skjule et brev i et hul, der er boret i et stoleben? Ser De ikke, at den slags skjulesteder kun passer under ganske almindelige forhold, og at de kun foretrækkes af ganske jævne begavelser; for i alle de tilfælde, hvor noget skal skjules, vil tanken om, at det netop er skjult på en sådan måde, opstå af sig selv, og opdagelsen vil aldeles ikke bero på nogen slags skarpsindighed, men alene afhænge af de søgendes omhu, tålmodighed og ihærdighed, og disse egenskaber vil det aldrig skorte på, når sagen er af vigtighed, eller når – hvad der er det samme i politiets øjne – den udlovede belønning er betydelig. De forstår vel nu, hvad jeg mente med min bemærkning om, at det stjålne brev uden al tvivl ville være blevet fundet, hvis det havde været indenfor politidirektørens undersøgelsers rækkevidde, med andre ord: hvis det var blevet skjult efter et princip, der rummedes af de for undersøgelsen normgivende principper. Politidirektøren er imidlertid blevet fuldstændig mystificeret, og den inderste årsag til hans nederlag er den af ham nærede opfattelse, at gesandten måtte være en tåbe, siden han havde vundet ry som

digter. Alle narre er digtere, det har politidirektøren på fornemmelsen, og han gør sig kun skyldig i den fejltagelse at han deraf slutter, at alle digtere er narre."

"Er han da virkelig digter?" spurgte jeg. "Der er to brødre, så vidt jeg ved, og de har begge vundet sig et navn som skribenter. Gesandten har skrevet lærde afhandlinger om differentialberegning. Han er matematiker og ikke digter."

"De tager fejl; jeg kender ham godt; han er begge dele. Som digter *og* matematiker er han i stand til at drage fornuftsslutninger, som matematiker alene ville han have været ude af stand til det og et let bytte for politidirektøren."

"De forbavser mig med disse anskuelser, der ganske strider mod den gængse opfattelse. De har da ikke i sinde at underkende århundreders velafvejede dom. De matematiske slutninger er jo dog hidtil blevet betragtet som uovertræffelige."

"Man kan holde meget på," svarede Dupin med et citat af Chamfort, "at enhver gængs opfattelse, enhver nedarvet forestilling må være en tåbelighed, eftersom den er faldet i flertallets smag. Jeg indrømmer Dem, at matematikerne har gjort deres bedste for at udbrede den gængse vildfarelse, som De sigter til; men vildfarelsen bliver ikke mindre, fordi den udgives for at være sandhed. De har eksempelvis med en iver, der var en bedre sag værdig, indsmuglet udtrykket "analyse" i algebraen. Det er franskmændene, der har æren af denne specielle tilsnigelse; men hvis en betegnelse er af betydning, hvis ordenes værdi afhænger af deres rette anvendelse, så kan man vel sige, at analyse har lige så lidt med algebra at gøre, som de latinske udtryk "*ambitus*", "*religio*" og "*homines honesti*" med ambition, religion og honnette folk."

"Jeg ser nok, De har et horn i siden på Paris' matematikere; men gå nu videre."

"Jeg bestrider gyldigheden og dermed værdien af enhver fornuftslutning, der ikke er baseret på en strengt logisk foruddannelse. Jeg underkender i særdeleshed det ræsonnement, der har matematisk studium til forudsætning. Matematikken er en videnskab, der beskæftiger sig med form og størrelse, og matematiske slutninger er kun logiske, når de anvendes på iagttagelser om form og størrelse. Den store vildfarelse bunder i, at de rent matematiske sandheder også bliver betragtet som sandheder i al almindelighed. Og fejltagelsen er så iøjnefaldende, at det forbavser mig meget at se, hvor vidt udbredt den er. Matematiske grundsætninger er nu en gang ikke sande i al almindelighed. Hvad der er sandt, når talen er om forhold – form og størrelse – er f.eks. ofte bundfalsk, når talen er om moral. I denne videnskab holder det sjældent stik, at de sammenlagte dele er lig det hele. Den matematiske sandhed kommer også til kort, når talen er om motiver; for to motiver af en vis given værdi, får ikke nødvendigvis, når de lægges sammen, en ny værdi der udgør summen af de to enkeltværdier. Der er talrige andre matematiske sandheder, som kun har gyldighed så længe talen er om forhold. Men matematikeren anvender af vane det, der er sandhed i hans videnskab, i al almindelighed, og mængden gør ligeså i god tro. Bryant omtaler i sin lærde "*Mytologi*" en lignende kilde til vildfarelse, når han siger: "Skønt vi ikke tror på de hedenske fabler, så forglemmer vi os dog bestandig selv og bygger slutninger på dem, som om en virkelighed svarede til dem." Hvad matematikeren angår, så er de hedninger, så tror de

på deres "fabler" og uddrager deres slutninger i overensstemmelse dermed – ikke så meget af tankeløshed, som fordi deres hjerner udmarves i kraft af deres opdragelse. Jeg har i hvert fald aldrig truffet en rigtig matematiker, som man kunne forlade sig på, når han bevægede sig udenfor sine kvadratrødder; jeg har aldrig truffet nogen, som ikke lønligt anså det for en trosartikel, at x^2+px uvægerlig var lig med q. Prøv en gang på at sige til en af disse godtfolk, at De tror, der kan indtræffe tilfælde, hvor x^2+px ikke ganske er lig med q, og gør ham begribeligt, hvad De mener, og jeg vil råde Dem til hurtigst muligt at komme udenfor hans rækkevidde, da han ellers ufejlbarligt vil slå Dem til jorden."

Jeg lo blot af denne sidste bemærkning, og Dupin fortsatte:

"Jeg ville blot gøre Dem opmærksom på, at politidirektøren ikke havde behøvet give mig denne anvisning, hvis gesandten kun havde været matematiker og intet andet. Jeg vidste imidlertid, at han både var matematiker og digter, og jeg traf mine forholdsregler i overensstemmelse dermed. Jeg glemte heller ikke, at han var hofmand og en dristig intrigant. En sådan mand kunne ikke være uvidende om politiets sædvanlige fremgangsmåde; han kunne heller ikke være uvidende om de snarer, der ville blive lagt for ham, hvad begivenhederne også tilstrækkeligt har godtgjort. Han måtte forudse, at hans bolig i al hemmelighed ville blive undersøgt. Hans hyppige fravær fra hjemmet om natten, der glædede politidirektøren så meget, fordi de begunstigede hans arbejde, anså jeg for en list, et middel til at give politiet lejlighed til grundig undersøgelse og således så meget des hurtigere indpode dem den anskuelse, at brevet ikke fandtes i huset, hvad jo også G. til slut følte sig

overbevist om. Tillige var jeg klar over, at de forestillingskredse, der danner rettesnoren for politiets fremgangsmåde, når det er ude og søger efter skjulte genstande, og som jeg lige nu har gjort mig den ulejlighed at forklare Dem, heller ikke kunne være gesandten ubekendte. Derfor måtte han nødvendigvis gå udenom alle gængse skjulesteder. Det måtte stå ham klart, at den fjerneste og lønligste krog i hans palæ ville vise sig lige så tilgængeligt som den almindeligste skuffe, når først politidirektøren trådte i virksomhed med alle sine nåle, vridbor og mikroskoper. Jeg indså derfor, at forholdene ville tvinge ham til at anvende den allersimpleste fremgangsmåde; han havde ikke andet valg. De husker nok, hvor vanvittigt politidirektøren lo, da jeg ved vor første sammenkomst insinuerede, at denne gåde rimeligvis voldte ham så meget bryderi, fordi den var så let at løse."

"Ja, jeg husker det godt. Jeg var ligefrem bange for, at han skulle få latterkrampe."

"Den materielle verden er rig på lighedspunkter med den immaterielle," fortsatte Dupin; "og derfor er der et vist skær af sandhed over den retoriske læresætning, at et billede eller en lignelse lige så vel kan forstærke et argument som forskønne et udtryk. Inertiens lov synes således at have gyldighed så vel i fysikken som i metafysikken. Ligesom den regel gælder i fysikken at et stort legeme er vanskeligere at sætte i bevægelse end et lille, og at dets påfølgende bevægelseskraft kan måles med denne vanskelighed, således gælder det i metafysikken, at en intelligens af større formåen – netop fordi den er mægtigere, mere upåvirkelig og virkningsfuld i sine bevægelser end en af ringere lødighed – er så meget des mindre let at sætte i

bevægelse, så meget mere usikker og tøvende på de første få skridt af dens bane. Har De for resten lagt mærke til, hvilke butiksskilte det er, der mest fanger opmærksomheden?"

"Jeg har aldrig skænket det en tanke," sagde jeg.

"Der er en leg" – fortsatte han, "hvortil man bruger et landkort. Den ene af parterne sætter den anden til at finde et vist opgivet ord, f.eks. navnet på en by, en flod eller stat, kort sagt et hvilket som helst ord, der står på kortets brogede og forvirrende flade. En begynder i legen søger i almindelighed at bringe sine modstandere på vildspor ved at opgive de navne, der er trykt med de mindste bogstaver; den mere kyndige derimod udvælger sådanne ord, som i store bogstaver strækker sig fra den ene ende af kortet til den anden. Disse undslipper opmærksomheden, fordi de er for iøjnefaldende, akkurat som det forholder sig med de alt for storslået affattede plakater og skilte i gaderne; men hvad der her gælder det legemlige syn gælder også for det åndelige, de betragtninger, der er alt for påtrængende og selvindlysende lader os ganske uberørte. Men dette her er vist noget, der går over – eller måske under politidirektørens forstand. Det faldt ham ikke ind, at gesandten jo kunne have anbragt brevet lige for næsen af alverden netop for at ingen skulle få øje på det.

Men jo mere jeg tænkte på D.s hensynsløse dristighed og rådsnarhed, på den omstændighed, at dokumentet hele tiden måtte have været ved hånden for at kunne bruges i påkommende tilfælde, samt på det afgørende vidnesbyrd fra politidirektøren om, at det ikke var skjult inden for denne øvrighedspersons undersøgelsesområde, des mere følte jeg mig overbevist om, at ministeren for at skjule brevet havde taget sin

tilflugt til den snilde udvej overhovedet ikke at gøre noget forsøg på at skjule det.

Opfyldt af disse tanker udstyrede jeg mig med et par grønne briller og aflagde en skønne morgen ligesom rent tilfældigt besøg i gesandtskabshotellet. D. var hjemme – ugidelig, gabende, dovnende og drivende som sædvanlig, og plaget af den rædsomste kedsomhed, sådan lod han i al fald. Han er måske den mest energiske af alle nulevende mennesker – men han er det kun, når ingen iagttager ham.

For at være på højde med ham klagede jeg over mit svage syn, der nødvendiggjorde brugen af briller, og beskyttet af disse underkastede jeg nu hele værelset en forsigtig og grundig undersøgelse, mens jeg tilsyneladende kun var optaget af min værts åndrigheder.

Jeg lagde særligt mærke til et stort skrivebord, som han sad i nærheden af, og på hvilket der lå forskellige breve og andre papirer i en uordnet dynge samt et par musikinstrumenter og nogle få bøger. Her så jeg imidlertid intet, der efter grundig og nøje prøvelse syntes skikket til at vække særlig mistanke.

Jeg lod mine øjne løbe rundt i værelset, og de faldt til sidst på en uægte filigran-visitkortholder af pap, der i et snavset blåt bånd hang og dinglede på en lille messingknage lige under kaminhyldens midte. Den havde tre eller fire rum og den indeholdt fem-seks visitkort samt et enkelt brev. Dette var meget plettet og sammenkrøllet. Det var revet omtrent midt over – som om det havde været tanken at rive det helt i stykker som værdiløst, en tanke, der så var blevet forandret eller hvis udførelse måske blot var udsat. Det var forsynet med et stort sort segl, hvor bogstavet D. var meget fremtrædende, og det var

med en fin damehånd adresseret til D. selv. Det var stukket ligegyldigt, ja, nærmest foragteligt ned i et af visitkortholderens øverste rum.

Aldrig så snart havde jeg fået øje på dette brev, før jeg følte mig overbevist om, at det var det eftersøgte. Det var ganske vist i alt ydre forskelligt fra det, politidirektøren havde forelæst os en så omhyggelig beskrivelse af. Her var seglet stort og sort og forsynet med bogstavet D., hist var seglet lille, rødt og smykket med familien S.s hertugelige våben. Her var adressen skrevet med små bogstaver af en damehånd, hist var udskriften stilet til en vis person af kongelig byrd udpræget fast; kun brevets størrelse frembød et lighedspunkt. Men dertil måtte føjes den overordentlige forskel i alle andre henseender, snavset, papirets tilsmudsede og forrevne tilstand, der stemte så lidet med D.s pertentlige vaner og netop derfor forrådte hensigten: at narre betragteren til at anse aktstykket for værdiløst. Alt dette i forbindelse med den mere end iøjnefaldende plads, dokumentet havde fået, – der ganske svarede til de tanker, jeg i forvejen havde gjort mig – alt dette, siger jeg, måtte styrke mistanken meget, når den allerede i forvejen var til stede.

Jeg trak besøget ud så længe som muligt, og mens jeg vedligeholdt en livlig diskussion med ministeren om et emne, som jeg af erfaring vidste interesserede ham stærkt, tabte jeg ikke brevet af syne et eneste øjeblik. Jeg indprentede mig nøje dets udseende og plads i visitkortholderen og gjorde i øvrigt en opdagelse, der udslettede den smule tvivl, jeg endnu nærede. Jeg gjorde nemlig ved at undersøge papirets rande den opdagelse, at de var mere *bulne* end nødvendigt. De frembød det *brækkede* udseende, som stift papir får, når det en gang har

været lagt sammen og er presset med en brevpresser og så bagefter er blevet bukket om og omvendt lagt i de oprindelige folder. Opdagelsen var tilstrækkelig. Det stod mig klart, at brevet var blevet krænget som en handske og forsynet med en ny udskrift og nyt segl. Jeg ønskede ministeren godmorgen og begav mig hjem; ved bortgangen sørgede jeg for at glemme min guld-tobaksdåse på hans skrivebord.

Næste morgen gik jeg hen for at hente min snusdåse, og vi genoptog gårsdagens samtale med stor iver. Vi blev imidlertid snart efter afbrudt af et højt knald, – antagelig et pistolskud –, der lød lige under gesandtskabshotellets vinduer og efterfulgtes af en række frygtelige skrig og en folkehobs råb og skrål. D. løb hen til vinduet, smækkede det op og så ud. Imens trådte jeg hen til visitkortholderen, tog brevet, stak det i lommen og erstattede det med et andet, der i alt ydre var en tro kopi af det.

Gadetumulten skyldtes en med en bøsse bevæbnet mand, der teede sig ganske afsindigt. Han havde affyret sit gevær mod en klynge kvinder og børn. Det viste sig dog, at det ikke havde været skarpladt, og manden fik lov at løbe, fordi man anså ham for en drukkendidrik eller et dårekistelem. Da han var borte, vendte D. tilbage fra vinduet, hvorhen jeg havde fulgt ham, så snart jeg havde sikret mig brevet. Kort efter sagde jeg farvel. Den "gale" var engageret af mig."

"Men hvorfor" – spurgte jeg – "erstattede De brevet med en kopi? Hvorfor sikrede De Dem det ikke første gang, De var der, og gik bort med det?"

"D." – svarede Dupin – "er en meget dristig mand og desuden er han i besiddelse af stærke nerver. Han har også trofaste tjenere. Havde jeg uden videre forsøgt at bemægtige mig

brevet, så var jeg vel næppe sluppet fra ministeren i levende live. Den gode by Paris kunne have kigget i vejviseren efter mig. Men rent bortset fra dette havde jeg mine egne planer. De kender mine politiske fordomme. I denne sag handler jeg som partigænger tilhørende den i sagen implicerede dames parti. I atten måneder har gesandten haft hende i sin magt. Nu har hun ham i sin – eftersom han ikke aner, at brevet er blevet ham berøvet og derfor vil blive ved at fremture, som om det endnu var i hans besiddelse. Han vil altså uundgåeligt komme til at kompromittere sig og volde sin egen undergang som politiker. Og hans fald vil blive lige så kluntet som brat. Det er godt nok med al den tale om, hvor let det er at stige ned i underverdenen, men ved al slags klatren gælder det, som Catalani siger om sangen, at det er lettere at stige opad end nedad. I det foreliggende tilfælde er jeg blottet for sympati – i hvert fald har jeg ingen medlidenhed med ham, det går ud over. Han er dette monstrum, geniet uden principper. Men jeg tilstår, jeg såre gerne ville vide, hvordan hans tanker ser ud i det øjeblik, da han, trodset af den dame, som politidirektøren titulerer "en vis personlighed", ser sig nødsaget til at åbne det brev, som jeg efterlod ham i visitkortholderen."

"Indeholder det måske noget særligt?"

"Nå, det ville jo have været uhøfligt at nøjes med et stykke hvidt papir. D. spillede mig en gang i Wien et slemt puds, og jeg forsikrede ham dengang meget elskværdigt, at jeg skulle bevare det i min erindring. Desuden tænkte jeg mig, at han ville føle en vis nysgerrighed med hensyn til den person, der havde overlistet ham, og jeg syntes det var synd ikke at give ham

nøglen til gådens løsning. Han kender godt min håndskrift, og jeg nedskrev midt på det hvide ark følgende citat:

– Un dessein si funeste, s'il n'est digne d'Atrée, est digne de Thyeste. [Note 28)]

Ordene findes i Crebillons "*Atreus*"."

Om "Detektiven C. Auguste Dupin"

Forfatter: Edgar Allan Poe (1809-1849).

Originaludgaver:

The Murders in the Rue Morgue, i *Graham's Lady's and Gentlemen's Magazine*, april 1841, Philadelphia.

The Mystery of Marie Rogêt, i *The Ladies' Companion*, november 1842–februar 1843, New York.

The Purloined Letter, i *The Gift 1845*, udkom september 1844, Philadelphia.

Denne udgave efter: Edgar Allan Poe: *Hemmelighedsfulde Fortællinger* (Gyldendalske Boghandel/Nordisk forlag, København/Kristiania 1908).

Oversætter: Jakob Hansen (1868-1909).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter illustration af Aubrey Beardsley (1872-1898) til *Mordene i Rue Morgue* (1894/95).

ISBN 978-87-7628-402-2

3. ebogsudgave, første ebogsudgave ISBN 978-87-7979-013-1 (Ølstykke 2002).

© 2002, 2026 eBibliotek 1800

www.ebib1800.dk

Note 1:

Perdidit antiquum litera prima sonum: Det første bogstav tabte sin gamle lyd

Note 2:

Nægte det, som er, og forklare det, som ikke er: Rousseau: Nouvelle Heloise

Note 3:

Note: Da fortællingen *Marie Rogêt* første gang offentliggjordes, blev det anset for overflødigt at forsyne den med fodnoter. Men da der nu er forløbet adskillige år, siden den sørgelige begivenhed, der ligger til grund for fortællingen, fandt sted, turde de – tillige med et par forklarende ord – nu være på deres plads. En ung pige, Mary Cecilia Rogers, blev myrdet i nærheden af New York, men skønt hendes død vakte stor og varig opmærksomhed, henstod den dog uopklaret, da nærværende fortælling blev skrevet og offentliggjort (i november 1842). Forfatteren har under foregivende af at fortælle en pariser-grisettes skæbne gengivet alle væsentlige træk af det mord, der fandt sted på Mary Rogers. Bevisførelsen har bud til virkeligheden; formålet var at opspore sandheden. "Mysteriet Marie Rogêt" blev udarbejdet langt borte fra forbrydelsens skueplads, og forfatteren havde ikke andre hjælpekilder til sin rådighed end avisernes beretninger. Ikke des mindre blev såvel hans opfattelse, som den række antagelser, hvorpå han havde bygget den, senere hen til fulde bekræftet ved tilståelser, der aflagdes af to forskellige personer (den ene af dem var fortællingens fru Deluc) på forskellige tidspunkter.

Note 4:

Rue Pavée Saint Andrée: Nassau Street

Note 5:

Hr. Le Blanc: Andersen

Note 6:
Seinen: Hudsonfloden

Note 7:

Barriere du Roule: Weehawken

Note 8:

Hr. Jacques St. Eustache: Payne

Note 9:

Hr. Beauvais: Crommelin

Note 10:

Et ugeblad: New Yorker-bladet "Mercury"

Note 11:

L'Etoile: New Yorker-bladet "Brother Jonathan", redigeret af H. Hastings Weld

Note 12:

Le Commerciel: New Yorker-bladet "Journal of Commerce"

Note 13:

Le Soleil: Philadelphia Saturday Evening Post

Note 14:

Valence: Adam.

Note 15:

Undersøgelsen i fru L'Espanayes hus: Jævnfør "Mordene i Rue Morgue"

Note 16:

Le Moniteur: New Yorker-bladet "Commercial Advertiser"

Note 17:

Fra et filosofisk standpunkt osv.: "En teori, der baseres på en genstands egenskaber, vil hindre den i at udfolde sig i overensstemmelse med sine øjemed; de emner, der betragtes under deres årsagers synsvinkel, vil ikke blive vurderet i forhold til deres virkninger. Ethvert folkeslags retspleje vil derfor bære vidnesbyrd om, at loven ophører at være retfærdighed, så snart den bliver omsat i videnskab og system. De vildfarelser, som den blinde iver efter at rubricere har ført loven ind i, fremgår måske bedst af den omstændighed, at lovgivningsmagten så tit må træde til på ny for at genskabe den ret og billighed, som den forgæves havde taget sigte på."

– *Landor*.

Note 18:

En aftenavis: New York Express

Note 19:

Le Mercurie: New York Herald

Note 20:

En morgenavis: New York Courier and Inquirer

Note 21:

Mennais var blandt de oprindelig mistænkte; han arresteredes, men løslodes atter af fuldstændig mangel på bevis

Note 22:

En morgenavis: New York Courier and Inquirer

Note 23:

Et aftenblad: New York Evening Post

Note 24:

La Diligence: New York Standard

Note 25:

Redaktionen: Af "*Southern Literary Messenger*

Note 26:

Nil sapientiae ...: ~ Intet er visdommen mere afskyeligt alt for stor snedighed. Poe angiver det som et citat af Seneca, men sentensen stammer fra Petrarcas "De Remediis utriusque Fortunae". *Red. anm.*

Note 27:

En linje: En linje er i gamle målesystemer en længdeenhed på 1/12 tomme. I det gamle danske målesystem svarer en linje til 2,17954 mm.

Note 28:

Un dessein si funeste, s'il n'est digne d'Atrée, est digne de Thyeste: Så skæbnesvanger en dåd er, om ikke Atreus, så Thyestes værdig.